

**Saraga wɔfenne pe sɛwe ɲa pe
yinri
LEVITIKI
Sɛwe wi nawa senre**

Wa Levitiki sɛwe wi ni Yenɲele li yen na lasiri koɲgolo kaan bere Moyisi wi yeri wi ke yo Izirayeli woolo pe kan. Levi setirige piile poro paa wɔ pe pye saraga wɔfenne, ko mege ko ki taga ki sɛwe ɲa wi na naa yinri Levitiki. Leele mbele paa tunɲgo piin Yenɲele li kan pe daga mbe yaara nda ti yen kpoyi Yenɲele yege na konaa nda ti woro kpoyi ti jen mberi wɔ ti yeɛ ni, mbe nda ti yen fyɔngɔ fu konaa nda ti yen fyɔngɔ ni ti jen mberi wɔ ti yeɛ ni (10.10-11).

Lasiri koɲgolo ɲgele kɛ tege Yenɲele li gbɔgɔwogo ki na ke yen ma lege. Wagati wa ni ke yeɛ ma pye ma ɲɓan. Lasiri koɲgolo ɲgele kɛ tegetege saara wɔmɔ wogo ki na, naa yarikanra nda ti maa kaan Yenɲele yeri ti wogo ki na, naa sherege fetiye pe wogo na, naa yaayoro nda pe mbe ya mbaa kaa konaa nda pe se ya mbaa kaa ti wogo na, Levitiki sɛwe wi yen na to yege nari. Wi yen na para fun leele mbele pe mbe ya mbaa Yenɲele li gbogo konaa mbele pe se ya mbaa li gbogo pe wogo na.

Sɛwe wi senre ti go ɲga kɛ gbɔgɔ ko ki yen fɔ Yenɲele li yen kpoyi konaa yege ɲga na leele pe daga mbaa pe yinwege ki piin janɲo mbe koro yɔn finliwe na Izirayeli woolo Yenɲele kpoyi li ni.

SEWE WI YEN MA KƆƆNLO YEƆE NGA NA

Ngasegele ngele kè tɛge saara wɔmɔ wogo na
1-7

Saraga wofenne konɔbanmbala pe tɛgɛwe 8-
10

Ngasegele ngele kè tɛge fyɔngɔ yaara naa
fyɔngɔ fu yaara ti wogo na 11-15

Izirayeli woolo pe kapere ti kala yagawa
japiligbɔɔ 16.1-34

Izirayeli woolo pe yen ma tɛge pe ye Yennɛle
kan 17-25

Duwaw konaa danɔa sɛnre 26-27

NGASEGELE NGELE KE TɛGE SAARA WƆMƆ WOGO NA

1-7

Saara sogoworo ti kala

¹ Yawe Yennɛle làa koro wa filisaga paraga go
ki ni ma Moyisi wi yeri ma para wi ni ma yo

² wigi yo Izirayeli woolo pe kan fɔ:

«Ye ni, na wa kaa jaa mbe yaayogo wɔ saraga
Yawe Yennɛle li yeri, wi pan nɛge ni, nakoma
sumbyɔ nakoma sugbɔ ni.

³ «Na kaa pye nɛge† wi yaa wɔ saraga so-
gowogo†, wi daga mbe pan napɔlɔ ni, ɲa wi yen

† **1:3 1.3:** Kila pye yaayoro cenle taanri pe ma ya ma wɔ saraga
sogowogo Yawe Yennɛle li yeri, mbe yala lere ɲa wì pan saraga
ki ni wi tawa pi ni. Penjara fenne poro la pye na napene woo
(Levi 1.3), a fyonwo fenne poro na simbaala naa sikaala (Levi
1.10) nakoma sannjɛgele woo (Levi 1.14). † **1:3 1.3:** Saraga
sogowogo, saraga kayi ɲa kila pye pe maga wɔ Yennɛle li yeri,
maga sogo pew wa saraga wosaga ki na mali gbɔɔ.

jerεgisaga fu, wa filisaga paraga go ki yon na; jango ki fo wi kala li Yawe Yenηεle li ndanla.

⁴ Lerefo wi yaa wi keε ki taga wa yaayogo nga ki yaa wo saraga sogowogo ki go ki na†; kona Yawe Yenηεle li yaa yenle ki na mboo kapere ti kala yaga wi na.

⁵ Wi yaa napolo wi konli li yege sogowo. Kona saraga wofenne, Aron pinambiile wele, pe yaa kasanwa pi wo saraga Yawe Yenηεle li yeri, mboo yanragi yanragi saraga wosaga ki kanngara ti ni fuun ti na, wa filisaga paraga go ki yon na.

⁶ Lerefo wi yaa napolo wi selege wo, mboo koonlo kaliye kaliye.

⁷ Saraga wofon Aron wi pinambiile pe yaa kason gberi wa saraga wosaga ki na, mbe kanngire le wa ki ni.

⁸ Ko pungo na, saraga wofenne, poro mbele Aron wi pinambiile wele, pe yaa kara nda ti koonlo ti le, naa go ki ni konaa yanlaga ki ni, mberi tagataga wa kanngire ti na wa kason ki ni, wa saraga wosaga ki go na.

⁹ Lara to naa saanra ti ni, ti yaa jogo tonmo ni. Kona, saraga wofenne nungba yaa ti ni fuun ti sogo wa saraga wosaga ki na. Ki yen saraga sogowogo, saraga nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenηεle li ndanla.

¹⁰ «Na lere wa kaa jaa mbe saraga sogowogo wo sumbyo nakoma sugbo ni, wi yaa pan sim-

† 1:4 1.4: *Wi yaa wi keε ki taga yaayogo ki go ki naki* kapyege kila pye naga nari ma yo na wi pan mbe saraga ki wo, wuu yeε taanla yaayogo nga ki yaa wo saraga ki ni, a kila ki nari fo naa wi yaayogo ki wo saraga, ki cen ndεε wuu yeε kan Yenηεle li yeri.

hapɔlo nakoma sikapɔlo ni, ɲa wi yen jeregisaga fu.

¹¹ Wi yaa yaayogo ki konli Yawe Yenɲele li yege sogowɔ, wa saraga wɔsaga ki yonloparawa kamenge kee yeri. Kona, saraga wofenne, Aron pinambiile wele, pe yaa ki kasanwa pi yanragi yanragi saraga wɔsaga ki kanɲgara ti ni fuun ti na.

¹² Lere ɲa wi pan yaayogo ki ni, wi yaa ki koonlo kaliye kaliye. Saraga wofenne nunɲba yaa kara nda ti koonlo ti le naa go ki ni konaa yanlaga ki ni mberi tagataga wa kanɲgire ti na wa kason ki ni, wa saraga wɔsaga ki go na.

¹³ Yaayogo ki lara naa ki saanra ti yaa jogo tonmo ni. Saraga wofɔ wi yaa ti ni fuun ti wɔ saraga mberi sogo wa saraga wɔsaga ki na. Ki yen saraga sogowogo, saraga ɲga pe ma sogo, ki nuwɔ taan pi yen ma Yawe Yenɲele li ndanla.

¹⁴ «Na lere wa kaa jaa mbe sannjele wɔ saraga sogowogo Yawe Yenɲele li yeri, wi daga mbe pan ketene nunɲba nakoma jendetuwa nunɲba ni.

¹⁵ Saraga wofɔ wi yaa pan sannjele li ni wa saraga wɔsaga ki yege, mbeli go ki kow mbege sogo wa saraga wɔsaga ki na; ko punɲgo na, wi yaa li kasanwa pi yiwi mboo wo wa saraga wɔsaga ki kanɲgaga ki na;

¹⁶ mbe sili siyolɔgo ki wɔ naa ki nawa yaara ti ni, mberi wa wa saraga wɔsaga ki tanla, wa yonlo yirisaga kee yeri, wa laga ɲga pe maa conro ti wuun we.

¹⁷ Kona saraga wofɔ wi yaa sannjele li wali wa li kanwira shyen sogowɔ pi ni; een fɔ, wi seli wali shyen mbeli laga li yee na. Ko punɲgo na, wi yaa li

sogo wa kason kanngire ti na, wa saraga wosaga ki na. Ki yen saraga sogowogo, saraga nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yennele li ndanla.

2

Muwe saara kala

¹ «Na lere wa kaa jaa mbe muwe yarikanga kan Yawe Yennele li yeri, wi daga mbe pan muwe tiyoon ni mba wi sinme yanragi yanragi pi na, ma wusuna nuwo taan taga wa pi na.

² Wi yaa pan muwe tiyoon pi ni wa saraga wofenne pe yeri, Aron pinambiile wele. Pe ni, nungba yaa ki muwe tiyoon mba pe sinme yanragi yanragi pi na pa ko kee yenle nungba, mbe wusuna nuwo taan wi ni fuun wi le. Wi yaa ti sogo wa saraga wosaga ki na ti pye paa nandowo saraga yen†. Ki yen yarikanga, nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yennele li ndanla.

³ Yarikanga sannga ki yaa pye Aron naa wi pinambiile poro wogo. Ki yen ma tēge ki ye pew, ma yiri wa saara nda pe ma sogo Yawe Yennele li kan ti ni.

⁴ «Na lere wa ka pan muwe yarikanga ni nga pe fo yira ni, ki daga mbe pye gato na leve si ye wi ni, a pe sinme pinle wi muwe tiyoon pi ni maa gbɔn, nakoma ki pye won na leve si ye wi ni, a pe sinme yanragi yanragi wi na.

† **2:2.2.2:** Kila pye nandowo saraga ki ma ti Yennele li maa jatere piin na wi saraga ki wo wi na kajeŋge ni, nakosima saraga ki maa jate fo ki yen lo nungba wogo.

⁵ «Na ki ka pye yarikanga ki yen muwe yarikanga nga pe ma kala won taala ni, pe yaa sinme pinle ki muwe tiyoon pi ni mboo gbɔn, paga ka leve le pi ni.

⁶ Pe yaa yarikanga ki kaari kporokporo mbe sinme wo ti na mberi pye muwe saraga.

⁷ «Na ki ka pye yarikanga ki yen muwe yarikanga nga pe ma kala tuguron sikalaga ni, ki daga mbe gbegele muwe tiyoon ni, pe sinme pinle pi ni.

⁸ «Na ki yarikanga ki ka gbegele mbe ko ki yaara ti ni, wi yaa pan ki ni Yawe Yenɲele li kan, mbege kan saraga wofɔ wi yeri. Wo yaa kari ki ni wa saraga wosaga ki tanla.

⁹ Saraga wofɔ wi yaa ka wo wa yarikanga ki ni mbege sogo wa saraga wosaga ki na, ko yaa pye paa nadowo saraga yen. Ki yen saraga nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenɲele li ndanla.

¹⁰ Yarikanga sannga ki yaa pye Arɔn naa wi pinambiile poro wogo. Ki wogo ki yen ma tege ki ye pew, ma yiri wa saara nda pe ma wo Yawe Yenɲele li yeri ma sogo ti ni.

¹¹ «Muwe yarikanga nga fuun pe yaa pan mbe wo Yawe Yenɲele li yeri, paga ka leve le ka ni. Katugu pe se ka leve nakoma senrege† wo saraga li yeri mbege sogo.

¹² Ye mbe ya pan leve naa senrege ki ni Yawe Yenɲele li kan paa ye yarilire fonndo

† **2:11 2.11:** Laga ki laga nga ki ni, leve wo naa senrege ki ni ti yen paa kogona yen na wi ma yaraga ka yirige maga le, maga kan kila koro kpoyi. Ki yaa pye ndee Kana tara fenne paa ti tege na pe yarisunndo ti gbogo ti ni.

koŋbannda yen. Eɛn fɔ, ye se kari sogo wa saraga wɔsaga ki na paa saraga nga ki nuwɔ pi yen mali ndanla we.

¹³ «Muwe saraga nga fuun ye yaa wɔ li yeri, ye kɔ† taga ki na. Yaga kaga pye sambalawa ni mbe ka yaga kɔ fu; katugu yɔn finliwe mba Yenɲele li le ye ni, kɔ wo wi yen pi kacɛn we. Ko kala na ye daga mbaa kɔ tari wa ye muwe saara ti ni fuun ti na.

¹⁴ «Na ye kaa jaa mbe ye yarilire fɔnndo koŋbannda muwe saraga ki wɔ Yawe Yenɲele li yeri, ki daga mbe pye sheshegele koŋbanngala ngele pɛ ke pire ti kala, mari sun ti muwe po pa. Po ye yaa wɔ mbe pye ye yarilire fɔnndo koŋbannda ti muwe saraga ye.

¹⁵ Ye yaa sinme wo pi na, mbe wusuna nuwɔ taan taga wa pi na; ki yen muwe yarikanga.

¹⁶ Saraga wɔfɔ wi yaa pa wɔ wa ki muwe pi ni, naa sinme ni, konaa wusuna nuwɔ taan wi ni fuun wi ni, mberi sogo paa nandowo saraga yen. Ki yen yarikanga nga pe ma sogo, ma pye Yawe Yenɲele li wogo.

3

Nayinme saara

¹ «Na lere wa kaa jaa mbe nayinme saraga wɔ nɛge ni Yawe Yenɲele li yeri, na kaa pye napɔɔ nakoma nanɔ wi, wi daga mbe pye jɛrɛgisaga fu.

† **2:13 2.13:** Kila pye kɔ pe maa le yaraga ka ni mbege tɛge jango kiga ka jɔgɔ. Laga ki verise ɲa wi ni, kɔ wi yen naga nari fun fɔ Yenɲele li yɔn finliwe pi yen kosaga fu. Faa kɔ wila pye kagbɔgɔ yɔn wa yaakara ti ni, yɔn finliwe yaakara to wogo ko la we; Nɔmbu 18.19; 2 Kuro 13.5.

² Ki lerefo wi yaa wi kee ki taga wa yaayogo ki go ki na, mbege konli wa filisaga paraga go ki yon na. Saraga wofenne, Aron pinambiile wele, pe yaa ki kasanwa pi yanragi yanragi saraga wosaga ki kanngara ti ni fuun ti na.

³ Wa ki nayinme saraga ki ni, wi yaa ta wo wa mberi kan Yawe Yenjele li yeri, mberi sogo. To ti yen yanlaga nga ki ma lara ti ton, mbe pinle nga ki ma mara lara ti na ki ni,

⁴ naa jinjele shyen koro naa ke yanlaga ki ni, ko nga ki ma pye ma mara senne li na we, naa yiripolo wi ni, poo pinle poo laga jinjele ke ni.

⁵ Aron wi pinambiile pe yaa ki woro ti sogo wa saraga wosaga ki na, saraga sogowogo nga pe taga mako wa kason kanngire ti na, wa ki go na. Ki yen saraga nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenjele li ndanla.

⁶ «Na kaa pye sumbyo nakoma sugbo lerefo wi pan mbe wo nayinme saraga Yawe Yenjele li yeri, ki yaayogo ki daga mbe pye nana nakoma jele, mbe pye jeregisaga fu.

⁷ Na kaa pye sumbyo wi yaa wo saraga, wi yaa pan wi ni laga Yawe Yenjele li yege sogowo.

⁸ Wi yaa wi kee ki taga wa yaayogo ki go ki na, mbe sigi konli wa filisaga paraga go ki yege. Saraga wofenne, Aron pinambiile wele, pe yaa ki kasanwa pi yanragi yanragi wa saraga wosaga ki kanngara ti ni fuun ti na.

⁹ Wa ki nayinme saraga ki ni, wi yaa yanlaga lara ti wo saraga Yawe Yenjele li yeri mberi sogo: to ti yen yanlaga nga ki ma lara ti ton, naa naga ki ni fuun ki ni, wigi kon wigi mara wa nafigo ki

na, naa yanlaga nga ki ma mara lara ti na ki ni,

¹⁰ naa jinngele shyen koro naa ke yanlaga ki ni, ko nga ki ma pye ma mara senne li na we, naa yiripolo wi ni, wi yaa wi laga mbe pinle jinngele ke ni.

¹¹ Saraga wofɔ wi yaa ki woro ti sogo wa saraga wosaga ki na. Ti yen yaakara nda pe ma wo saraga mberi sogo Yawe Yenɲele li kan.

¹² «Na kaa pye sugbo lerefɔ wi yaa wo saraga, wi yaa pan wi ni laga Yawe Yenɲele li yege sogowo.

¹³ Wi yaa wi keɛ ki taga wa yaayogo ki go ki na, mbe sigi konli wa flisaga paraga go ki yege. Saraga wofenne, Arɔn pinambiile wele, pe yaa ki kasanwa pi yanragi yanragi wa saraga wosaga ki kanngara ti ni fuun ti na.

¹⁴ Yanlaga nga ki ma lara ti ton konaa nga fuun ki yen ma mara ti na, wi yaa ki wo saraga Yawe Yenɲele li yeri mbege sogo;

¹⁵ naa jinngele shyen koro naa ke yanlaga ki ni, ko nga ki ma pye ma mara senne li na we, konaa yiripolo wi ni; wi yaa wi laga mboo pinle jinngele ke ni.

¹⁶ Saraga wofɔ wi yaa ki woro ti sogo wa saraga wosaga ki na. Ti yen yaakara nda pe ma sogo, ti nuwo pi yen ma tanla.

«Yanlaga ki ni fuun ki yen Yawe Yenɲele lo wogo.

¹⁷ Ki yen ngasele na li yen kosaga fu yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pungo na ye kan; yaga ka sa cen laga o laga, ye se yanlaga ka nakoma kasanwa.»

4

*Saraga nga ki ma wɔ
mbe kapere kala yagawa ja:*

*Saraga nga saraga wɔfenne to
wi daga mbe wɔ*

¹ Yawe Yennele làa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi yo Izirayeli woolo pe kan fɔ:

«Na lere wa ka kapege pye, na wi sigi siligi, mbe kala na li woro pyewolo la pye, mbe Yawe Yennele li ngasegele la jɔɔ, nga wi daga mbe pye ki nga:

³ «Na kiga pye saraga wɔfenne to† na pè sinme kpoyi wo wi na maa wɔ wo wì kapege ki pye ma ti, a jolɔɔ to leele pe ni fuun pe na, wi yaa napɔɔ yirifonɔ na wi yen jeregisaga fu wa wɔ saraga Yawe Yennele li yeri, kapege nga wì pye ki kala na.

⁴ Wi yaa pan napɔɔ yirifonɔ wi ni wa filisaga paraga go ki yɔn na Yawe Yennele li yege sɔɔwɔ, mboo kee ki taga wa yaayogo ki go ki na, mbe sigi konli le Yawe Yennele li yege sɔɔwɔ.

⁵ Saraga wɔfenne to na pè sinme kpoyi wo wi na, wi yaa yaayogo ki kasanwa pa le mbe ye pi ni wa filisaga paraga go ki ni.

⁶ Wi yaa wi yombele nunɔba le wa kasanwa pi ni, mboo yanragi yanragisaga koloshyen wa paraga nga pè pɔ ma censaga paraga go ki kon shyen ki na, Yawe Yennele li yege sɔɔwɔ.

† **4:3 4:3:** Kila pye saraga wɔfenne to, wo nunɔba pe ma sinme kpoyi wo wi na maa wɔ. Saraga wɔfenne sanmbala poro na, pe ma sinme pi yanragi yanragi pe na mee pe wɔ.

⁷ Wusuna nuwo taan wi ma sogo saraga wosaga nga na, saraga wofenne to wi yaa kasanwa pa fafa wa ki yenngelɛ ke na, wa flisaga paraga go ki ni, Yawe Yenngelɛ li yege sogowo. Saara sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na, wi kasanwa sanmba pi ni fuun pi wo wa ki tatege ki na, ko nga ki yen wa flisaga paraga go ki yon na we.

⁸ Ko pungo na, napolo nga wi wo mbe kapere ti kala yagawa ja, wi yaa wi yanlaga ki ni fuun ki laga, nga fuun ki ma lara ti ton konaa nga fuun ki ma mara ti na ki ni,

⁹ naa jinngelɛ shyen koro naa ke yanlaga ki ni, ko nga ki ma pye ma mara senne li na we, naa yiripolo wi ni, wi yaa wi laga mbe pinle jinngelɛ ke ni.

¹⁰ Ye yaa ki woro ti wo wa napolo wi ni paa yege nga na pe mari wo wa nayinme saraga yaayogo ki ni we. Saraga wofenne to wi yaa ti sogo wa saara sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na ki na.

¹¹ Een fo, napolo wi selege ko na, naa wi kara sannda ti ni fuun, naa wi go, naa wi saanra, naa wi lara konaa wi fire ti ni,

¹² ko koro wo yen napolo wi kara sannda pyew, saraga wofenne to wi yaa ti le mbe kari ti ni wa laga nga pe maa conro ti wuun, wa paara yinre censaga ki pungo na, wa laga nga ki yen fyongɔ fu Yenngelɛ yege na ka ni. Wi yaa sari sogo kason kanngire ni, wa laga nga pe maa conro ti wuun we†.

† 4:12 4:12: Nombu 15.27-28

*Saraga nga ki daga mbe wo
leele pe ni fuun pe kapere
ti kala na*

¹³ «Na kaa pye Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun poro pè kapege ki pye pe sigi siligi, mbe kala na li woro pyewolo la pye, mbe Yawe Yenɲele li ɲgasegele la jɔgɔ, pe yen kapege pyefenne, ali mbege ta pe sigi jen o.

¹⁴ Na paga kaga jen mbe yo pè kapege pye, pe yaa napɔɔ yirifonɲɔ wo saraga mbe kapere kala yagawa ja. Pe yaa kari wi ni wa filisaga paraga go ki yege.

¹⁵ Izirayeli gbogolomɔ pi lelele pe ni fuun pe yaa pe keyen yi tagataga wa napɔɔ wi go ki na, kona nunɲba mbe suu kɔnli le Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ.

¹⁶ Saraga wofenne to ɲa pè sinme kpoyi wo wi na wi yaa napɔɔ wi kasanwa pa le mbe ye pi ni wa filisaga paraga go ki ni.

¹⁷ Wi yaa wi yombele nunɲba le wa kasanwa pi ni mboo yanragi yanragisaga koloshyen wa paraga ɲa pè pɔ ma censaga paraga go ki kɔn shyen ki na, Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ.

¹⁸ Wi yaa kasanwa pa fafa fun saraga wɔsaga ki yenɲele ke na Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ, wa filisaga paraga go ki ni. Saara sogoworo ti ma sogo saraga wɔsaga ɲa na, wi yaa kasanwa sanmba pi ni fuun pi wo wa ki tatege ki na, ko ɲa ki yen wa filisaga paraga go ki yɔn na we.

¹⁹ Ko punɲo na, wi yaa yanlaga ki ni fuun ki laga mbege sogo wa saraga wɔsaga ki na.

²⁰ Napɔɔ ɲa wì wɔ ma wi yeera kapere ti kala yagawa ja, wùu pye yege ɲa na, wì yaa ɲa wi

pye ma fun. Wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye pe kan. Pa kona pe kapere ti yaa kala yaga pe na.

²¹ Wi yaa kari ki napɔɔ wi ni wa paara yinre censaga ki punɔɔ na, mbe saa sogo paa yege nga na napɔɔ konɔɔbanɔɔ wi daga mbe sogo we. Ko ki yen saraga nga ki yaa wo mbe Izirayeli woolo pe kapere ti kala yagawa ja.

*Saraga nga ki daga mbe wo
Izirayeli woolo teele
pe kapere ti kala na*

²² «Na kaa pye Izirayeli woolo teele wo wa wi kapege pye, wi sigi siligi, ma kala na li woro pyewolo la pye, mbe Yawe Yenɔɔɔɔ, wi Yenɔɔɔɔ li ngasegele la jɔɔ, wi yen kapege pyeɔ.

²³ Na wiga kaga jen mbe yo wi kapege pye, wi yaa sikapɔɔ ɔa wi yen jeregisaga fu wa wo saraga, wi kapege nga wi pye ki kala na.

²⁴ Wi yaa wi keɔ ki taga wa sikapɔɔ wi go ki na, yaayoro nda pe maa woo saara sogoworo pe maa ti konɔɔgi laga nga na, mbe saa konli wa, Yawe Yenɔɔɔɔ li yege sogowo. Ki yen saraga nga pe ma wo mbe kapere kala yagawa ja.

²⁵ Saraga wofenne to wi yaa yaayogo ki kasanwa pa le wi yombeɔɔ nunɔɔba ni, saara sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na, mboo fafa wa ki yenɔɔɔɔ ke na; ko punɔɔ na, wi yaa kasanwa sanmba pi wo wa ki saraga wosaga nunɔɔba ki tatege ki na.

²⁶ Wi yaa yanlaga ki ni fuun ki sogo wa saraga wosaga ki na paa yege nga na wi daga mbe nayinme saraga ki sogo we. Pa saraga wofɔ wi

yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye yeen
 na wi yen to wi kan, kona wi kapere ti yaa kala
 yaga wi na.

*Saraga nga ki daga mbe wo
 Izirayeli woo wa kapere kala na*

²⁷ «Na kaa pye Izirayeli woo wa yeege wi kapege
 pye, wi sigi siligi, mbe kala na li woro pyewolo la
 pye, mbe Yawe Yennele li ngasegele la jogo, wi
 yen kapege pyefo.

²⁸ Na wiga kaga jen mbe yo wi kapege pye, wi
 yaa sikanoo wo saraga, na wi yen jeregisaga fu, wi
 kapege nga wi pye ki kala na.

²⁹ Wi yaa wi kee ki taga wa yaayogo ki go ki
 na, yaayoro nda pe maa woo saara sogoworo pe
 maa ti konlogi laga nga na, mbege konli wa.

³⁰ Saraga wofenne to wi yaa yaayogo ki
 kasanwa pa le wi yombele nungba ni, saara
 sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na,
 mboo fafa wa ki yenngelke na; mbe si kasanwa
 sanmba pi ni fuun pi wo wa ki saraga wosaga
 nungba ki tatege ki na.

³¹ Wi yaa yanlaga ki ni fuun ki laga paa yeege
 nga na pe ma nayinme saraga wogo ki laga, mbe
 sigi sogo wa saraga wosaga ki na, jango ki nuwo
 taan pi Yawe Yennele li ndanla. Wi yaa kapere ti
 kala yagawa ja kapyege pye ki lerefo wi kan. Pa
 wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

³² «Na kaa pye sumbyoo lerefo wila jaa mbe wo
 saraga wi kapege ki kala na, wi daga mbe pan
 simbanoo ni, na wi yen jeregisaga fu.

³³ Yaayogo nga wi yaa wo saraga mbe kapere
 ti kala yagawa ja, wi yaa wi kee ki taga wa ki go

ki na, yaayoro nda pe maa woo saara sogoworo pe maa ti konlogi laga nga na, mbege konli wa.

³⁴ Saraga wofenne to wi yaa yaayogo kasanwa pa le wi yombele nungba ni, saara sogoworo ti ma sogo saraga wosaga nga na, mboo fafa wa ki yenngede ke na; mbe si kasanwa sanmba pi ni fuun pi wo wa ki saraga wosaga nungba ki tatege ki na.

³⁵ Wi yaa yanlaga ki ni fuun ki laga paa yege nga na sumbapyo na wi yen nayinme saraga pe maa wogo ki laga we; ko pungo na, wi yaa ki sogo wa saraga wosaga ki na, saara sogoworo ti go na, to nda pe ma sogo Yawe Yenngede li kan we. Pa saraga wofa wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye yeen ki lerefo wi kan; pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

5

Kapere kala yagawa jasaara ti yaa la woo kagala ngele na

¹ «Na paga lere wa yeri mbe yo wi sa sereya yo kiti konkala la na, nga wi jen wa ki kala li ni konaa nga wi logo, wi ka je mbe yo wi sege yo, ki yen kapege wi go na.

² «Na lere wa ka jiri yaraga nga ki yen fyongo ni Yenngede yege na ka na, kana ki pye yanyaraga nga ki yen fyongo ni ko ka kugo na, nakoma yaayogo ko ka kugo na, nakoma yangala jegede jegede ngele ke maa fulolo lara na lo la kugo na, wo jate wi yaa pye fyongo ni, mboo kapege ki go kala li le.

³ «Na wiga jiri lere wa fyongo cenle o cenle na, na li mbe ya lere tege fyongo ni, wii sigi jen, na

wiga kaga jɛn sanga ŋa ni, wi yaa pye fyɔngɔ ni mboo kapege ki go kala li lɛ.

⁴ «Na lere wa kaa para mbe fo mbe wugu mbe yo wi yaa kala la pye kapege konɔ, nakoma kajɛŋɛ konɔ, na wii jatere pye ki na, ki wuguro ti yɛn yɛɛ o yɛɛ, na wiga kaga jɛn sanga ŋa ni, ki yaa pye kapege wi go na.

⁵ «Ki kagala ŋgele kɛ naga yɛɛn, na lere wa ka puŋgo la na, wi daga mbe yere ki na fɔ wɛ kapege pye.

⁶ Ko puŋgo na, wi yaa pan simbanɔ nakoma sikanɔ ni saraga Yawe Yɛnɛlɛ li kan wi kapege ŋga wɛ pye ki kala na, mboo wɔ saraga mbe kapere kala yagawa ja. Kona saraga wɔfɔ wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi kan; pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

*Saara nda fyɔnwɔ fɔ wi daga
mbe wɔ mboo kapere ti kala yagawa ja*

⁷ «Na kaa pye lere wa se ya simbanɔ nakoma sikanɔ ta mboo wɔ saraga mbe kapege ŋga wɛ pye ki kala yagawa ja, wi yaa pan ketɛŋgele shyɛn nakoma jɛndetuwaye shyɛn ni Yawe Yɛnɛlɛ li kan. Wi yaa nuŋgba wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, mbe sanna li wɔ saraga sogowogo.

⁸ Wi yaa pan ke ni saraga wɔfɔ wi kan. Saraga wɔfɔ wi yaa keli mbe na li yaa wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja li wɔ saraga gbɛn. Wi yaa li konli wi yombɛkɔrɔgo ki ni wa li konɔ li tanla; ɛɛn fɔ, wi se li go ki kɔw mbege wɔ wa.

⁹ Ko puŋgo na, saraga ŋga kɛ wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, wi yaa ki kasanwa pi yanragi

yanragi saraga wosaga ki kanngaga ki na, mbe sa sanmba pi wo saraga wosaga ki tatege ki na. Ki yen saraga nga pe ma wo mbe kapere kala yagawa ja.

¹⁰ Ko pungo na, saraga wofɔ wi yaa sannjele shyen wolo li wo saraga sogowogo, mbe yala ki wolomɔ pi ni. Kona, wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye ki lerefɔ wi kan. Pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

¹¹ «Na kaa pye wi se ya ketengele shyen nakoma jendetuwaye shyen ta, wi yaa pan muwe tiyoon culo taanri ni wi kapege ki kala na, mboo wo saraga mbe kapere ti kala yagawa ja. Een fo, wiga ka sinme pinle pi ni, wiga si ka wusuna nuwo taan taga wa pi na, katugu ki yen saraga nga pe ma wo mbe kapere ti kala yagawa ja.

¹² Wi yaa pan muwe pi ni saraga wofɔ wi kan. Saraga wofɔ wi yaa pa ko kee yenle nungba, po mbe pye nandowo saraga, mboo sogo wa saraga wosaga ki na saara sogoworo ti go na, to nda pe ma sogo Yawe Yenjele li kan we. Ki yen saraga nga pe ma wo mbe kapere kala yagawa ja.

¹³ Kapege nga lerefɔ wi pye wa ki kagala ngele ke naga la ni, saraga wofɔ wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi kan ki kala na. Pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

«Saraga muwe sanmba pi yaa pye saraga wofɔ wi woo paa yarikanga yen.»

*Saraga nga ki ma wo
mbe kajooɔɔ gbegele*

¹⁴ Yawe Yenjele laa para Moyisi wi ni ma yo fo:

15 «Yaara nda tì tɛɛ ti yɛ Yawe Yɛnɛɛ li kan, na lere wa ka kapege pye ti wogo na, na wi sigi siligi, wi yaa pan simbapɔɔ ni saraga, ɲa wi yɛn jɛrɛgisaga fu, mbe yiri wi ni wa wi simbaɲɲbelege ki ni Yawe Yɛnɛɛ li kan, mboo kajɔɔɔ ki gbegele. Ma yaa simbapɔɔ wi sɔɲɲɔ ki naga warifuwe pyɔ yɔn na, mbe yala censaga paraga go ki warifuwe pyɔ nungba nuguwɔ pi ni. Simbapɔɔ wi yaa pye saraga mbe kajɔɔɔ ki gbegele†.

16 Lerefɔ wì kapege ki pye yaara nda wogo na ma jɔɔɔ censaga paraga go ki na, wi daga mberi sara, mbe nuru mbe sara ɲa wì kan wi walisaga kaɲɲurugo wogo taga wa wi na, mberi kan saraga wɔfɔ wi yeri. Simbapɔɔ ɲa wi yaa wɔ mbe kajɔɔɔ ki gbegele, saraga wɔfɔ wi yaa wi wɔ saraga, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye lerefɔ wi kan. Pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

17 «Na lere wa ka kapege pye mbe kala na li woro pyewolo la pye Yawe Yɛnɛɛ li ɲgasegele la wogo na, ali na wi sigi jɛn, ki kapege ki yaa pye wi go na.

18 Wi yaa pan simbapɔɔ ni, ɲa wi yɛn jɛrɛgisaga fu saraga wɔfɔ wi kan, mbe yiri wi ni wa wi simbaɲɲbelege ki ni. Ma yaa wi sɔɲɲɔ ki naga paa ɲa pe ma wɔ mbe kajɔɔɔ gbegele wi wogo ki yɛn, mboo kajɔɔɔ ki gbegele. Saraga wɔfɔ wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki

† 5:15 5.15: Kila pye yaayogo ɲa kala jɔɔfɔ wi ma pan, saraga wɔfɔ wi maga sɔɲɲɔ ki naga jɲngo pege jɛn na kaa pye ki gbɔn mbe ya mbe saraga ki wɔ. Ɛɛn fɔ, penjara ma pe ma sara.

pye lerefo ŋa wì kapege ki pye wi sigi siligi, wii sigi jɛn wi kan. Pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

¹⁹ Ki yɛn saraga ŋga ki ma wɔ mbe kajɔɔɔ gbegele, katugu ki lerefo wìla kapege pye Yawe Yɛnɛle li na.»

²⁰ Yawe Yɛnɛle làa para Moyisi wi ni ma yo fo:

²¹ «Na lere wa ka kapege pye mbe kambasinɛge ka pye Yawe Yɛnɛle li yɛɛ na, na wiga finle wi lewee yɛnle wa kan yaraga ŋga pè kan wi yeri wì tɛɛ ka wogo na, nakoma ŋga wì jin nakoma ma yu ka wogo na, nakoma ŋga wì sho wi yeri fanɛga na ka wogo na,

²² nakoma na wiga yaraga ŋga kì punɔgo ka yan mbe si finle ki wogo na, nakoma mbe wugu mbe yagbolo li tɔn kapege ŋga fuun lere mbe ya pye ka wogo na,

²³ kona ki fo wì kapege pye ma pye jɔɔfo. Yaraga ŋga wì yu, nakoma ŋga wì sho fanɛga na, nakoma yaraga ŋga pè kan wi yeri wì tɛɛ, nakoma ŋga kì punɔgo a wì yan, wi daga mbege songɔɔ yaragafɔ wi na.

²⁴ Yaraga ŋga fuun wì yagbolo wuguro ti wugu ki kala na, wi yaa ki yaraga ki ni fuun ki yɔngɔ kan, mbe yaraga ki walisaga kanɔurugo wogo taga wa ki na yaragafɔ wi kan, pilige ŋga ni wiga kaga jɛn mbe yo wi yɛn jɔɔfo we.

²⁵ Wi yaa pan simbapɔɔ ni, ŋa wi yɛn jɛɛgisaga fu saraga wɔfo wi kan, mbe yiri wi ni wa wi simbanɔbelege ki ni, mboo wɔ saraga Yawe Yɛnɛle li yeri mboo kajɔɔɔ ki gbegele.

Ma yaa wi sɔnɔŋɔ ki naga paa ŋa pe ma wɔ mbe kajɔɔŋɔ gbegele wi wogo ki yen.

²⁶ Saraga wɔfɔ wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi kan Yawe Yenɔɔɛ li yege sɔŋwɔ. Kapege ŋa wì pye, ki yen yege o yege, ki yaa kala yaga wi na.»

6

*Ngasegele ŋele kè tɛge
saraga wɔfenne pe kan:*

Saara sogoworo ti wɔmɔ kala

¹ Yawe Yenɔɔɛ làa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi senre nda ti yo Aron naa wi pinambiile pe kan fɔ:

«Ŋgasele na li yaa tɛge saraga sogowogo† ki wogo na li na:

«Saraga sogowogo ki daga mbe koro wa saraga wɔsaga ki na yembine li ni fuun li ni mbe sa gbɔn ki goto pinliwe ni. Kason ki daga mbe koro la yiin wa saraga wɔsaga ki na.

³ Ki goto pinliwe ni, saraga wɔfɔ wi yaa wi derigbɔŋɔ ŋa pè ti len jese ni ki le, naa wi kurusi wene na pè ti len jese ni li ni. Saraga sogowogo ŋa kì sogo wa saraga wɔsaga ki na, wi yaa ki cɔnrɔ ti wɔ mberi wo le saraga wɔsaga ki tanla.

⁴ Ko punɔŋo na, wi yaa ko yaripɔrɔ† to wɔ wi yeɛ na, mbe ta yege le, mbe cɔnrɔ ti le mbe kari

† **6:2 6.2:** Saraga sogowogo ŋa ki senre ti yo, ko ki yen saraga ŋa ki yaa la woo pilige pyew, ki pinliwe naa ki yɔnlɔkɔŋɔ, Izirayeli woolo pe kan. † **6:4 6.4:** Yaripɔrɔ nda saraga wɔfenne paa pye na nii na saraga wɔmɔ tunɔŋo ki piin, paa daga lari nii wa Yenɔɔɛ cɛnsaga paraga go ko ni cɛ .

wa paara yinre censaga ki punjo na, sari wo wa laga nga ki yen fyongo fu ka ni.

⁵ Kason nga wa saraga wosaga ki na, ki daga mbe koro la yiin, kiga ka figi. Pinliwe pyew, saraga wofɔ wi yaa kanngire le wa kason ki ni mbe saraga sogowogo ki taga wa ti na, ko punjo na mbe si nayinme saara ti yanlaga ki sogo wa ki na.

⁶ Kason ki daga mbe koro la yiin wa saraga wosaga ki na suyi, kiga ka figi.

Muwe saara ti wɔmɔ kala

⁷ «Ŋgasele na li yaa tege muwe saara ti wogo na li na:

«Arɔn wi pinambiile poro pe yaa lari woo Yawe Yenɲele li yege sogowɔ wa saraga wosaga ki yege na.

⁸ Saraga wofenne pe ni, nunɲba yaa saraga muwe tiyɔɔn pa ko kee yenle nunɲba, naa sinme ni konna wusuna nuwɔ taan ɲa wi ma taga yarikanga ki na wi ni fuun wi ni, to yen nandowo woro wa saraga ki ni. Wi yaa ti sogo wa saraga wosaga ki na, ko nga ki nuwɔ taan pi yen ma Yawe Yenɲele li ndanla we.

⁹ Arɔn naa wi pinambiile pe ni, muwe sanmba mba pi koro pe yaa pi pye pe yaakara. Pe yaa ki yaakara ti ka leve fu wa laga nga ki yen kpoyi Yenɲele yege na ka ni, wa flisaga paraga go lonjo ki ni.

¹⁰ Paga ka leve pinle pi ni mboo fɔ. Ki yen tasaga nga mi Yenɲele mi kan pe yeri ma yiri wa saara nda pe ma wɔ na yeri ma sogo ti ni. Ki yen yaraga nga ki yen ma tege ki ye pew na

kan paa kapere ti kala yagawa jasaraga konaa kajoogo gbegewe saraga ki yen.

¹¹ Aron pinambiile mbele pe yen nambala poro pe yaa la to kaa. Ki woro ti yaa pye pe woro sanga pyew, poro naa pe setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pungo na pe ni, mbe yiri wa saara nda ti ma sogo Yawe Yenhele li kan ti ni. Lere wa yegge ka jiri ti na, wi yaa pye kpoyi Yenhele yegge na†.»

¹² Yawe Yenhele laa para Moyisi wi ni ma yo fo:

¹³ «Pilige nga ni paga sinme kpoyi wo Aron naa wi pinambiile pe na mbe pe wo, saraga nga pe yaa wo Yawe Yenhele li yeri ki nga: Pilige pyew, muwe tiyoon culo taanri. Pe yaa culo nungba naa kongoo wo pinliwe ni, mbe culo nungba naa kongoo sanmba pi wo yonlokogo.

¹⁴ Pe yaa sinme pinle pi ni mboo gbɔn, mbe suu kala tuguron sikalaga ni. Ma yaa ki won wi koonlo kporokporo mbe pan mboo wo saraga, nga ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenhele li ndanla.

¹⁵ «Aron pinambiile pe ni, na pe yaa ka sinme kpoyi wo wi na mboo wo, mboo tegge saraga wofoo wa Aron wi yonlo, wi yaa ki saraga nungba ki wo fun. Ki muwe saraga ki yaa pye Yawe Yenhele li wogo fo sanga pyew. Ki ni fuun ki yaa sogo mbe ko li kan.

† **6:11 6:11:** Mbe wo saraga wofenne poro ni, yaraga ka sila daga mbe jiri yaraga nga ki tegge ki ye Yenhele kan ka na. Yaraga nga fuun ka jiri yaara nda ti tegge ti ye Yenhele kan ka na, ki ma daga mbe ku; katugu ki ma kannga ma pye kpoyi.

16 Muwe saraga nga fuun saraga wofɔ wi yaa wo, ki daga mbe sogo pew Yawe Yenɲele li kan, paga ka ka ka.»

*Kapere ti kala yagawa jasaraga
ki wɔmɔ kala*

17 Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni ma yo

18 wigi yo Arɔn naa wi pinambiile pe kan fɔ:

«Ŋgasele na li yaa tɛge kapere ti kala yagawa jasaraga wogo ki na li na:

«Yaayogo nga ki yaa wo mbe kapere ti kala yagawa ja, ki yaa kɔnli Yawe Yenɲele li yege na, wa laga nga yaayoro nda pe maa woo saara sogoworo pe maa ti kɔnlogi we. Ki yen yaraga nga ki yen ma tɛge ki ye pew Yenɲele kan.

19 Saraga wofɔ ɲa wi yaa kapere ti kala yagawa jasaraga ki wo, wo wi yaa ki ka wa laga nga ki yen kpoyi ka ni, wa filisaga paraga go longo ki ni.

20 Lere o lere ka jiri ki saraga kara ti na, wi yaa pye kpoyi. Na ki kasanwa pa ka janri mbe wo yaripɔgo na, pì janri ma wo laga nga na, pe yaa ki jogo laga kpoyi ka ni.

21 Na paga saraga kara ti sogo cogo nga ni, ki cogo ki daga mbe yaari ti sɔgɔɲgɔlɔ. Na paga ti sogo tuguyenre cogo ni, pege jogo jɛɲge, pege sunlu tonmɔ ni.

22 Saraga wofɔ wi go woolo mbele fuun pe yen nambala, poro pe yaa ki kara ti ka. Ti yen yaraga nga ki yen ma tɛge ki ye Yenɲele kan.

23 Eɛn fɔ, kapere ti kala yagawa jasaraga nga pe ma ye ki kasanwa pa ni wa filisaga paraga go ki ni, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege

ki pye wa censaga paraga go ki ni, ki kara ta si daga mbe ka. Ti yaa sogo wa kason ki ni.

7

Saraga nga ki ma wo mbe kajooḡo gbegele

¹ «Saraga nga ki ma wo mbe kajooḡo gbegele ki ngasele li na:

«Ki yen yaraga nga ki yen ma teḡe ki ye Yenḡele kan.

² Yaayogo nga ki yaa wo kajooḡo gbegele saraga, yaayoro nda pe maa woo saara sogoworo pe maa ti konlogi laga nga na, pa pe yaa ki konli wa. Ko punḡo na, pe yaa ki kasanwa pi yanragi yanragi saraga wosaga ki kanḡgara ti ni fuun ti na.

³ Pe yaa yanlaga ki ni fuun ki wo saraga, naa ki naga ki ni, naa yanlaga nga ki ma lara ti ton ki ni,

⁴ naa ki jinḡgele shyen koro naa ke yanlaga ki ni, ko nga ki ma pye ma mara senne li na we, naa yiripolo wi ni, pe yaa wi pinle mboo laga jinḡgele shyen ke ni.

⁵ Saraga wofɔ wi yaa ti ni fuun ti sogo wa saraga wosaga ki na. Ki yen kajooḡo gbegewe saraga nga pe ma sogo Yawe Yenḡele li kan.

⁶ Saraga wofenne pe piile mbele pe yen nambala pe mbe ya mbege kara ta ka. Een fo, pe yaa ti ka laga kpoyi ka ni. Ti yen yaraga nga ki yen ma teḡe ki ye pew Yenḡele kan.

⁷ Ngasele nunḡba lo li teḡe kapere kala yagawa jasaraga konaa kajooḡo gbegewe saraga ti wogo ki na. Saraga wofɔ na wi yaa kapere ti kala

yagawa ja kapyege ki pye, yaayogo ki kara ti yaa pye wo woro.

⁸ «Na saraga wɔfɔ wa ka saraga sogowogo wɔ lere wa kan, yaayogo nga pè wɔ saraga ki selege ki yaa pye ki saraga wɔfɔ wi wogo.

⁹ Saraga wɔfɔ wa ka lere wa muwe saraga wɔ, na paga ki fɔ yira ni wi o, nakoma paga ki kala wɔn taala ni o, nakoma tugurɔn sikalaga ni o, ki yaa pye saraga wɔfɔ wi wogo.

¹⁰ Eɛn fɔ, muwe saara nda fuun pè sinme pinle ti ni mari gbɔn nakoma ti yen sinme fu, to yaa pye Arɔn piile mbele pe yen nambala pe ni fuun pe woro, wa se wɔ wa ni.

Ngasele na li tɛge nayinme saara ti wogo na

¹¹ «Nayinme saara nda pe yaa la woo Yawe Yenɲele li yeri, ngasele na li tɛge ti wogo ki na li na:

¹² «Na lere wa kaa nayinme saraga woo Yawe Yenɲele li yeri mbeli shari, wi yaa pan leve fu gato ni, ɲa pè gbɔn sinme ni mboo taga wa nayinme saraga ki na, naa leve fu wɔn ni, ɲa pè sinme yanragi yanragi wi na, naa gato ni, ɲa pè muwe tiyɔɔn tɛge maa gbɔn, ma sinme pinle pi ni.

¹³ Wi yaa buru ɲa leve yen wi ni wa taga wa wi nayinme saraga ki na, ko nga wila woo mbeli shari we.

¹⁴ Pe yaa buru nunɲba nunɲba lagala ki saara ti ni fuun nunɲba nunɲba ti na, mberi wɔ saraga Yawe Yenɲele li yeri. Ki woro ti yaa pye saraga

wofɔ ɲa wì nayingme saraga yaayogo ki kasanwa pi yanragi yanragi wi woro.

¹⁵ Na wiga nayingme saraga ki wɔ pilige ɲa ni mbeli shari, pe yaayogo ki kara ti ka ki pilige nunɔba ki ni, paga ka ta yaga ti wonlo ti yiri.

¹⁶ «Na ki fɔ wi saraga kiga pye saraga ɲa pe ma wɔ mbe yɔn folo tɔn, nakoma nayingme yarikanga, pe yaa yaayogo ki kara ta ka pilige ɲa pè saraga ki wɔ ki ni, ti sannda ti yaa koro ki goto.

¹⁷ Na saraga kara ta ka koro sa gbɔn pilige taanri wogo ki na, peri sogo.

¹⁸ Εεν fɔ, na paga ki nayingme saraga kara ta ka pilige taanri wogo ki na, ɲa wì saraga ki wɔ wi saraga ki se yigi, ki se si jate saraga; katugu ki kara ti yaa kanɲa fyɔngɔ yaraga. Lere ɲa ka ta ka, ki yaa pye kapege wi go na.

¹⁹ Na kara tiga jiri yaraga ɲa ki yen fyɔngɔ ni ka na, yaga ka ki kara ti ka, yeri sogo.

«Lere ɲa fuun wi yen kpoyi, wo wi mbe ya mbege nayingme saraga ɲa pè wɔ ki kara ta ka.

²⁰ Nayingme saraga kara nda ti yen Yawe Yenɲele li woro, na lere wa ka ta ka mbege ta wi yen fyɔngɔ ni, wi daga poo purɔ poo wɔ wi woolo pe sɔgɔwɔ.

²¹ Na lere wa ka jiri yaraga ɲa ki yen fyɔngɔ ni ka na, nakoma lere ɲa wi yen fyɔngɔ ni wa na, nakoma yaayogo ɲa ki yen fyɔngɔ ni ka na, mbe si nayingme saraga kara ta ka, to nda pe wɔ Yawe Yenɲele li yeri, wi daga poo purɔ poo wɔ wi woolo pe sɔgɔwɔ.»

²² Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni ma yo

23 wigi yo Izirayeli woolo pe kan fɔ:

«Yaga ka neɛge yanlaga, nakoma sumbyɔ yanlaga nakoma sugbɔ yanlaga ka.

24 Yaayogo nga ka ku ki ye nakoma yaayogo nga cenge gbo, yaga ka ki yanlaga ka ka; ɛɛn fɔ, ye mbe ya kala la yege pye ki ni[†].

25 Yaayogo nga pe ma wɔ saraga Yawe Yennɛle li yeri mbe sogo kasɔn ni, na lere ɲa ka ki yanlaga ka ka, wi daga poo purɔ poo wɔ wi woolo pe sɔgɔwɔ.

26 Yaga sa cɛn laga o laga, ye se ka kasanwa ka, sannjɛle kasanwa nakoma yaayogo kasanwa.

27 Lere o lere ka kasanwa ka, pi yen yingɪ kasanwa o, wi daga poo purɔ poo wɔ wi woolo pe sɔgɔwɔ.»

28 Yawe Yennɛle làa para Moyisi wi ni ma yo

29 wigi yo Izirayeli woolo pe kan naa fɔ:

«Na lere wa ka nayinmɛ saraga wɔ Yawe Yennɛle li yeri, wi daga mbeli tasaga wɔ wa wi nayinmɛ saraga ki ni mbege kan li yeri.

30 Wo jate wi yaa pan Yawe Yennɛle li tasaga ki ni wi ye, ko nga ki yaa sogo we. To ti yen yanlaga konna yaayogo ki ndige ye. Wi yaa ndige ki le mbege yirige mbege kan saraga Yawe Yennɛle li yeri.

31 Saraga wɔfɔ wi yaa yanlaga ki sogo wa saraga wɔsaga ki na. Ndige ko na, ko yaa pye Arɔn naa wi pinambiile pe wogo.

[†] 7:24 7.24: Kila pye, yaayogo nga ka ku ki ye, nakoma cenge ka nga gbo, pe maga yanlaga ki wɔ naga faa tunngo pyeyaara naa yaara nda pè gbegele seere ni ti na jango ti koro jende.

³² Ye yaa la ye nayinmε saara yaayoro ti kalige jegele ke kaan saraga wɔfɔ wi yeri paa yarikanga yεn.

³³ Arɔn wi pinambiile pe ni, ηa wi yaa nayinmε saraga yaayogo ki kasanwa naa ki yanlaga ti wɔ wa saraga wɔsaga ki na, yaayogo ki kalige jele lo li yaa pye wi tasaga.

³⁴ Ndige ηga pe ma yirige ma kan saraga ko naa jele li ni, m̀ mari shɔ Izirayeli woolo pe yeri mbe yiri wa pe nayinmε saara ti ni, mberi kan saraga wɔfɔ Arɔn wo naa wi pinambiile pe yeri. Ki yεn ηgasele na li yεn kɔsaga fu yoro Izirayeli woolo ye kan.»

³⁵ Ki woro ti yεn Arɔn naa wi pinambiile pe tasaga mbe yiri wa saara nda pe ma wɔ Yawe Yεnɲεle li yeri mberi sogo ti ni, mbege le pilige ηga ni paga sinmε kpoyi wo pe na mbe pe wɔ paa saraga wɔmɔ tunηgo ki piin li kan we.

³⁶ Ki woro nda to Yawe Yεnɲεle l̀a yo Izirayeli woolo paa kaan saraga wɔfenne pe yeri, pilige ηga ni paga sinmε kpoyi wo pe na mbe pe wɔ we. Ki ηgasele na li yεn kɔsaga fu pe setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pe kan.

³⁷ Ki ηgasegele ηgele yεen koro k̀ε tεge saraga sogowogo ki na, naa muwε saraga wogo ki na, naa kapere kala yagawa jasaraga wogo ki na, naa kajɔɔgɔ gbegewe saraga wogo ki na, naa mbe lere wɔ mboo tεge tunηgo na konaa nayinmε saraga wogo ki na.

³⁸ Yawe Yεnɲεle l̀a ki tunηgo ki kan Moyisi wi yeri wa Sinayi yanwiga ki na, pilige ηga ni l̀a ki konɔ kan Izirayeli woolo pe yeri ma yo paa paan pe yarikanra ti ni li kan wa Sinayi gbinri wi ni.

SARAGA WɔFENNE KONGBANMBALA PE TEGEWE

8

8-10

*Arɔn naa wi pinambiile pe wɔmɔ
mbe pe tɛgɛ saraga
wɔgɔtunɲgo ki na
(Eki 29.1-37)*

¹ Yawe Yennɛɛ lɔa para Moyisi wi ni ma yo fɔ:

² «Arɔn naa wi pinambiile pe yeri wa filisaga paraga go ki yɔn na. Yaripɔrɔ nda tì tɛgɛ ti yɛ mbaa saraga wɔgɔtunɲgo piin, ma ti pe pan ti ni, naa sinmɛ kpoyi pi ni, naa napolɔ wi ni, ɲa pe yaa wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, naa simbapɛnɛ shyɛn pe ni konaa leve fu buru wi yɛn kanjapige ɲa ni ki ni.

³ Ma Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe yeri ma pe gbogolo wa filisaga paraga go ki yɔn na.»

⁴ A Moyisi wì si ɲa Yawe Yennɛɛ lɔa yo wi kan ki pye, ma Izirayeli gbogolomɔ woolo pe yeri ma pe gbogolo wa filisaga paraga go ki yɔn na.

⁵ Senrɛ nda Yawe Yennɛɛ lɔa yo Moyisi wi kan, a wì siri yo Izirayeli gbogolomɔ woolo pe kan.

⁶ Ko punɲo na, a Moyisi wi si ti a Arɔn naa wi pinambiile pè pan, a wì si pe pye a pè woli. ⁷ A wì si bundu wi le Arɔn wi kan, ma kurusijara ɲa wi yɛn wi na wi pɔ wi kan, ma deritɔnlogɔ ki le wi kan konaa ma efɔdi wi le wi kan maa taga wa, mɛɛ kurusijara ɲa wi ma pye efɔdi wi na wi pɔ wa punɲo na.

⁸ A wì si yaripɔɔŋa nga pe ma le ma wa kotogo na ki le wi kan, mɛɛ yaara nda pe yinri Urimu naa Tumimu† ti le wa ki ni.

⁹ A wì si gbɔgɔwɔ njala li kan wi kan, ma tɛ paparapa wi pɔ wa gbɔgɔwɔ njala li yɛgɛ, wo wi yɛn jara ŋa wi yɛn kpoyi, paa yɛgɛ ŋga na Yawe Yɛnɲɛlɛ lãa ki yo Moyisi wi kan.

¹⁰ A Moyisi wì si sinmɛ mba pe ma wo yaraga na mbege wɔ pi lɛ ma pa yanragi yanragi censaga paraga go konaa ki nawa yaara ti ni fuun ti na, maga tɛgɛ ki yɛ Yɛnɲɛlɛ kan.

¹¹ A wì si pa yanragi yanragi saraga wɔsaga ki na yanragisaga kɔlɔshyɛn, naa ki tunɲo pyeyaara ti ni fuun ti na, naa jogoyaraga konaa ki tategɛ ki na mari tɛgɛ ti yɛ Yɛnɲɛlɛ kan.

¹² A wì si sinmɛ mba pe ma wo yaraga na mbege wɔ pa wo wa Arɔn wi go ki na fun, maa pye kpoyi Yɛnɲɛlɛ kan.

¹³ Ko punɲo na, a wì si Arɔn wi pinambiile pe pye a pɛ fulo wa wi tanla, mɛɛ pe bunduye pe lele pe kan, kurusijaraye mbele pe yɛn pe na ma pe pɔpɔ pe kan, mɛɛ pe njagala ke kankan pe kan paa yɛgɛ ŋga na Yawe Yɛnɲɛlɛ lãa ki yo Moyisi wi kan we.

¹⁴ Napɔlɔ ŋa pe yaa wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja, a wì si ti a pɛ pan wi ni wa wi tanla. A Arɔn naa wi pinambiile pɛ si pe keyɛn yi tagataga wa napɔlɔ wi go ki na.

¹⁵ A Moyisi wì si napɔlɔ wi kɔnli mɛɛ wi kasanwa pa lɛ maa fafa wa saraga wɔsaga ki yɛnɲɛlɛ ke na wi yombeɛ nunɲba ni, maga pye kpoyi. Ko punɲo na, a wì si kasanwa sanmba pi

† 8:8 8.8: Eki 28.30

wo wa saraga wosaga ki tatege ki na. Pa wila saraga wosaga ki le Yenhele kee yeen, jango paa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki piin wa ki na.

¹⁶ A Moyisi wì si yanlaga nga fuun ki yen ma napolo wi lara ti ton ki laga, naa yiripolo wi ni, naa jinngede shyen koro naa ke yanlaga ki ni, mari sogo wa saraga wosaga ki na.

¹⁷ Een fo, napolo wi kara sannda nda tila koro: wi selege, naa wi kara konaa wi fire ti ni, wila saa ti sogo wa paara yinre censaga ki pungo na, paa yege nga na Yawe Yenhele laa ki yo Moyisi wi kan we.

¹⁸ Ko pungo na, a wì si ti, a pè pan simbapolo na pe yaa pye saraga sogowoo wi ni. A Aron naa wi pinambiile pè si pe keyen yi tagataga wa simbapolo wi go ki na.

¹⁹ A Moyisi wì si simbapolo wi konli, mee wi kasanwa pi yanragi saraga wosaga ki kanngara ti ni fuun ti na.

²⁰ A wì si simbapolo wi koonlo kaliye kaliye, mee wi go, naa kara nda ti koonlo konaa wi yanlaga ki ni ti sogo.

²¹ A wì si simbapolo wi lara naa wi saanra ti jogo, mee ti sogo ma pinle wi kara sannda ti ni wa saraga wosaga ki na. Ki yen saraga sogowogo, nga pe ma sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenhele li ndanla, paa yege nga na laa ki yo Moyisi wi kan we.

²² Ko pungo na, a wì si ti a pè pan simbapolo shyen woo wi ni, na pe yaa wo saraga mbe saraga wofenne pe tege tunngo ki na. A Aron naa wi

pinambiile pè si pe keyen yi tagataga wa wi go ki na.

²³ A Moyisi wì si simbapòlo wi kònlì mɛɛ wi kasanwa pa ɛ maa fa wa Aròn wi kalige nungbolo li na, wa laga nga pe ma nungbolo li furu, ma pa fa wa wi kalige kɛɛ yombɛgbɔɔ ki na, konna wi kalige tɔlɔɔ yombɛgbɔɔ ki na†.

²⁴ A Moyisi wì si ti a Aròn wi pinambiile pè fulo wi tanla, a wì si kasanwa pa fafa pe kalige nungbogolo ke na, wa laga nga pe ma nungbolo li furu, ma pa fafa wa pe kalige keyen yombɛgbɔɔ ti na konna pe kalige tɔɔɔ yombɛgbɔɔ ti na; kona, a wì si kasanwa sanmba pi yanragi yanragi wa saraga wɔsaga ki kanngara ti ni fuun ti na.

²⁵ A Moyisi wì si simbapòlo wi yanlaga ki ɛ, naa wi naga ki ni, naa yanlaga nga fuun ki ma lara ti tòn ki ni, naa yiripòlo wi ni, naa jinngɛle shyen koro naa ke yanlaga ki ni, konna kalige jele li ni.

²⁶ Leve fu buru wi yen kanjapige nga ni ma tɛɛ wa Yawe Yenɲɛɛ li yɛɛɛ sɔɔwɔ, a wì si leve fu gato pyɔ nungba wɔ wa ki ni, naa gato na pè wa sinmɛ ni wi pyɔ nungba ni, konna wɔn pyɔ nungba ni, mɛɛ ti taga wa yanlaga konna kalige jele li na.

²⁷ A wì si ti ni fuun ti le Aròn naa wi pinambiile pe kɛɛ, mɛɛ pe pye ma yo peri yirige peri kan saraga Yawe Yenɲɛɛ li yeri.

²⁸ Ko punɔgo na, a Moyisi wì siri shɔ pe kɛɛ mari sogo wa saraga wɔsaga ki na, wa saara sogoworo

† **8:23 8:23:** Ye wele wa ɛki 29.20laga ki ni konna ki sɛnrɛ ti koro wi ni wa ki sɛwe pyɔ wi nɔɔna.

ti go na. Ki yen saraga nga pe ma wo mbe lere tɛgɛ tunɲo na, pe maga sogo, ki nuwo taan pi yen ma Yawe Yenɲɛlɛ li ndanla.

²⁹ A Moyisi wì si simbapɔɔ wi ndige ki lɛ maga yirige maga kan saraga Yawe Yenɲɛlɛ li yeri. Ki ndige kila pye Moyisi wo tasaga ma yiri wa saraga wɔfɛnnɛ pe tɛgɛwɛ simbapɔɔ wi ni, paa yɛgɛ nga na Yawe Yenɲɛlɛ làa ki yo Moyisi wi kan we.

³⁰ Ko punɲo na, a Moyisi wì si sinmɛ mba pe ma wo yaraga na mbege wo pa lɛ, konaa kasanwa mba wa saraga wɔsaga ki na pa ni, maa yanragi yanragi Arɔn wo naa wi yaripɔɔ ti na, ma pa yanragi yanragi wi pinambiile poro naa pe yaripɔɔ ti na. Ki pye ma, pa wila Arɔn naa wi yaripɔɔ konaa wi pinambiile poro naa pe yaripɔɔ ti ni pe pye kpoyi yɛɛn Yenɲɛlɛ kan.

³¹ A Moyisi wì sigi yo Arɔn wo naa wi pinambiile pe kan fɔ: «Ye simbapɔɔ shyen woo wi kara ti sogo wa filisaga paraga go ki yɔn na. Ye kara ti ka wa ki laga ki na, mbe pinlɛ pɛ ye tɛgɛ tunɲo ki na buru ɲa ni wi ni, wo ɲa wi yen wa kanjapige ki ni, paa yɛgɛ nga na mila ki yo ye kan we.

³² Kara to naa buru wi ni, yaga ka, nda ka koro, yeri sogo.

³³ Ye yaa koro wa filisaga paraga go ki yɔn na fɔ sa gbɔn piliye kɔlɔshyɛn, ki piliye yan pe yaa ye tɛgɛ tunɲo ki na fɔ yi yɔn ki sa tin; katugu pe yaa ye tɛgɛ ye tunɲo ki na piliye kɔlɔshyɛn ni.

³⁴ Yawe Yenɲɛlɛ lo lì yo ki pye paa yɛgɛ nga na wɛgɛ pye nala we, janɲo ye kapere ti kala mbe yaga ye na.

³⁵ Ye koro wa filisaga paraga go ki yon na, yonlo naa yembinε, fɔ sa gbɔn piliye kolɔshyen, jango Yawe Yenɲele li senre nda yo, yeri yon fili, nakoma ye yaa ku. Tunɲo nga Yawe Yenɲele li yo na kan koyi yεεn».

³⁶ Nga Yawe Yenɲele làa yo Moyisi wi kan ma yo wigi yo Arɔn naa wi pinambiile pe kan, a pè si tanga ma yala ki ni.

9

Saara konɲbannda nda Arɔn naa wi pinambiile pàa wɔ

¹ Pilige kolɔtaanri wogo† ki na, a Moyisi wi si Arɔn naa wi pinambiile pe yeri, naa Izirayelileleεεε pe ni;

² mεε Arɔn wi pye fɔ:

«Napɔlo yirifonɲo nunɲba ja maa pye kapere ti kala yagawa jasaraga, konaa simbapɔlo nunɲba ni, ma wo pye saraga sogowogo. Pe ni fuun shyen pe pye jεregisaga fu. Ma pe wɔ saraga Yawe Yenɲele li yeεε sogowɔ.

³ Ko punɲo na, maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ pe pan sikaɔlo nunɲba ni mboo wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja, naa simbapɔlo yirifonɲo nunɲba konaa napɔlo yirifonɲo nunɲba, mbele pè ta yeεε nunɲba nunɲba, ma pye jεregisaga fu; poro yaa pye saraga sogowogo.

† **9:1 9:1:** Piliye kolɔshyen konɲbanya yo naa pilige kolɔtaanri wogo nga ki senre ti yo, yi ni fuun yi yen na para kala nunɲba lo na. Pilige kolɔtaanri wogo ki na ko Arɔn naa wi pinambiile pàa tunngo ki le naga piin.

⁴ Pe pan napɔlɔ nunɔba naa simbapɔlɔ nunɔba ni, mbe pe wɔ nayinme saraga Yawe Yenɔɛle li yeri. Pe muwe saraga taga pe na, mba pɛ sinme pinle pi ni; katugu Yawe Yenɔɛle li yaa li yee naga ye na nala.»

⁵ Yaara nda fuun Moyisi wila naga, a pɛ si pan ti ni wa filisaga paraga go ki yɔn na. A Izirayeli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pɛ si pan ma yere le Yawe Yenɔɛle li yee sɔgɔwɔ.

⁶ A Moyisi wì sho fɔ: «Ye wele, nga Yawe Yenɔɛle li yo ye pye, yege pye, pa li gbogowɔ yanwa pi yaa pi yee naga ye na.»

⁷ Kona, a Moyisi wì si Arɔn wi pye fɔ: «Fulo wa saraga wɔsaga ki tanla, mɔɔ kapere ti kala yagawa jasaraga ki wɔ, naa saraga sogowogo ki ni. Ma kapere ti kala yagawa ja kapyege pye ma yee kan konaa maga pye leele pe kan. Ko punɔgo na, mee leele pe saara ti wɔ pe kan, ma kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye pe kan fun, paa yege nga na Yawe Yenɔɛle ligi yo we†.»

⁸ A Arɔn wì si fulo wa saraga wɔsaga ki tanla mee napɔlɔ yirifonɔɔ na wi yaa wɔ mboo yeera kapere ti kala yagawa ja wi konli.

⁹ A wi pinambiile pɛ si yaayogo ki kasanwa pi kan wi yeri. A wì suu yombɛle li le wa pi ni maa fafa saraga wɔsaga ki yenɔɛle ke na, mee sanmba pi wo wa saraga wɔsaga ki nɔgɔna tatege ki na.

¹⁰ A wì si yaayogo ki yanlaga, naa ki jinɔgele shyen koro naa ki yiripɔlɔ wi ni ti sogo wa saraga wɔsaga ki na, paa yege nga na Yawe Yenɔɛle laa ki yo Moyisi wi kan we.

† 9:7 9.7: Ebu 7.27

¹¹ Eɛn fɔ, yaayogo ki kara naa ki selege ko na, wila saa to sogo wa paara yinre censaga ki punjo na.

¹² A Arɔn wì si simbapɔlɔ ɲa pè pye saraga sogowogo wi kɔnli. A wi pinambiile pè si yaayogo ki kasanwa pi kan wi yeri, a wì suu yanragi yanragi saraga wɔsaga ki kanɲgara ti ni fuun ti na.

¹³ Yaayogo ɲga kì wɔ saraga sogowogo, a pè sigi go naa ki kara nda pè kɔɔnɔ kaliye kaliye ti kan wi yeri; a wì siri sogo wa saraga wɔsaga ki na.

¹⁴ A wì si lara to naa saanra ti jogo, mari sogo wa saraga wɔsaga ki na, wa saraga sogowogo sanɲga ki go na.

¹⁵ Ko punjo na, a Arɔn wì si leele pe saara ti wɔ. Sikapɔlɔ ɲa wi yaa wɔ saraga mbe leele pe kapere ti kala yagawa ja, a wì suu kɔnli maa wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja, paa yege ɲga na wila napige saraga ki wɔ we.

¹⁶ A wì si saraga sogowogo ki wɔ ma yala ki kakɔndegede li ni.

¹⁷ Kona, a wì si muwe saraga ki wɔ, mee pa ko kee yenle nunɲba maa sogo wa saraga wɔsaga ki na, ma taga pinliwe pyew saraga sogowogo ki na.

¹⁸ Napɔlɔ wo naa simbapɔlɔ ɲa leele paa pan mbe wɔ nayinme saraga, a wì si pe kɔnlogi. A wi pinambiile pè si yaayoro ti kasanwa pi kan wi yeri. A wì suu yanragi yanragi saraga wɔsaga ki kanɲgara ti ni fuun ti na†.

¹⁹ A pè si napɔlɔ wi yanlaga ki kan Arɔn wi yeri naa simbapɔlɔ wi wogo ki ni, naa wi naga

† 9:18 9:18: Levi 3.1-11

ki ni, naa yanlaga nga ki ma lara ti tɔn ki ni, naa jinŋgele shyen ke ni konaa yiripɔlo wi ni.

²⁰ A pè si yanlaga ki taga wa yaayoro shyen ti ndire ti na; a Arɔn wì si yanlaga ki sogo wa saraga wɔsaga ki na.

²¹ Kona, a Arɔn wì si ndire to naa kalige jele li ni ti yirige mari kan saraga Yawe Yennɛɛ li yeri, paa yɛɛɛ nga na Moyisi wìla ki yo we.

²² Naa Arɔn wìla kaa kapere kala yagawa jasaara ti wɔ ma kɔ, naa saara sogoworo ti ni, konaa nayinmɛ saara ti ni, a wì suu keyen yi yirige† ma wa leele pe yeri mɛɛ duwaw pye pe kan†. Kona, a wì si tigi ma yiri wa saraga wɔsaga ki tanla.

²³ A Moyisi naa Arɔn pè si ye wa filisaga paraga go ki ni. Naa pàa kaa yiri, a pè si duwaw pye leele pe kan. Kona, a Yawe Yennɛɛ li gbɔgɔwɔ yanwa pì si pì yɛɛ naga leele pe ni fuun pe na.

²⁴ A kason kà si yiri wa Yawe Yennɛɛ li yɛɛɛ sɔgɔwɔ mɛɛ saa saara sogoworo to naa yanlaga ki sogo wa saraga wɔsaga ki na. Leele pe ni fuun pàa ki yan nɛɛ jɔrɔgi nayinmɛ ni, mɛɛ to ma pe yɛɛɛ ti jùile wa tara mbe Yennɛɛ li gbɔgɔ.

10

Arɔn wi pinambiile shyen la sogo

¹ Kona, a Arɔn pinambiile shyen Nadabu naa Abiyu pè si pe nanŋanra leyaara ti ɛ ma kason

† **9:22 9.22:** Mbe keyen yi yirige wa naayeri kila pye kapyege nga pàa pye na piin mbe yenri Yennɛɛ yeri nakoma mbe wugu. Laga ki laga nga ki ni, Arɔn wìla wi keyen yi yirige mbe duwaw pye. † **9:22 9.22:** Nɔmbu 6.22-26

nanƙanra le wa, mɛɛ wusuna nuwɔ taan wo ti na. A pɛ si pan ki kason ki ni yarikanga Yawe Yɛnɛɛ li yɛɛ sɔgɔwɔ, ɲga li sila ki konɔ kan; pe sila pan ki ni mbe yala ɲga làa yo pe kan ki ni.

² Kona, a kason kà si yiri wa Yawe Yɛnɛɛ li yɛɛ sɔgɔwɔ ma pe sogo ma pe gbo le li yɛɛ sɔgɔwɔ.

³ A Moyisi wì si Arɔn wi pye fɔ: «Ko Yawe Yɛnɛɛ làa yo ye kan maga filige ma yo fɔ: Leele mbele pe maa fulo na tanla, mi yɛn kpoyi yɛɛ ɲga na, mila jaa paa ki gbogo.

Pa kona leele pe ni fuun pe yaa lanla gbogo.»

A Arɔn wì si pyeri dinw†.

⁴ A Moyisi wì si Mishayeli naa Elizafan pe yeri, Arɔn wi tojɛ Uziyeli wo pinambiile la wɛɛ; a wì si pe pye fɔ: «Ye pan ye ye sefenne pe ɛ laga censaga paraga go ki tanla, ye kari pe ni wa paara yinɛ censaga ki punɲo na.»

⁵ A pɛ si pan ma gboolo pe ɛ ma pe yaripɔɔ ti yaga pe na, mɛɛ kari pe ni wa paara yinɛ censaga ki punɲo na, paa yɛɛ ɲga na Moyisi wila ki yo we.

⁶ Kona, a Moyisi wì si Arɔn naa wi pinambiile Eleyazari naa Itamari pe pye fɔ: «Yaga ka ye yinɛ ti yaga sagara, yaga si ka ye yaripɔɔ ti walagi mbege naga fɔ yaa kunwɔ gbele, janɲo yaga ka ku konaa mbe ti Yɛnɛɛ li nawa ɲɲban Izirayeli woolo gbogolomɔ pi ni. Mbele Yawe

† **10:3 10:3:** Eburuye sɛnɛ ti ni sɛnpyɔ ɲa wì kanɲa ma yo: «A wì si pyeri dinw» ki kɔɔ wi mbe ya logo fun fɔ: «A wi nɛɛ kawa.»

Yenɲele li gbo kason ki ni, ye ye sefenne Izirayeli woolo sanmbala poro yaga pe pe kunwo pi gbele.

⁷ Eɛn fo, yoro wo na, yaga ka yiri wa filisaga paraga go ki yon na, nakoma ye yaa ku; katugu Yawe Yenɲele li sinme mba pe ma wo yaraga na mbege wo, pòo wo ye na ma ye wo.»

A Aron naa wi pinambiile pe ni pè si tanga ma yala Moyisi wi senre ti ni.

*Kakonndegɛle na li tɛge
mbege naga fo sinme welewe
pii daga mbaa woo*

⁸ Kona, a Yawe Yenɲele li si para Aron wi ni maa pye fo:

⁹ «Mboro naa ma pinambiile pe ni, yaga ka duven nakoma sinme welewe pa yege wo, mbe si jen mbe ye wa filisaga paraga go ki ni, jango yaga ka ku. Ki yen kakonndegɛle na li yen kosaga fu yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pungo na ye kan.

¹⁰ Ki daga ye ya ye yaraga nga ki yen kpoyi na kan konaa nga ki woro kpoyi na kan ti jen yeri wo ti ye ni; ye nga ki yen fyongɔ ni konaa nga ki yen fyongɔ fu ti jen yeri wo ti ye ni.

¹¹ Mi na Yawe Yenɲele, ngasegele ngele fuun mi yo Moyisi wi kan ma yo wi ke yo ye kan, ki daga ye ya yaa Izirayeli woolo pe nari ke ni fun.»

*Kakonndegɛle na li tɛge
saara kara wogo ki na*

¹² Moyisi wila Aron naa wi pinambiile mbele paà koro wi kan, Eleyazari naa Itamari pe pye fo: «Saraga muwe mba pe ma sogo Yawe Yenɲele li yege sogowo, mba pi koro pi ni, yoo le yoo pye

leve fu buru yoo ka le saraga wosaga ki tanla; katugu ki yen yaraga nga ki yen ma tɛgɛ ki ye pew Yɛnɛɛ kan.

¹³ Ye yaa pi ka laga nga ki yen kpoyi ka ni; katugu ko ki yen mboro naa ma pinambiile pe ni, ye tasaga ye, ma yiri wa saara nda pe ma sogo Yawe Yɛnɛɛ li kan ti ni, paa yɛgɛ nga na làa ki yo na kan we†.

¹⁴ Ndige nga pe ma yirige ma kan saraga, konaa kalige jele na pe ma kan saraga Yawe Yɛnɛɛ li yeri, mboro naa ma pinambiile konaa ma sumborombiile pe ni, ye yaa kaa ti kaa wa laga nga ki yen fyongɔ fu ka ni; katugu to ti yen ye tasaga ye, mbe yiri wa Izirayeli woolo pe nayinme saara ti ni.

¹⁵ Jele na li ma kan Yawe Yɛnɛɛ li yeri, Izirayeli woolo pe yaa pan li ni, naa ndige nga pe ma yirige ma kan saraga ki ni, mbe taga yanlaga nga pe ma sogo ki ni, mberi yirige mberi kan saraga Yawe Yɛnɛɛ li yeri. Pa kona ti yaa pye mboro naa ma pinambiile pe ni ye tasaga. Ki wogo ki yen ngasele na li yen kosaga fu, paa yɛgɛ nga na Yawe Yɛnɛɛ ligi yo we†.»

¹⁶ Sikapolo ɲa pàa wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja, a Moyisi wì si yewe wì wogo ki na, mɛɛ ki logo fɔ pàa wì sogo makɔ. A wì si nawa ɲgban Arɔn wì pinambiile sanmbala shyen Eleyazari naa Itamari pe ni, mɛɛ pe pye fɔ:

¹⁷ «Yiŋgi na saraga nga kì wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, yee sigi kara ti ka wa laga nga ki

† 10:13 10.12-13: Levi 6.7-11 † 10:15 10.14-15: Levi 7.30-34

yen kpoyi ki ni, ma si yala ti yen yaakara nda ti yen ma tɛgɛ ti yɛ Yɛnnɛlɛ kan? Yawe Yɛnnɛlɛ liri kan ye yeri yeri ka, jango ye Izirayeli gbogolomɔ woolo pe kajɔɔgɔ ki go kala li lɛ, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye pe kan Yawe Yɛnnɛlɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ†.

¹⁸ Ye wele, yaayogo ki kasanwa pa si ye wa censaga paraga go ki ni; ki ja daga yege kara ti ka wa laga kpoyi ki ni, paa yɛgɛ ŋga na mɪla ki yo ye kan we.»

¹⁹ A Arɔn wì si Moyisi wi yɔn sogo ma yo fo: «Wele, nala yɛɛn, ko pè pe saara ti wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja konaa pe saara sogoworo ti ni Yawe Yɛnnɛlɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ; ma si yala ŋga kilan ta, màga jɛn. Nɔɔɛ ki pye nala pilige ŋga ki na, sikapɔɔɔ ŋa wì wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja, muu kara ta ka, ki se jɛn na Yawe Yɛnnɛlɛ li ndanla.»

²⁰ Naa Moyisi wɪla kaa ki sɛnrɛ ti logo, a tì suu ndanla.

NGASEGELE NGELE KE TEGE FYONGO YAARA NAA FYONGO FU YAARA TI WOGO NA

11

11-15

*Yaayoro nda ti yen fyongɔ fu
to naa nda ti yen fyongɔ ni*

¹ Yawe Yɛnnɛlɛ lɔa para Moyisi naa Arɔn pe ni ma yo

† **10:17 10:17:** Levi 6.17-19

² pege sɛnrɛ nda ti yo Izirayeli woolo pe kan pe pe pye fɔ:

«Yaayoro to naa wonḡaala mbele laga tara ti na, ye mbe ya mbaa mbele kaa pe ni pe mbele:

³ Yaayoro naa wonḡaala mbele fuun pe yenjoro ti yen ma wali pe na shyen konaa pe maa yaakara nda pè ka ti songoro nari sanga, ye mbe ya mbaa pe kaa.

⁴ Eɛn fɔ, mbele pe yenjoro ti yen ma wali pe na shyen ko cɛ, nakoma mbele pe maa yaakara nda pè ka ti songoro nari sanga ko cɛ, yaga kaa pe kaa.

«Kì kala na, yaga kaa yongome wi kaa, katugu wi ma yaakara nda wì ka ti songoro nari sanga, eɛn fɔ, wi yenjoro ti si woro ma wali wi na shyen; yaa wi jate fyongɔ yaraga.

⁵ «Yaga kaa wonḡbo dama wi kaa. Wi ma yaakara nda wì ka ti songoro nari sanga, eɛn fɔ, wi yenjoro ti si woro ma wali wi na shyen; yaa wi jate fyongɔ yaraga.

⁶ «Yaga kaa polo wi kaa. Wi ma yaakara nda wì ka ti songoro nari sanga, eɛn fɔ, yenjoro woro wi na ma wali shyen; yaa wi jate fyongɔ yaraga.

⁷ «Yaga kaa cɛɛ wi kaa, katugu yenjoro yen wi na ma wali wi na shyen, eɛn fɔ, wila ya mbe yaakara nda wì ka ti songoro mbaa ti sanga; yaa wi jate fyongɔ yaraga.

⁸ «Kì wonḡaala mbele pè naga yɛɛn, yaga kaa pe kaa, yaga ka jiri yerɛ wa kugo na; yaa pe jate fyongɔ yaara.

⁹ «Tɔnmɔ yaara nda fuun ye mbe ya mbaa kaa tori nda yɛɛn: Nḡbanra nda fuun wuuro yen ti

kanɔgara ti na paa kanwira yen konaa ma pye kɔɔrɔ ni wa kɔɔjeye naa lɔrɔ ti ni, ye mbe ya mbaa ti ni fuun ti kaa.

¹⁰ Eɛn fɔ, yaara nda fuun ti yen wa kɔɔjeye naa lɔrɔ ti ni na tigile tigile, tɔnmɔ yaara nda fuun wuuro woro ti kanɔgara ti na paa kanwira yen konaa kɔɔrɔ woro ti na, ti yaa pye ye yarifuro.

¹¹ Ti yaa pye ye yarifuro, ye se kaa ti kaa, ye se ka jiri ti kuro ta na.

¹² Tɔnmɔ yaara nda fuun wuuro woro ti kanɔgara ti na paa kanwira yen, kɔɔrɔ si woro ti na, ti yaa pye ye yarifuro.

¹³ «Sannjere ti ni, nda ye yaa la fuun, ye se kaa ti kaa, ti nda: Yɔn, naa pete, naa yɔn ɔa wi ma pye wa kɔɔje wi ni,

¹⁴ naa tufara konaa duwaye pe cɛnlɛ li ni fuun,

¹⁵ naa kaankaanye pe cɛnlɛ li ni fuun,

¹⁶ naa kɔnrɔsogolo, naa kuwege, naa kuwefige, naa gbinlɛlɛ pe cɛnlɛ li ni fuun,

¹⁷ naa kuwegbɔɔ, naa tɔnmɔ sannjɛɛ, naa gbinɔgin,

¹⁸ naa lanɔgolo, naa lɔɔ simbaala, naa kara kasannjɛɛ,

¹⁹ naa jagapan, naa ɔɔɔ konaa ki cɛnlɛ li ni fuun, naa sannjɛɛ ɔa pe yinri hupi konaa ndirige.

²⁰ «Yaawere nda fuun ti maa yinrigi sire na, na tanri tɔɔrɔ na, yaa ti fuun.

²¹ Eɛn fɔ, yaawere nda fuun ti maa yinrigi sire na, na tanri tɔɔrɔ na, nda jegele titɔɔnrɔ titɔɔnrɔ yen ti na, ti maa yeni ke na, ye mbe ya mbaa to kaa.

²² Nda ye mbe ya mbaa kaa ti nda: Gbato wi cenle li ni fuun, naa kambɛere tugbooro ti cenle li ni fuun konaa kambɛere ti cenle li ni fuun.

²³ Ɛɛn fo, yaawere sannda nda fuun ti maa yinrigi sire na, na tanri tooro na, yaa ti fuun.

²⁴ «Ti mbe ya ye tege fyongɔ ni. Lere na ka jiri ti kugo ka na, wi yaa pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

²⁵ Lere na fuun kaga kugo ka le, wi yaa wi yariporo ti jogo. Konaa ki ni fuun wi yaa pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

²⁶ Yaayogo naa wongbɔ na fuun wi yenjogo ki woro ma wali wi na shyen, wila si ya mbe yaakara nda wi ka ti songoro mbaa ti sanga, ye yaa la wo jate fyongɔ ni. Lere o lere ka jiri wa na, wi yaa pye fyongɔ ni.

²⁷ Yaayogo naa wongbɔ na fuun wi yen tooro tijere ni, nɛɛ tanri wi tondagala ke na, ye yaa la to ti ni fuun to jate fyongɔ ni. Lere o lere ka jiri ki kugo ka na, wi yaa pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

²⁸ Lere na fuun ka ki kugo ka le, wi yaa wi yariporo ti jogo, konaa ki ni fuun, wi yaa pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ. Ye yaa la ki yaayoro to naa ki wongaala pe jate fyongɔ ni.

²⁹ «Yanɔala jegele jegele ngele fuun ke maa fulolo tara ti na, ngele ye yaa la jate fyongɔ ni ke ngele: Ngboyogo, naa sacco, naa kannɔgenne pe cenle pyew,

³⁰ naa faramandana, naa paan, naa nambegɛ, naa nanɔgbɔɔɔ, konaa nɔanɔgori.

³¹ Ki yanɔala jegele jegele ngele fuun ke maa fulolo tara ti na, ye yaa la ke jate fyongɔ ni. Lere

ɲa fuun ka jiri la kugo na, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

³² Na la ka ku mbe to yaraga ɲga fuun na, ki yaraga ki yaa pye fyongɔ ni. Ki yen tige leyaraga o, yaripɔɔ yi o, selegɛ yi o, kasha yi o, ki yen tunngo pyeyaraga ɲga fuun, ki yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ. Ko punngo na, ki yaa pye fyongɔ fu naa.

³³ Na ki yangala la kugo ka to leyaraga ɲga pè fanri joro ni ka ni, yaraga ɲga fuun ki yen wa ki nawa ki yaa pye fyongɔ ni, leyaraga ki daga pege yaari.

³⁴ Na tɔnmɔ ka pye wa ki leyaraga ki ni, na paga pa wo yaakaga na, ki yaa pye fyongɔ ni fun. Yaraga ɲga fuun pe maa woo, na ka ka pye ki leyaraga ka ni, ki yen yege o yege, ki yaa pye fyongɔ ni.

³⁵ Na ki yangala la kugo ka to yaraga o yaraga na, ki yaa pye fyongɔ ni. Ki yen buru fosaga o, ki yen gbɔngɔlɔ o, ki daga pege yaari. Yaa ti jate fyongɔ ni.

³⁶ Yege o yege ki yangala la kugo ka to pulugo ka ni nakoma tɔnmɔ titɛge ka ni, ki tɔnmɔ pi yaa koro fyongɔ fu. Eɛn fɔ, lere ɲa fuun ka jiri li kugo ki na, wi yaa pye fyongɔ ni.

³⁷ Na la kugo ka kɔn mbe to yariluguro na, ki yariluguro ti yaa koro fyongɔ fu.

³⁸ Eɛn fɔ, na la kugo ka to yarilire nda pè fyɔn tɔnmɔ ni ta ni, ye daga mbaa ti jate fyongɔ ni.

³⁹ «Yaayoro nda ye maa kaa, na ka ka ku ki ye, lere ɲa fuun ka jiri ki kugo ki na, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

40 Lere ɲa fuun ka ki yaayogo kugo kara ta ka, wi daga mboo yariporo ti jogo, wi yaa si pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ. Lere ɲa ka yaayogo kugo ka le, wi daga mboo yariporo ti jogo fun, wi yaa si pye fyongɔ ni fo sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

41 «Yanɲala jɛgɛle jɛgɛle ɲgele fuun ke maa fulolo tara ti na, ke yaa pye ye yarifuro, ye se kaa ke kaa.

42 Yanɲala jɛgɛle jɛgɛle ɲgele fuun ke maa fulolo lara na, nakoma ɲgele ke maa tanri tooro tijere na, nakoma tooro legere na, yaga ka la ka, yaa ke jate ye yarifuro.

43 Yaga kaga pye yege ka na mbe ye yee faara ki yanɲala jɛgɛle jɛgɛle ɲgele ke maa fulolo tara ti na la ni, mbe ti ye pye yaritijangara, yaga ka ti ti ye tege fyongɔ ni, mbe ye pye fyongɔ fenne.

44 Muwi mi yen Yawe Yenɲele, ye Yenɲele le, ye ye yee pye kpoyi, ye pye leele mbele pe yen kpoyi, katugu mi yen kpoyi. Yaga ka jiri ki yanɲala jɛgɛle jɛgɛle ɲgele ke maa fulolo tara ti na la na mbe ye yee tege fyongɔ ni†.

45 Muwi mi yen Yawe Yenɲele na li ye yirige wa Ezhipiti tara, mbe pye ye Yenɲele. Ki kala na ye pye kpoyi, katugu mi yen kpoyi.

46 «Yaayoro to naa wonɲaala pe ni, naa sannjere ti ni, naa yaara nda ti yen yinwege na, na yanri wa tonmo konaa tara ti na ti ni, lasiri konɔ na li tege ti wogo ki na, loli yeen;

47 janɲo yaayoro naa wonɲaala mbele pe yen fyongɔ ni konaa mbele pe yen fyongɔ fu, ye pe

† 11:44 11:44: Levi 19.2; 1 Pye 1.16

jɛn ye pe wɔ pe yɛɛ ni; mbele ye mbe ya mbaa kaa naa mbele ye se ya mbaa kaa, ye pe jɛn ye pe wɔ pe yɛɛ ni.»

12

*Jasee wi daga
mboo yɛɛ pye kpoyi yɛgɛ nga na
ki ngasele*

¹ Kona, a Yawe Yɛnɲɛle li si para Moyisi wi ni ma yo

² wigi yo Izirayeli woolo pe kan fɔ:

«Na jɛle wa ka pinambyɔ se, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn piliye kɔlɔshyɛn, paa yɛgɛ nga na wi kaa jogo wi ma pye fyɔngɔ ni we.

³ Pilige kɔlɔtaanri wogo ki na, pe yaa pyɔ wi kɛnrɛkɛnrɛ†.

⁴ Ko punɔgo na, jɛle wi yaa koro mbaa wi yɛɛ gbegele fɔ sa gbɔn piliye nafa ma yiri kɛ ma yiri taanri, si jɛn mbe pye fyɔngɔ fu, kasanwa mba pi wo wi na pi kala na. Wii daga mbe jiri yaraga nga ki yɛn ma tɛgɛ ki ye Yɛnɲɛle kan ka na, wii si daga mbe kari wa cɛnsaga paraga go ki ni, fɔ wagati ɲa wi daga mboo yɛɛ gbegele mbe pye fyɔngɔ fu wi sa kɔ.

⁵ «Na jɛle wa ka sumborombyɔ se, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn yapeleye shyɛn, paa yɛgɛ nga na wi kaa jogo wi ma pye fyɔngɔ ni we. Ko punɔgo na, wi yaa koro mbaa wi yɛɛ gbegele fɔ sa gbɔn piliye nafa taanri ma yiri kɔgɔlɔni si jɛn mbe pye fyɔngɔ fu.

† 12:3 12.3: Zhene 17.12; Luki 2.21

⁶ «Jele wi yaa wi yeε gbegele mbe pye fyongɔ fu piliye yan ni, na yiga ka kɔ, wi pinambyɔ nakoma wi sumborombyɔ wi senɔɔɔ, pa wi yaa simbapɔɔ yirifonɔ yigi na wi fa yeε nunɔba ta, wo mbe pye saraga sogowogo; naa jendetuwa nunɔba nakoma ketene nunɔba, lo mbe pye saraga mbe kapere ti kala yagawa ja. Wi yaa kari ti ni wa filisaga paraga go ki yon na, mberi kan saraga wɔfo wi yeri.

⁷ Saraga wɔfo wi yaa ki saraga ki wɔ Yawe Yenɔɔle li yeri mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi kan. Kona jele wi yaa pye fyongɔ fu wi kasanwa mba pi wo pi wogo ki na.»

Ki ngasele na lo li tege jele wi kan, na wiga pinambyɔ nakoma sumborombyɔ se we.

⁸ Na ki fanɔga woro jele na ni wi simbapɔɔ yirifonɔ wɔ, wi pan ketengele shyen nakoma jendetuwaye shyen ni. Nunɔba yaa pye saraga sogowogo, sanna li yaa pye saraga mbe kapere ti kala yagawa ja. Saraga wɔfo wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye jele wi kan, pa kona wi yaa pye fyongɔ fu[†].

13

*Ngasegele ngele kɛ tege
senwee wi witige selege yama
pi wogo ki na*

¹ Kona, a Yawe Yenɔɔle li si para Moyisi naa Aron pe ni ma yo fo:

² «Na yaritinɔge ka yiri lere wa na nakoma sagbanga na ki yen titigiti, nakoma laga ka mbe

[†] 12:8 12.8: Luki 2.24

kɔn kila yɛngɛɛ wi witige ki na paa yayɛnwɛ yɛn, yɛ pan wi ni wa saraga wɔfɔ Arɔn wi yeri, nakoma wa wi setirige piile nunɔba yeri.

³ Yama pi yɛn witige sɛɛɛɛ nɔa na, saraga wɔfɔ wi yaa ki wele jɛnɛɛ. Na wiga ki laga ki sire ti yan tɪ filige, nakoma mbege yan kɪ jugo jɛnri ma yɛ wa wire kara ti ni, kona yayɛnwɛ wi. Yama pi welɛnɔɔ, saraga wɔfɔ wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyɔnɔɔ ni.

⁴ Ɛɛn fɔ, na kaa pye wire ti laga nɔa kɪ kɔn na yɛngɛɛ, kii jugo mbe yɛ jɛnri wa wire kara ti ni, na ki sire tii si filige, pa kona saraga wɔfɔ wi yaa yaɲa wi tɛɛ wi yɛ laga ka ni fɔ sa gbɔn yapeleɛge nunɔba.

⁵ Pilige kɔɔshyɛn wogo ki na, saraga wɔfɔ wi yaa wi wele naa jɛnɛɛ. Na wiga yama laga ki yan, ka si taga ki na, pii sɛɛɛɛ ki li mbe wɛ kɔnɔbanɔa ki na, pa wi yaa yaɲa wi tɛɛ wi yɛ naa yapeleɛge nunɔba.

⁶ Ki yapeleɛge ki pilige kɔɔshyɛn wogo ki na, saraga wɔfɔ wi yaa yama laga ki wele naa jɛnɛɛ ki shyɛn wogo na. Na wiga ki yan yama pila koo, pi woro na sɛɛɛɛ ki nii na gbogo, pa kona sasambara ri. Saraga wɔfɔ wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyɔnɔɔ fu. Pa kona ki lerefɔ wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo mbe pye fyɔnɔɔ fu.

⁷ Ɛɛn fɔ, saraga wɔfɔ wiga yaɲa wi wele mbe kɔ mbege yo mbege naga fɔ wi woro fyɔnɔɔ ni, ko pɔnɔ na sasambara laga ki sila wire ti nii kila gbogo, wi daga mbe songɔɔ wa saraga wɔfɔ wi yeri.

⁸ Saraga wɔfɔ wi yaa wi wele naa. Na wiga ki

yan sasambara laga k̀i s̀elege ki li ma gbog̀o, wi yaa ki yo mbege naga f̀o ki leref̀o wi yen fyong̀o ni, f̀o yayenwe pi yen wi na.

⁹ «Na yayenwe ka to lere wa na, pe yaa kari wi ni wa saraga wof̀o wi yeri.

¹⁰ Saraga wof̀o wi yaa wi wele. Na wiga ki yan yaritinng̀e k̀i yiri wi wire s̀elege ki na ma filige, a ki laga ki sire t̀i filige, a ki kara t̀i yanlaga,

¹¹ pa kona yayenwe wi, mba p̀i m̀o wi na. Saraga wof̀o wi yaa ki yo mbege naga f̀o wi yen fyong̀o ni. Wiga ka yo wi yaa wi t̀ege laga ka na wi ye, katugu k̀i j̀en ma filige f̀o wi yen fyong̀o ni.

¹² Eɛn f̀o, na saraga wof̀o wiga ki yan yaritinng̀e k̀i leref̀o wi witige s̀elege lagapyew ki li, maa wire ti t̀on wi na mbege l̀e wa wi go ki na f̀o wa wi tondagala ke na,

¹³ kona wi yaa wi wele naa. Na wiga ki yan yaritinnde t̀uu wire lagapyew ki t̀on wi na, wi yaa ki yo mbege naga f̀o yanja wi woro fyong̀o ni; katugu yama p̀uu witige lagapyew ki filige wi na, wi woro fyong̀o ni.

¹⁴ Eɛn f̀o, pilige nga ni paga sagbanga yege ki yan k̀i k̀on ma yanlaga wi na, pa wi yaa pye fyong̀o ni.

¹⁵ Saraga wof̀o wi yaa sagbanga ki yege nga k̀i k̀on ma yanlaga ki wele j̀eng̀e, mbe sigi yo mbege naga f̀o ki lere wi yen fyong̀o ni. Katugu ki kayenre ti yen fyong̀o ni, ti yen naga nari f̀o yayenwe pi yen wi na.

¹⁶ Na ki laga ki kayenre tige kannga mbe filige, ki leref̀o wi songoro wa saraga wof̀o wi yeri,

¹⁷ wi saa wele. Na wiga sagbanga ki yege ki yan

kì kannga ma filige kaselege, wi yaa ki yo mbege naga fò yama pi se ya lere kan wi pye fyongò ni, kona ki lerefò wi yaa pye fyongò fu.

¹⁸ «Na nanɓbanga ka yiri lere wa na, mbe ka kɔ,

¹⁹ ko punɓo na, yaritinɓge fige mbe yiri wa ki titɛge ki ni, nakoma ki laga ki kɔn kɔ filige ki yanlaga gbanlingbanli, kona ki lerefò wi yaa saa yɛɛ naga saraga wɔfò wi na.

²⁰ Saraga wɔfò wi yaa yama pi wele jɛɓge. Na wiga ki yan ki laga kɔ jugo ma ye wa wire ti selege ki ni jɛnri, a ki laga ki sire tì filige, wi yaa ki yo mbege naga fò yaɓa wi yɛn fyongò ni, fò yayɛnwɛ pì to wa nanɓbanga titɛge ki ni.

²¹ Ɛɛn fò, na saraga wɔfò wiga yama pi wele mbege yan ki laga ki sire ti woro ma filige, kii si jugo mbe ye jɛnri wa wire ti selege ki ni, na kaa pye ki yɛn na koo, pa wi yaa yaɓa wi tɛge laga ka na wi yɛ piliye kɔlɔshyɛn ni.

²² Ko punɓo na, na saraga wɔfò wiga yama pi yan pì jaraga wa witige selege ki na, pa wi yaa ki yo mbege naga fò ki lerefò wi yɛn fyongò ni, yayɛnwɛ pi yɛn wi na.

²³ Ɛɛn fò, na yama piga koro le pi yɔn lele li ni, na ka si taga pi na, kona nanɓbanga titɛge koyi, pa saraga wɔfò wi yaa ki yo mbege naga fò ki lerefò wi yɛn fyongò fu.

²⁴ «Na kasɔn ka lere wa sogo wi witige laga ka na, na laga ka ka yiri wa witige laga nga kɔ sogo ki ni mbe wɔlɔgò, mbe filige mbe yanlaga gbanlingbanli,

²⁵ saraga wɔfò wi yaa ki laga ki wele. Na wiga

ki yan ki laga ki sire ti filige, ma jugo ma ye wa wire ti selegɛ ki ni, kona yayɛnwɛ pì to wa kason sogosaga ki ni. Pa wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyongɔ ni.

²⁶ Na saraga wɔfɔ wiga ki wele mbege yan ki laga ki sire ti woro ma filige, kii si jugo mbe ye wa wire ti selegɛ ki ni, na wiga ki yan ki yɛn na koo, kona wi yaa yaɲa wi tɛgɛ laga ka na wi yɛ piliye kɔlɔshyɛn ni.

²⁷ Pilige kɔlɔshyɛn wogo ki na, na saraga wɔfɔ wiga ki yan yama pì selegɛ ki li ma gbɔgɔ, wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lere wi yɛn fyongɔ ni; katugu yayɛnwɛ pì to wi na.

²⁸ Eɛn fɔ, na yama piga koro le pi yɔn lele li ni, na ka si taga pi na, eɛn fɔ, na ki ka pye pì kɔ, pa kona kason sagbantitɛgɛ yi. Pa saraga wɔfɔ wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyongɔ fu, katugu kason sagbantitɛgɛ yi.

²⁹ «Yama mba pi ma to witige selegɛ ki na, na pa ka to naɲa nakoma jɛle wa go na, nakoma wa wi tugbila wi na,

³⁰ saraga wɔfɔ wi yaa yama pi wele. Na wiga pi yan pì jugo ma ye wa wire ti selegɛ ki ni, a ki sire ti cɛn pa nɛɲgɛ muwɛ yɛn ma yiri yaliyali, kona wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyongɔ ni; katugu dagbaraga yi, ki yɛn yayɛnwɛ mba pì to wa wi go ki na nakoma wa wi tugbila wi na.

³¹ Na saraga wɔfɔ wiga yama pi wele mbege yan pii jugo mbe ye wa wire ti selegɛ ki ni, na siwɔrɔ woro wa ki laga ki ni, wi yaa yaɲa wi tɛgɛ laga ka na wi yɛ piliye kɔlɔshyɛn ni.

³² Pilige kɔlɔshyɛn wogo ki na, saraga wɔfɔ wi

yaa yama pi wele naa fɔnɔŋɔ. Na wiga ki yan ka si taga dagbaraga ki na, na ki laga ki sire ti si woro paa nɛnɛ muwɛ yɛn, kii si jugo mbe ye wa wire ti sɛlɛɛ ki ni,

³³ kona yaɲa wuu go ki kulu, dagbaraga ki yɛn laga ŋga na wi ko yaga. Ko punɔgo na, saraga wɔfɔ wi yaa wi tɛɛɛ laga ka na wi yɛ naa piliye kɔlɔshyɛn ni.

³⁴ Ki yapelege shyɛn wogo ki pilige kɔlɔshyɛn wogo ki na, saraga wɔfɔ wi yaa yama pi wele naa fɔnɔŋɔ. Na wiga ki yan dagbaraga kii sɛlɛɛ ki li mbe gbɔɔ, kii si jugo mbe ye wa wire kara ti ni, wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyɔngɔ fu. Kona ki lerefɔ wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo, pa wi yaa pye fyɔngɔ fu.

³⁵ Ɛɛn fɔ, na saraga wɔfɔ wiga ki wele mbege yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyɔngɔ fu, ko punɔgo na, dagbaraga ki sɛlɛɛ ki li ki gbɔɔ,

³⁶ pa saraga wɔfɔ wi yaa ki wele naa fɔnɔŋɔ. Na wiga ki yan kaselege kɔ sɛlɛɛ ki li ma gbɔɔ, wi se cɛn mbe yo wi yaa ki sire ti wele na kaa pye ti yɛn paa nɛnɛ muwɛ yɛn, katugu ki lerefɔ wi yɛn fyɔngɔ ni.

³⁷ Na yama piga koro le pi yɔn lɛlɛ li ni, siwɔɔ mbaa yinrigi wa ki titɛɛ ki ni, kona yaɲa wɔ sagala ma pye fyɔngɔ fu. Pa saraga wɔfɔ wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki lerefɔ wi yɛn fyɔngɔ fu.

³⁸ «Na lafire fire ka yiri naɲa nakoma jɛlɛ wa witige na,

³⁹ saraga wɔfɔ wi yaa wi wele; na wiga ki lara ti yan tɔ filige jɛnri, kona kawa wɔ yiri wa wi witige ki na, ki lerefɔ wi yɛn fyɔngɔ fu.

⁴⁰ «Na naŋa wa go ka pɛ wi na, wi yen yumbɛgɛ fɔ. Wi yen fyɔngɔ fu.

⁴¹ Na wi go kiga pɛ laga walɛgɛ kɛɛ yeri, ko yen go ŋga kɪ pɛ walɛgɛ na; wi yen fyɔngɔ fu.

⁴² Ɛɛn fɔ, go ki nandogomɔ laga ŋga kɪ pɛ, nakoma walɛgɛ ŋga kɪ pɛ, na yama ka to wa ki na mbe kɔn mbe filige mbe yanlaga gbanlingbanli, kona yayɛnwɛ pɪ to wa wi go ki na.

⁴³ Saraga wɔfɔ wi yaa yama pi wele. Na wiga ki yan go ki nandogomɔ laga ŋga kɪ pɛ nakoma walɛgɛ ŋga kɪ pɛ, yaritinŋge yiri wa ki na ma filige ma yanlaga gbanlingbanli paa yayɛnwɛ yen,

⁴⁴ kona yayɛnwɛ pɪ to ki naŋa wi na. Wi yen fyɔngɔ ni. Saraga wɔfɔ wi yaa ki yo mbege naga fɔ ki naŋa wi yen fyɔngɔ ni, yama mba pɪ to wa wi go ki na pi kala na.

⁴⁵ «Yayɛnwɛ ka to lere ŋa na, wi yaa yaripɔrɔ kɔnrɔkɔnrɔ le, mboo go ki yaga sagara. Wi yaa yaraga ka tɛgɛ mboo yɔn ki fɔ mbaa jɔrɔgi fɔ: <Mi yen fyɔngɔ ni, mi yen fyɔngɔ ni†.>

⁴⁶ Mbege yama pi ta wi na sanga ŋa fuun ni, wi yaa pye fyɔngɔ ni. Ki kala na, wi cɛnsaga ki yaa pye ki yɛ leele sanmbala pe wogo ki ni, wa paara yinrɛ cɛnsaga ki puŋgo na.

*Yaara nda
ti ma fyɛnwɛ yaripɔrɔ ti na
mari tɛgɛ fyɔngɔ ni*

† 13:45 13:45: Zhufuye pe kalɛgɛ layi na lere ka ku pe ma yaripɔrɔ kɔnrɔkɔnrɔ le, mbe go ki yaga sagara mbege naga fɔ kunwɔ to pe na. Kila pye yayɛnwɛ fɔ wi ka yaripɔrɔ kɔnrɔkɔnrɔ ti le, ko maga naga fɔ wi ku yere na.

⁴⁷ «Na laga ka ka fyenwε yaripɔɔ ka na nga ki yen simbasire wogo, nakoma len jese wogo na,

⁴⁸ nakoma pariyεεge na, nakoma tiriko ηa pè ti len jese ni nakoma simbasire ni wa na, nakoma selege na, nakoma yaraga ηga fuun pè gbegele selege ni ka na,

⁴⁹ na ki laga ki yege cenwε piga pye paa yantipirige yen, nakoma yenge gbanlingbanli wa yaripɔɔ ki na, nakoma wa selege ki na, nakoma wa pariyεεge ki na, nakoma wa tiriko wi na, nakoma wa yaraga ηga fuun pè gbegele selege ni ka na, kona yaraga ηga ki ma fyenwε yaripɔɔ na ko kayi. Ki daga pe saga naga saraga wɔfɔ wi na.

⁵⁰ Yaraga ηga ki laga ka fyenwε, saraga wɔfɔ wiga ki wele mbe kɔ, wi yaa ki tɔn laga ka ni fɔ sa gbɔn piliye kolɔshyen.

⁵¹ Pilige kolɔshyen wogo ki na, wi yaa ki wɔ mbe laga ηga ki fyenwε ki wele naa. Na wiga ki yan ki fyenwε ma gbɔɔ ma kari yege wa yaripɔɔ ki na, naa wa pariyεεge nakoma wa tiriko wi na, naa wa selege ki na, nakoma wa yaraga ηga pè gbegele selege ni ki na, ki yen fyenwε mba pi ma fyenwε yaraga na po pa. Kiga pye ma, ki yaraga ki yen fyɔngɔ ni.

⁵² Laga ηga ki fyenwε ki yen yaripɔɔ ηga na, pariyεεge yi wi yo, tiriko ηa pè ti simbasire ni nakoma len jese ni wo wa wi yo, nakoma yaraga ηga fuun pè gbegele selege ni ko kayi yo, saraga wɔfɔ wi yaa ki sogo; katugu ki yen fyenwε mba pi se ya laga ki na. Kiga pye ma, ki daga pege yaraga ki sogo pege wɔ wa.

⁵³ Eɛn fɔ, na saraga wɔfɔ wiga ki wele mbege

yan laga nga kɪ fyenwɛ kii gbɔgɔ mbe jaraga wa yaripɔgɔ ki na, pariyeɛge yi wi yo, tiriko ɲa pè ti simbasire ni nakoma len jese ni wo wa wi yo, nakoma yaraga nga fuun pè gbegele selege ni ko kayi yo,

⁵⁴ wi yaa ti pege jogo, ko pungo na, wi yaa ki ton laga ka ni naa yapelege nunɔba.

⁵⁵ Yaraga ki jogonɔlɔ, wi yaa ki wele naa, na wiga ki yan laga nga kɪ fyenwɛ kii kanɲa, ali mbege ta ka si taga ki na, ki yaraga ki yaa la jate fyongɔ ni. Ki daga pege sogo, ali na kiga pye ki yege nakoma ki pungo ko ki fyenwɛ ma jɔgɔ o.

⁵⁶ Eɛn fɔ, ki jogonɔlɔ, na wiga ki wele mbege yan ki fyenwɛ jɛnri, wi yaa ki laga ki kɔn mbege wɔ wa yaripɔgɔ ki na, naa wa selege ki na, naa pariyeɛge nakoma wa tiriko wi na.

⁵⁷ Ko pungo na, na paga fyenwɛ pa yan naa wa yaripɔgɔ ki na, nakoma wa pariyeɛge naa tiriko nakoma wa yaraga ɲa pè gbegele selege ni ki na, kona ki yɛn na fyenwɛ na gbogo na kee yege. Kona yaripɔgɔ nga ki laga kà fyenwɛ ki na ki daga pege sogo.

⁵⁸ «Na yaripɔgɔ, nakoma pariyeɛge, nakoma tiriko, nakoma yaraga ɲa pè gbegele selege ni ka ka fyenwɛ a pège jogo ki fyenwɛ pì laga ki na, pe yaa ki jogo naa jogosaga shyɛn wogo na; pa kona ki yaa pye fyongɔ fu.»

⁵⁹ Laga nga ki ma fyenwɛ yaripɔɔ nda pè ti simbasire ni ti na, nakoma len jese ni ti na, nakoma pariyeɛre ti na nakoma tirikoye pe na, nakoma yaara nda fuun pè gbegele selege ni ti na, ɲgasele na lɪ tɛge ki wogo na, loli yeɛn. Ki

ngasele li maa ki nari na kiga pye ki yaraga ki yen fyongɔ fu nakoma ki yen fyongɔ ni.

14

*Ngasele na li daga mbe tanga
mbe yayenwe ƒɔ wi pye
fyongɔ fu*

¹ Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni ma yo ƒɔ:

² «Na yayenwe ka lere wa ta (mbe ka kɔ), ngasele na li tɛge mboo pye fyongɔ fu loli na: Pe yaa kari wi ni wa saraga wɔƒɔ wi yeri†.

³ Wo yaa yiri wa paara yinre cɛnsaga ki punɔgo saa wele. Na wiga ki yan yayenwe pi kɔ wi na,

⁴ wi yaa ti pe pan sannjewegele shyen ni ngele ke yen fyongɔ fu, naa sɛdiri tige kannɔgaga ni, naa kondoro jese, naa yizɔpi wɛre ni lere ɲa pe yaa pye fyongɔ fu wi kala na†.

⁵ Saraga wɔƒɔ wi yaa ti pe sannjele nunɔba kɔnli cɔgo ɲga pɛ fanri joro ni ka go na, ko ɲga pulugo tɔnmɔ yen wa ki ni we.

⁶ Wi yaa sannjewele li ɛ naa sɛdiri tige kannɔgaga ki ni, naa kondoro jese wi ni, naa

† **14:2 14.2:** Mati 8.4; Maki 1.44; Luki 5.14; 17.14 † **14:4 14.4:** Sɛdiri tige ki yen Liban tara tige, ki mege kila pye ma gbɔgo ƒɔ jɛnɔge; 1 Wunlu 6.20. Sɛdiri tige ki ma tɔnlɔ ma yagara jɛnɔge; ki tige ki yen fanɲga ni, ki njere ti ma tɔnlɔndɔnlɔ ma jaraga ma nagala, ki wɛre ti ma pye tipiire sanga pyew; Eza 2.13; Eze 17.22; 31.3. Ki tire tila pye tire jende nda tila pye ma leele pe ndanla, a paa wunlumbolo pe yinre to naa sheryinre ti kanni ti ni; 2 Sami 5.11; 1 Wunlu 6.19,20; 7.1-12. Paa pye na sɛdiri tire ti teni nari piin tiyara, naa tiyapaara konaa tire papara papara; 1 Wunlu 6.8-9. Paa pye na ta teni yarisunndo; Eza 44.14. Sɛdiri tige ki maa nuwɔ taan kaan; Yurutan 4.11; Oze 14.7.

yizopi were ti ni, mberi pinle mberi le wa sannjele na pe konli li kasanwa pi ni, wa pulugo tonmo pi ni;

⁷ kona mbe si pa yanragi yanragi lere na wi daga mbe pye fyongɔ fu wi na sa ta yanragisaga kolshyen, mbe sigi yo mbege naga fo ki lerefɔ wi yen fyongɔ fu. Ko punɔgo na, wi yaa sannjewe le li wa li yiri laa kee†.

⁸ Lere na wi pan mboo yee pye fyongɔ fu wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo, mboo sire ti ni fuun ti kulu mbe sa woli. Kona wi yaa pye fyongɔ fu. Ko punɔgo na, wi mbe ya songɔɔ wa paara yinre censaga ki ni, een fo, wi se ye wa wi paraga go ki ni fo sa gbɔn piliye kolshyen.

⁹ Pilige kolshyen wogo ki na, wi yaa wi sire ti ni fuun ti kulu naa, to ti yen wi yinzire naa wi siyɔ, naa wi yenyugo sire konaa wi witige lara sannda ti sire ti ni. Ko punɔgo na, wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo, mbe sa woli, kona wi yaa pye fyongɔ fu.

¹⁰ «Pilige kolotaanri wogo ki na, ki lerefɔ wi yaa pan simbapene yirifɔnmbolo shyen ni, mbele pe yen jeregisaga fu, naa simbasumboro nunɔba ni na wi ta ye le nunɔba ma pye jeregisaga fu, naa saraga muwe tiyɔɔn culo kolɔjere ni mba pe sinme pinle pi ni konaa sinme litiri kɔngɔ ni.

¹¹ Saraga wofɔ na wila ki fyongɔ fu kapyere ti yege woo, wi yaa kari lerefɔ wo naa wi yarikanra ti ni fuun ti ni mbe saa yerege Yawe Yenjele li

† 14:7 14:7: Sannjewe le na pe wa laa kee, lo naga nari fo yayenwe fo wi sagala ma fannga fɔnɔgo ta; wi mbe ya songɔɔ wa wi gbogolomo woolo pe kɔɔgo.

yegε sɔgɔwɔ, wa flisaga paraga go ki yɔn na.

¹² Saraga wɔfɔ wi yaa simbapεnε yirifɔnmbɔlɔ nunɔgba lε mboo pye saraga nɔga ki ma wɔ mbe kajɔɔgɔ gbegele, mbe pinlε sinmε litiri kɔngɔ ki ni, mberi yirige mberi kan saraga Yawe Yεnɔelε li yeri.

¹³ Yaayoro nda pe ma pye kapere ti kala yagawa jasaara to naa saara sogoworo ti ni pe maa kɔnlogi laga nɔga na, wi yaa simbapɔlɔ yirifɔnɔɔ wi kɔnli wa ki laga ki na, ko kɔrɔ wo yen wa laga kpoyi ki ni. Yaayogo nɔga pe ma gbo mbe kajɔɔgɔ gbegele konaa nɔga pe ma wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja ti yen saraga wɔfɔ wi woro; ti yen yarikanga nɔga ki yen jεnɔgε kpoyi.

¹⁴ Saraga wɔfɔ wi yaa yaayogo nɔga ki wɔ mbe kajɔɔgɔ gbegele ki kasanwa pa lε mboo taga wa lerefɔ nɔga wi yaa wi yεε pye fyɔngɔ fu wi kalige nunɔgbolo li na, wa laga nɔga pe mali furu we, mbe pa taga wa wi kalige kεε yombεgbɔgɔ konaa wi kalige tɔlɔgɔ yombεgbɔgɔ ki na.

¹⁵ Ko punɔgo na, wi yaa sinmε litiri kɔngɔ ki lε mbe pa kanɔga wa wi kamerɔgε kendala li ni,

¹⁶ mbe suu kalige kεε yombεnagala li le wa pi ni mboo yanragi yanragisaga kɔlɔshyen Yawe Yεnɔelε li yegε na.

¹⁷ Ko punɔgo na, sinmε mba pi koro wa wi kendala li ni, wi yaa pa taga wa lerefɔ nɔga wila wi yεε piin fyɔngɔ fu wi kalige nunɔgbolo li na, wa laga nɔga pe mali furu we, mbe pa taga wa wi kalige kεε yombεgbɔgɔ ko naa kalige tɔlɔgɔ yombεgbɔgɔ ki na, wa laga nɔga wi keli ma yaayogo nɔga ki wɔ mbe kajɔɔgɔ ki gbegele ki kasanwa pi taga we.

18 Sinme sanmba mba pì koro wa wi kendala li ni, wi yaa pi wo wa lerefɔ ɲa wila wi yeɛ piin fyongɔ fu wi go ki na, jango mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi kan Yawe Yenɲele li yege sogowɔ.

19 Ko pyengɔlo, saraga wɔfɔ wi yaa saraga ɲga pe ma wɔ mbe kapere ti kala yagawa ja ki wɔ, jango mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye lerefɔ ɲa wila wi yeɛ piin fyongɔ fu wi kan, kona mbe si yaayogo ɲga kɪ wɔ saraga sogowogo ki kɔnli.

20 Wi yaa yaayogo ɲga kɪ wɔ saraga sogowogo konaa muwe saraga ki ni ti pinle mberi sogo wa saraga wɔsaga ki na. Kona wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye naa ki lerefɔ wi kan, pa wi yaa pye fyongɔ fu.

21 «Na kaa pye ki lerefɔ wi yen fyɔnwɔ fɔ, wi se ya mbege yariwɔndɔ ti ni fuun ti ta, wi yaa pan simbapɔlo yirifɔnɲɔ nunɲba ni mboo pye saraga ɲga pe ma wɔ mbe kajɔɔɔgɔ gbegele, mboo yirige mboo kan saraga we Fɔ wi yeri, mboo kapere ti kala yagawa ja. Wi yaa muwe tiyɔɔn culo taanri taga wa, mba pè sinme pinle pi ni, konaa sinme litiri kɔngɔ ni.

22 Wi yaa ketenɲele shyen nakoma jendɛtuwaye shyen wɔ mbe yala wi fanɲga ki mbe ya ɲga ni ki ni. Ki sannjɛɲele ke ni, nunɲba yaa pye saraga ɲga pe ma wɔ mbe kapere kala yagawa ja, sanna li yaa pye saraga sogowogo.

23 Pilige kolɔtaanri wogo ki na, wi yaa pan ki yaara nda ti yaa tege mboo pye fyongɔ fu ti ni Yawe Yenɲele li yege sogowɔ, mberi kan saraga

wɔfɔ wi yeri, wa filisaga paraga go ki yɔn na.

²⁴ Saraga wɔfɔ wi yaa simbapɔlo yirifɔnɔɔ ɲa wi yaa pye kajɔɔgo gbegele saraga wi le, naa sinme pi ni, mberi yirige mberi kan saraga Yawe Yenɲele li yeri.

²⁵ Wi yaa simbapɔlo yirifɔnɔɔ ɲa pe yaa wɔ mbe kajɔɔgo gbegele wi kɔnli, mboo kasanwa pa taga wa ɲa wila wi yeɛ piin fyɔngɔ fu wi kalige nunɲbolo li na, wa laga ɲga pe nali furu we, mbe pa taga wa wi kalige keɛ yombegbɔgo konaa wi kalige tologɔ yombegbɔgo ki na.

²⁶ Saraga wɔfɔ wi yaa sinme pa le wa wi yeɛra kameɲge kendala li ni,

²⁷ mboo yombenagala li le wa sinme pi ni, mboo yanragi yanragisaga kolɔshyen wa Yawe Yenɲele li yege sɔgowɔ.

²⁸ Ko pungo na, saraga wɔfɔ wi yaa ki sinme pa taga wa lere ɲa wila wi yeɛ piin fyɔngɔ fu wi kalige nunɲbolo li na, wa laga ɲga pe mali furu, mbe pa taga wa wi kalige keɛ yombegbɔgo konaa wi kalige tologɔ yombegbɔgo ki na, wa laga ɲga wì keli ma simbapɔlo yirifɔnɔɔ wi kasanwa pi taga we.

²⁹ Sinme mba pì koro wa wi kendala li ni, wi yaa pi wo wa lere ɲa wila wi yeɛ piin fyɔngɔ fu wi go ki na, mbe kapyege ɲga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja ki pye wi kan Yawe Yenɲele li yege sɔgowɔ.

³⁰ Wi yaa ketenɲele nunɲba le nakoma jendɛtuwaye nunɲba le, mbe yala ɲga lerefɔ wi ya ma ta ki ni.

³¹ Wi yaa li wɔ saraga mbe kapere kala yagawa ja, mbe sannɲele sanna li wɔ saraga sogowogo

mbe taga wa muwe saraga ki na. Pa saraga wofɔ wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye yeen lere ɲa wila wi yee piin fyongɔ fu wi kan Yawe Yenɲele li yeege sɔgɔwɔ.»

³² Lere ɲa yayenwe wi ta ma kaa kɔ, fanɲga si woro wi ni wi yaara nda wi daga mbe wɔ mboo yee pye fyongɔ fu ti ta, ɲgasele na li tege wi wogo ki na loli yeen.

*Go mbogo ɲga ki ma fyenwe
ki senre*

³³ Yawe Yenɲele laa para Moyisi naa Arɔn pe ni ma yo fɔ:

³⁴ «Na yaga ka sa ye wa Kana tara ti ni, to nda mila kaan ye yeri ti pye ye woro, na mi ka ti laga ka ka fyenwe go ka na wa ki tara nda ti yen ye woro ti ni,

³⁵ lere ɲa go yi, wi yaa saga yo saraga wofɔ wi kan fɔ: <Mi laga ka yan ki fyenwe wa na go ki na.>

³⁶ Kona saraga wofɔ wi yaa ti pe go ki nawa yaara ti ni fuun ti yirige funwa na, wii jen wi ye wa go ki ni wigi laga ki wele. Pa kona yaara nda fuun ti wa go ki ni ka kpe se cen fyongɔ ni. Yaara ti yirigenɔlɔ, wi yaa ye wa go ki ni mbege wele.

³⁷ Wi yaa laga ɲga ki fyenwe ki wele, na wiga ki yan ki titenge wɔ wa mbogo ki ni, ma wɔ paa yan-tipirige yen nakoma ma yanlaga gbanɲɲbanli, konaa mbe jugo mbe ye wa mbogo ki ni,

³⁸ wi yaa yiri wa go nawa mbe pan le yeyongɔ ki na, mbe go ki ton sa gbɔn piliye kolɔshyen.

³⁹ Pilige kolɔshyen wogo ki na, saraga wofɔ wi yaa songɔrɔ mbe pan mbege wele naa; na wiga ki yan ki pyeele wa mbogo ki na,

40 wi yaa ti pe sinndɛɛrɛ nda tì fyenwɛ ti wɔ wa mbogo ki ni, mbe sari wa wa ca ki punɔgo na, wa laga nga ki yen fyɔngɔ ni ka ni.

41 Wi yaa ti pe tara nda pàa tɛgɛ ma go nawa mbogo ki wɔlɔgɔ ti gbori, mberi koli mbe sari wa wa ca ki punɔgo na, wa laga nga ki yen fyɔngɔ ni ka ni.

42 Ko punɔgo na, pe yaa sinndɛɛrɛ ta yɛgɛ le wa nda pè wɔ ti yɔnlɔ, mbe joro fɔnndɔ lɛ mbe go ki wɔlɔgɔ ti ni.

43 «Sinndɛɛrɛ ti wɔngɔlɔ wa go ki ni, a pègɛ mbogo nawa wogo ki gbori, laga nga kila fyenwɛ, na kiga sɔngɔrɔ mbe yiri wa go ki na naa,

44 saraga wɔfɔ wi yaa pan mbege wele naa, na wiga ki yan laga nga kila fyenwɛ kì sɔngɔrɔ ma yiri ma pyɛɛlɛ, kona fyenwɛ wi mba pì se ya kɔ mbe wɔ wa go ki na. Ki go ki yen fyɔngɔ ni.

45 Pe yaa ki go ki jan mbege sinndɛɛrɛ, naa ki tire konaa ki joro ti ni fuun ti koli sari wa wa ca ki punɔgo na, wa laga nga ki yen fyɔngɔ ni ka ni.

46 «Go ki yaa pye mbe tɔn piliye yan fuun ni, lere na fuun ka ye wa ki ni, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn yɔnlɔkɔgɔ.

47 Lere na fuun ka sinlɛ wa ki go ki ni nakoma mbe yaraga ka ka wa ki go ki ni, wi daga mboo yaripɔrɔ ti jogo.

48 «Na paga go ki wɔlɔgɔ naa fɔnngɔ, saraga wɔfɔ wiga sɔngɔrɔ mbe pan mbege wele, mbege yan laga nga kila fyenwɛ kii sɔngɔrɔ mbe yiri naa, kona wi yaa ki yo mbege naga fɔ go ki woro fyɔngɔ ni; katugu ki fyenwɛ pì kɔ.

49 «Saraga wɔfo wi yaa sannjegɛle shyen le, naa sɛdiri tige kanɲgaga ni, naa kondoro jese ni konaa yizɔpi wɛrɛ ni mbe go ki pye fyɔngɔ fu.

50 Cɔgɔ ɲga pɛ fanri joro ni ma pulugo tɔnmɔ le wa ki ni, wi yaa sannjegɛle nunɲba kɔnli wa ki go na.

51 Ko punɲo na, wi yaa sɛdiri tige kanɲgaga ki le, naa yizɔpi wɛrɛ ti ni, naa kondoro jese wi ni, konaa sannjewe le ni, mberi le wa sannjele na wi kɔnli li kasanwa pi ni wa pulugo tɔnmɔ pi ni, mboo yanragi yanragi go ki na fo sa ta yanragisaga kolɔshyen.

52 Ki pyelɔmɔ pi na, wi yaa go ki fyɔngɔ ki kɔ ki na sannjele li kasanwa pi ni, naa pulugo tɔnmɔ, naa sannjewe le, naa sɛdiri tige kanɲgaga, naa yizɔpi wɛrɛ konaa kondoro jese wi ni.

53 Ko punɲo na, wi yaa sannjewe le li wa wa ca ki punɲo na, li yiri li kari wa wasele li ni. Pa wi yaa ki pye yɛɛn mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye go ki na, mbege fyɔngɔ ki kɔ ki na.»

54 ɲgasele na li tɛge yayɛnwɛ cɛnlɛ pyew pi wogo na loli yɛɛn, konaa kawa wi wogo na,

55 naa yaripɔrɔ nda ti ma fyɛnwɛ,

56 naa yaritinnde, naa sasambara konaa lara nda ti ma tigi ma ye wa selegɛ ki ni ti wogo na.

57 Ki ɲgasele na lo li yaa ki naga ye na, na kaa pye lere nakoma yaraga ka woro fyɔngɔ ni, nakoma na kaa pye lere nakoma yaraga ka yɛn fyɔngɔ ni. Lo li yɛn ɲgasele na li tɛge yayɛnwɛ cɛnlɛ pyew pi wogo na.

15

*Yama mba pi ma to
naŋa wi nama pi na
mboo tɛgɛ fyɔngɔ ni*

¹ Yawe Yennɛɛ l̄aa para Moyisi naa Arɔn pe ni ma yo

² pege yo Izirayeli woolo pe kan pe pe pye fɔ:

«Na Fyomɛnge ka to naŋa wa na, ki tɔnndɔ nda ti maa yinrigi na wuun ti maa tɛgɛ fyɔngɔ ni.

³ Ki tɔnndɔ ti yen na yinrigi wa wi nama pi ni na wuun o, wi nama wele li tɔn o, wi yaa pye fyɔngɔ ni.

⁴ Ki naŋa wiga sinlɛ sinlɛyaraga ŋga fuun na, nakoma wiga cɛn yaraga ŋga fuun na, ki yaa pye fyɔngɔ ni.

⁵ Lere ŋa ka jiri ki sinlɛyaraga ki na, wi daga mboo yɛera yaripɔrɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

⁶ Fyomɛnge fɔ wì cɛn yaraga ŋga fuun na, lere ŋa ka cɛn ki na, wi daga mboo yɛera yaripɔrɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

⁷ Lere ŋa ka jiri yaŋa wi na, wi daga mboo yɛera yaripɔrɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

⁸ Na yaŋa wiga cɛnrɛ wa lere wa na, ŋa wi yen fyɔngɔ fu, wi daga mboo yɛera yaripɔrɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

⁹ Yaŋa wiga cɛn sofile jɔngɔ ŋga fuun na, ki jɔngɔ ki yaa pye fyɔngɔ ni.

10 Yaṅa wì cɛn yaraga ṅga fuun na, lere ṅa fuun ka jiri ki na, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ. Lere ṅa fuun kaga yaraga ki ɛ, wi daga mboo yɛɛra yaripɔɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

11 Yaṅa wiga jiri lere ṅa fuun na kɛɛ mbajogowo ni, ki lerefɔ wi daga mboo yɛɛra yaripɔɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

12 Yaṅa wiga jiri leyaraga ṅga fuun pè gbegele joro ni ka na, ki daga pege yaari; wiga jiri leyaraga ṅga fuun pè gbegele tige ni ka na, ki daga pege jogo jɛɲɛ.

13 «Na yaṅa wi fyominge kiga ka kɔ, wi yaa wi yɛɛ pye fyongɔ fu yapelege nunḡba ni. Wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo, mbe woli pulugo tɔnmɔ ni, pa wi yaa cɛn fyongɔ fu.

14 Pilige kɔlɔtaanri wogo ki na, wi yaa ketenḡele shyen nakoma jendɛtuwaye shyen yigi, mbe kari ke ni wa filisaga paraga go ki yɔn na, wa Yawe Yɛnḡɛɛ li yɛḡɛ sɔḡɔɔ, mbe ke kan saraga wɔfɔ wi yeri.

15 Saraga wɔfɔ wi yaa sannjɛɛ nunḡba wɔ saraga ṅga pe ma wɔ mbe kapere kala yagawa ja, mbe sanna li wɔ saraga sogowogo. Ko punḡo na, wi yaa kapyege ṅga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja ki pye naṅa wi kan Yawe Yɛnḡɛɛ li yɛḡɛ sɔḡɔɔ, mboo pye fyongɔ fu tɔnndɔ nda tila pye wuun wi na ti kala na.

16 «Na naṅa wa nama tɔnmɔ ka wo mbe ye wi ni, wi daga mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

17 Ki nama tɔnmɔ piga wo yaripɔɔŋo ŋga fuun na, nakoma yaraga o yaraga pè gbegele selege ni ka na, ki daga pege jogo; ɛɛn fɔ, ki yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

18 «Na naŋa ka sinle jele ni, pe ni fuun shyen pe daga mbe woli; ɛɛn fɔ, pe yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

*Yama mba pi ma to
wa jele wi jelewe pi ni
mboo tege fyɔngɔ ni*

19 «Na jele wa kaa jogo, a wi kasanwa pila wuun wi na, wi yaa la jate fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn piliye kolɔshyen. Lere ŋa ka jiri wi na, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

20 Mboo ta wi yen na jogo piliye yan ni, wiga sinle sinleyaraga ŋga fuun na, nakoma mbe cɛn yaraga o yaraga na, ki yaa pye fyɔngɔ ni.

21 Lere ŋa fuun ka jiri ki sinleyaraga ki na, wi daga mboo yeera yaripɔɔŋo ti jogo, mbe woli. ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

22 Lere ŋa fuun ka jiri jele wì cɛn yaraga o yaraga ŋga na ki na, wi daga mboo yeera yaripɔɔŋo ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

23 Jele wila sinle sinleyaraga ŋga na, na kaa pye yaraga ka la pye wa ki na, nakoma wa cɛnyaraga ŋga wila pye ma cɛn ki na, lere ŋa fuun ka jiri ki yaraga ki na, wi yaa pye fyɔngɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

24 Na naŋa wa ka sinle ki jele wi ni, a wi jogolo kasanwa pì fa wi na, ki naŋa wi yaa pye

fyongɔ ni fɔ sa gbɔn piliye kolɔshyen. Wiga sinle sinleyaraga nga fuun na ki yaa pye fyongɔ ni.

²⁵ «Na kasanwa kaa wuun jɛɛ wa na mbe piliye ɛgɛɛ ta, ki pye wi jogosanga wo ma, nakoma wi jogolo li ma piliye yɔn nga ta ki sa toro ko na, wi yaa pye fyongɔ ni sanga ɲa fuun kasanwa pila wuun wi na wi ni, paa yɛgɛ ɲa na wi ma pye fyongɔ ni, na wi kaa jogo sanga ɲa ni we[†].

²⁶ Wagati ɲa fuun kasanwa pila wuun wi na, wiga sinle sinleyaraga ɲa fuun na, nakoma mbe cɛn cɛnyaraga ɲa fuun na, ki yaa pye fyongɔ ni paa yɛgɛ ɲa na wi kaa jogo sanga ɲa ni ki ma pye we.

²⁷ Lere ɲa ka jiri ki sinleyaraga ki na nakoma ki cɛnyaraga ki na, wi daga mboo yɛɛra yaripɔɔ ti jogo, mbe woli; ɛɛn fɔ, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ.

²⁸ «Kasanwa mba pila wuun wi na piga ka yere, wi daga mbe piliye kolɔshyen yaga yi toro si jɛn mbe pye fyongɔ fu naa.

²⁹ Piliye kolɔtaanri wogo ki na, wi yaa ketengele shyen nakoma jendɛtuwaye shyen yigi mbe sa ke kan saraga wɔfɔ wi yeri wa filisaga paraga go ki yɔn na.

³⁰ Saraga wɔfɔ wi yaa nungba wɔ saraga mbe kapere kala yagawa ja, mbe sanna li wɔ saraga sogowogo. Ko pungo na, wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye jɛɛ wi kan Yawe Yɛnɛɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ wi kasanwa wogo fyongɔ ki kala na.

[†] 15:25 15:25: Mati 9.20; Maki 5.25; Luki 8.43

³¹ «Pa ye yaa ki pye yeen mbe Izirayeli woolo pe lali nga ki mbe ya pe tege fyongɔ ni ki ni; kona pe se kanla censaga paraga go ki tege fyongɔ ni mbe ku, ko nga mi yen ma cen laga ki ni ye sogowɔ we.»

³² Ki ngasele na lo li tege, na fyominge ka to nana wa na, nakoma wi nama tonmo piga wo mbe ye wi ni mboo tege fyongɔ ni,

³³ konaa jele kaa jogo, naa kasanwa kaa wuun nana nakoma jele na, konaa na nana ka sinle jele na wi yen fyongɔ ni wa ni.

IZIRAYELI WOULO PE KAPERE TI KALA YAGAWA JAPILIGBOGO

16

16.1-34

¹ Arɔn pinambiile shyen pe kungolo, poro mbele paa ku katugu paa kari wusuna nuwo taan ni Yawe Yenɲele li yege sogowɔ, na wi sila ki kologo kant†, a Yawe Yenɲele li si para Moyisi wi ni.

² Laa wi pye fo: «Ki yo ma ndo Arɔn wi kan fo wiga kaa yiin wa censaga paraga go ki lajenge kpoyi ki ni sanga pyew, wa paraga nga pe po maga kon shyen ki pungo na, ko nga yon finliwe kesu wo naa kasulugo pyesaga nga ki yen wi yaritonngo ti yen ma tege wa we, jango na mi kanla yee naga kambaaga ka ni, wa kasulugo pyesaga ki go na, wiga ka ku†.

³ «Arɔn wi mbe ya ye yege nga na wa lajenge kpoyi ki ni ki nga: Wi yaa napolo yirifonjo

† 16:1 16.1: Levi 10.1 † 16:2 16.2: Ebu 6.19

nunḡba yigi mboo pye kapere kala yagawa jasaraga, naa simbapolo nunḡba ni, mboo pye saraga sogowogo†.

⁴ Wi yaa wi derigbogo nga pè ti len jese ni ki le, mboo kurusi wene na pè ti len jese ni li le, mbe kurusijara na pè ti len jese ni wi po konaa mbe gbogowo njala na pè ti len jese ni li kan. Wi daga mbe woli si jen mbege yariporo nda ti tege ti ye Yenḡele kan ti le.

⁵ Izirayeli gbogolomo woolo pe yaa pan mbe sikapene shyen kan wi yeri mbe pe pye kapere ti kala yagawa jasaraga, naa simbapolo nunḡba ni, mboo pye saraga sogowogo.

⁶ «Napolo na Aron wi yaa wo saraga mboo yeera kapere ti kala yagawa ja, wi yaa pan wi ni, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi ye kan konaa wi go woolo pe kan.

⁷ Ko punḡo na, wi yaa pan sikapene shyen pe ni Yawe Yenḡele li yege sogowo, wa filisaga paraga go ki yon na,

⁸ mbe pete gbɔn mbe ta mbe na wi yaa wo saraga Yawe Yenḡele li yeri wi jen konaa mbe na pe yaa wa wila kee† wi jen.

⁹ Pete gbongɔ kiga sikapolo na wo Yawe Yenḡele li kan, Aron wi yaa wi wo li yeri saraga mbe kapere ti kala yagawa ja.

¹⁰ Pete gbongɔ ki sikapolo na wo poo wa wila kee, pe yaa pan wi ni wee Yawe Yenḡele li yege sogowo, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege

† **16:3 16.3:** Ebu 9.7 † **16:8 16.8:** Nga ki yo fo: *Na wi yaa wa wila kee* pèle ki kanḡa ma yo sikapolo na wi yen Azazeli woo. Pele naga jate ma yo Azazeli wila pye gbinri gbosho nakoma yinne tipele la; Levi 16.10,26.

ki pye wi na, mbe si jen mboo wa wila kee wa gbinri wi ni paa sikapolo na pe ma wa wila kee we.

¹¹ «Ko pungo na, napolo na Aron wi yaa wo mboo yera kapere ti kala yagawa ja wi yaa pan wi ni, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi yee kan konaa wi go woolo pe kan. Wi yaa napolo na wi wo mboo kapere ti kala yagawa ja wi konli.

¹² Ko pyengolo, wi yaa nanganra woyaraga ki le mbe kason nanganra ta wo wa saraga wosaga ki ni mbege yin Yawe Yenjele li yege sogowo, mbe si wusuna nuwo taan muwe kee yenle shyen le mbe ye ti ni fuun ti ni wa paraga nga pe po ma censaga paraga go ki kon shyen ki pungo na.

¹³ Aron wi yaa ki wusuna nuwo taan wi wo wa kason nanganra ti na le Yawe Yenjele li yege sogowo; jango yon finliwe senre kesu we, kasulugo pyesaga nga ki yen wi yaritonngo, wusuna wirige ki yiri ki ton ki na. Kiga pye ma wi se ku.

¹⁴ Wi yaa napolo wi kasanwa pa le mbe yombele tege mboo yanragi yanragi wa kasulugo pyesaga ki yonlo yirisaga kee yeri, ko pungo na mbe pa yanragi yanragisaga koloshyen wa kasulugo pyesaga ki yege.

¹⁵ Ko pungo na, sikapolo na wi yaa wo mbe leele pe kapere ti kala yagawa ja, wi yaa wi konli mboo kasanwa pi le mbe ye pi ni wa paraga nga pe po ma censaga paraga go ki kon shyen ki pungo na. Wi napolo wi kasanwa pi pye yege nga na, wi yaa sikapolo wi kasanwa pi pye ma fun. Wi yaa pa yanragi yanragi kasulugo pyesaga

ki na, mbe pa yanragi yanragi wa ki yege†.

16 Anme wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye lajenge kpoyi ki kan mbege pye fyongɔ fu, Izirayeli woolo pe fyongɔ kagala, naa pe mbasinme kagala konaa pe kapere cenle na fuun pè pye maga tege fyongɔ ni ki kala na. Wi yaa ki nungba ki pye fun filisaga paraga go ki laga sannga ki na, ko nga ki yen ma kan wa poro naa pe fyongɔ kagala ke sogowo.

17 Na Aron wiga ye wa filisaga paraga go ki ni, wa lajenge kpoyi ki ni mbaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki piin sanga na ni, lere si daga mbe pye wa ki ni fo wi sa yiri. Wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi yee kan, naa wi go woolo pe kan konaa Izirayeli gbogolomo woolo pe ni fuun pe kan.

18 Ko pungo na, wi yaa yiri mbe pan wa saraga wosaga nga wa Yawe Yenngelɛ li yege sogowo ki tanla†, mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye ki kan; kona mbe si napolo wi kasanwa pa le konaa sikapolo wi woo pa ni, mboo fafa wa saraga wosaga ki yenngelɛ ke lagapyew ki na.

19 Wi yaa yombelɛ nungba le wa kasanwa pi ni mboo yanragi yanragisaga koloshyen wa saraga wosaga ki na. Anme wi yaa ki pye mbege tege fyongɔ fu, mbe Izirayeli woolo pe fyongɔ kagala ke laga ki na, mbege pye kpoyi.

20 «Na Aron wiga kapere ti kala yagawa ja

† 16:15 16:15: Ebu 9.12 † 16:18 16:18: Saraga wosaga nga ki senre ti yo laga ki laga nga ki ni pele maa ki jate ma yo saara sogoworo pe maa ti sori saraga wogsaga nga na koyi. Pele maa ki jate fun ma yo wusuna nuwo taan pe maa wi sori saraga wogsaga nga na koyi.

kapyege ki pye mbe kɔ lajɛŋgɛ kpoyi ki kan, naa filisaga paraga go ki laga sanŋga konaa saraga wɔsaga ki kan, wi yaa ti pe pan sikaɔɔɔ wee wi ni.

²¹ Arɔn wi yaa wi keyɛn shyɛn yi taga wa wi go ki na, mbe Izirayeli woolo pe punŋguwɔ kagala ke ni fuun, naa pe mbasinmɛ kagala ke ni fuun konaa pe kapere ti ni fuun ti yo mberi taga wa wi go ki na. Ko punŋgo na, wi yaa wi torogo wa gbinri wi ni, mboo le lere ŋa pɛ wɔ ki wogo ki na wi kɛɛ wi kari wi ni.

²² Kiga pye ma, sikaɔɔɔ wi yaa Izirayeli woolo pe kapere ti go kala li lɛ, mbe kari wasege waga ka ni.

«Na paga kaa purɔ mboo wa wa gbinri wi ni sanga ŋa ni,

²³ kona Arɔn wi yaa sɔngɔɔ wa filisaga paraga go ki ni. Yaripɔɔɔ nda pɛ ti len jese ni, to nda wila le ma ye wa lajɛŋgɛ kpoyi ki ni, wi yaa ti wɔ wi yɛɛ na mberi tɛgɛ le[†],

²⁴ mbe woli laga kpoyi ka ni, mboo yaripɔɔɔ sannda ti le wi yɛɛ na. Ko punŋgo na, wi yaa yiri mbe kari sa saraga sogowogo wɔ wi yɛɛ kan konaa mbe ka wɔ leele pe kan fun, janŋgo mbe kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye wi yɛɛ kan konaa leele sanmbala pe kan.

²⁵ Kona wi yaa yaayogo ŋga pɛ wɔ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja ki yanlaga ki sogo wa saraga wɔsaga ki na.

²⁶ «Sikaɔɔɔ ŋa pe yaa wa wila kee, nanja ŋa wi yaa wi purɔ mboo torogo wa gbinri wi ni, wi

[†] 16:23 16:23: Eze 44.19

daga mboo yaripɔɔ ti jogo, mbe woli; ko punɔo na, mbe si sɔngɔɔ wa paara yinɛ censaga ki ni.

²⁷ Napɔɔ wo naa sikapɔɔ ɲa pè wɔ saraga ma kapere ti kala yagawa ja, a pè pe kasanwa pi le ma ye pi ni wa laga kpoyi ki ni, ma kapyege ɲga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja ki pye, pe daga mbe pe le mbe kari pe ni wa paara yinɛ censaga ki punɔo na, mbe sa pe sɛɛɛ, naa pe kara konaa pe lara ti sogo wa†.

²⁸ Lere ɲa wi yaa ti sogo wi yaa wi yaripɔɔ ti jogo, mbe woli si jɛn mbe sɔngɔɔ wa paara yinɛ censaga ki ni.

²⁹ «Ŋgasele laa na, na li yaa pye kɔsaga fu ye kan: <Ye le li yenɲe kolɔshyɛn wogo ki pilige kɛ wogo ki na, ye yaa yenɲe le, ye se tunɲo ka kpe pye ki pilige ki ni, yoro Izirayeli tara piile konaa nambannjɛnle mbele pe yɛn laga ye sɔgɔwɔ pe ni.

³⁰ Katugu ko pilige koyi pe yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye ye kan, mbe ye kapere ti laga ye na, mbe ye pye fyɔngɔ fu. Kiga pye ma, ye yaa pye fyɔngɔ fu Yawe Yenɲele li yeɲe sɔgɔwɔ.

³¹ Ki pilige ki yaa pye cɛnpilige ye kan, ye yaa wogo ki pilige ki ni mbe yenɲe le. Ki ɲgasele na li yaa pye kɔsaga fu.>

³² «Saraga wɔfɔ ɲa pe yaa ka sinmɛ kpoyi wo wi na mboo tɛɲe saraga wɔgɔtunɲo ki na, wa saraga wɔfɛnne to wi yɔnɔ, wo wi yaa kaa kapyege ɲga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja ki piin. Yaripɔɔ nda pè ti len jese ni mari tɛɲe ti ye Yenɲele kan, wo wi yaa lari nii.

† 16:27 16:27: Ebu 13.11

³³ Wi yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye lajenɛ kpoi ki kan, naa filisaga paraga go ki laga sanɲa ki kan konna saraga wosaga ki kan; wi yaa kapyege nga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja ki pye fun saraga wofenne pe kan konna Izirayeli gbogolomo woolo pe ni fuun pe kan.

³⁴ «Ki wogo ki yen ngasele na li yen kosaga fu ye kan. Yeɛ pyew, pe yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki pye pyesaga nunɲba Izirayeli woolo pe kan pe kapere ti ni fuun ti kala na.»

A Aron wi si nga fuun Yawe Yenɲele laa yo Moyisi wi kan ki pye†.

IZIRAYELI WOOLU PE YEN MA TEGE PE YE YENNELE KAN

17

17-25

*Ngasele na li tɛɛ yaayoro
kasanwa pi wogo na*

¹ Yawe Yenɲele laa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi senre nda ti yo Aron, naa wi pinambiile konna Izirayeli woolo sanmbala pe ni fuun pe kan wi pe pye fo nga Yawe Yenɲele li yo ki nga:

³ «Yoro Izirayeli woolo, na wa kaa jaa mbe neɛɛ nakoma sumbyo, nakoma sugbo konli laga paara yinre censaga ki ni, nakoma wa ki punɲo na,

⁴ ki fo wi daga mbe kari ki yaayogo ki ni wa filisaga paraga go ki yon na, mbege wo yarikanga Yawe Yenɲele li yeri wa censaga paraga go ki

† 16:34 16.29-34: Levi 26.32; Nombu 29.7-11

yege. Na wii ko pye, pa wi yaa la jate wì kapege pye ma yaraga nga yinwege na ka kasanwa wo, ki kologo si ma. Pe yaa wi purɔ mboo wɔ wa Izirayeli gbogolomɔ woolo pe sɔgɔwɔ.

⁵ Ki ngasele li yaa ti Izirayeli woolo pe se kaa pe saara yaayoro ti kuun wa wasege ki ni, εεn fɔ, pe yaa la paan ti ni saraga wɔfɔ wi kɔrɔgɔ wa filisaga paraga go ki yɔn na, mbaa ti woo Yawe Yennele li yeri nayinme saara.

⁶ Kona saraga wɔfɔ wi yaa yaayogo ki kasanwa pa yanragi Yawe Yennele li saraga wɔsaga ki na, wa filisaga paraga go ki yɔn na. Ko punɔgo na, wi yaa yanlaga ki sogo wa ki saraga wɔsaga ki na, ko nga ki nuwɔ taan pi yen ma Yawe Yennele li ndanla we.

⁷ Kiga pye ma, sikapene yanlele mbele Izirayeli woolo pè gbegele yarisunndo na nanjara piin nari gbogo, ma je we Fɔ wi na, pe se kaa saara woo ti yeri naa. Ki yen ngasele na li yen kɔsaga fu yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri ye kan.

⁸ «Na Izirayeli woo nakoma pe nambanɔa wa kaa jaa mbe saraga sogowogo wɔ, nakoma saraga ka yege,

⁹ wi daga mbe pan yaayogo ki ni wa filisaga paraga go ki yɔn na, mbege wɔ saraga Yawe Yennele li yeri. Na wi sigi pye ma, wi daga poo purɔ poo wɔ Izirayeli gbogolomɔ woolo pe sɔgɔwɔ.

¹⁰ «Na Izirayeli woo nakoma nambanɔa wa ka kasanwa ka, ki kasanwa pi yen yege o yege, mi na Yennele mi yaa yiri wi kɔrɔgɔ, mboo purɔ mboo

wɔ wa wi woolo pe sɔgɔwɔ†.

¹¹ Katugu yaraga nga fuun ki da, pa ki yinwege ki yen wa ki kasanwa pi ni. Yawe Yenɲele ligi konɔ kan ye yeri, janɔgo yaa kapere ti kala yagawa ja kapyege ki piin pi ni, wa saraga wɔsaga ki na ye yeε kan. Kasanwa pi ma ti lere wi ma kapere kala yagawa ta, katugu pa yinwege ki yen wa pi ni†.

¹² Ko kala ki ti miigi yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: <Ye ni, wa kpe ka ka kasanwa ka, nambanmbala mbele pe yen ma cen laga ye sɔgɔwɔ, wa kpe ka ka kasanwa ka.>

¹³ «Na Izirayeli woo nakoma pe nambanɲa wa ka kari yanrisaga mbe wonɔgbɔ nakoma sannjele gbo, a ki pye kara nda ti yen kaworo to ta, wi yaa ki yaraga ki konli mbege kasanwa pi wo tara, mbe tara ta tege mboo ton.

¹⁴ Yaraga nga fuun ki da ma pye yinwege na, pa ki yinwege ki yen wa ki kasanwa pi ni. Ko kala ki ti Yawe Yenɲele ligi yo yoro Izirayeli woolo ye kan fɔ: <Yaga ka yaraga nga fuun ki da ka kasanwa ka; katugu ki yinwege ki yen wa ki kasanwa pi ni. Na lere ɲa fuun ka kasanwa ka, wi daga poo purɔ poo wɔ Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ.>

¹⁵ «Lere o lere, wi yen Izirayeli tara pyɔ o, nakoma nambanɲa o, na wa ka yarikugo nakoma wonɔgbɔ ɲa cenɲe gbo wa kara ka, wi yaa wi yaripɔrɔ ti jogo, mbe woli; εen fɔ, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbon ki yonlokɔgɔ. Ko punɔgo na, wi yaa pye fyongɔ fu.

† 17:10 17:10: Zhene 9.4; Levi 7.26-27; Dete 12.16-23; 15.23

† 17:11 17:11: Ebu 9.22

16 Εεν fɔ, na ki fɔ wiga je wi suu yariporo ti jogo, wii si woli, wi yaa wi kapege ki go kala li ε.»

18

*Fyɔnrɔ kala na
nana naa jεε si daga mbe pye*

1 Yawe Yεnɔεε lãa para Moyisi wi ni ma yo

2 wigi sεnrε nda ti yo Izirayeli woolo pe kan fɔ:

«Muwi mi yεn Yawe Yεnɔεε, ye Yεnɔεε le.

3 Ezhipiti tara nda yãa pye ma cεn wa ti ni, kagala nɔεle ti woolo pãa pye na piin, yaga kaa ke piin. Mila kee ye ni wa Kana tara nda ni, kagala nɔεle pe yεn na piin wa, yaga ka saa ke piin. Yaga ka saa tanri ki tara woolo pe kalεgele ke na.

4 Yaa tanri na kakɔnndεgenɔεε koro naa na nɔgasegele ke na; katugu muwi mi yεn Yawe Yεnɔεε, ye Yεnɔεε le.

5 «Yaa tanri na kakɔnndεgenɔεε naa na nɔgasegele ke na. Lere nã kaa tanri ke na, wi yaa yinwege ta ke fannɔga na. Muwi mi yεn Yawe Yεnɔεε le†.

6 «Yoro Izirayeli woolo wa kpε si daga mbe sinle wi go lere ni. Muwi mi yεn Yawe Yεnɔεε le.

7 «Maga kɔɔn to wi tifaga mbe sinle ma yeεra nɔ wi ni. Kiga pye ma, mɔɔ nɔ wi tifaga fun; katugu ma nɔ wi.

† 18:5 18:5: Nehe 9.29; Eze 18.9; 20.11-13; Luki 10.28; Orɔmu 10.5; Gala 3.12

8 «Maga ka sinle ma to jo wa yege ni; kiga pye ma, m̀̀̀ to wi tifaga†.

9 «Ma njo nakoma ma jonlo sumboro na wi yen to nungba ma ni, nakoma no nungba ma ni, a po koro wa ye go, nakoma go ka yege ni, maga ka sinle wi ni†.

10 «Maga ka sinle ma pishyenwoo ni, ko koro wo yen ma pinambyo wi sumborombyo nakoma ma sumborombyo wi sumborombyo ni; kiga pye ma, ma yaa ma yee tifaga.

11 «Maga ka sinle ma to jo wa yege sumborombyo ni; katugu wi yen ma to wi sumborombyo, ma pye ma njo nakoma ma jonlo sumboro.

12 «Maga ka sinle ma to wi nosepyo sumboro wa ni; katugu wi yen ma to wi go lere.

13 «Maga ka sinle ma no wi nosepyo sumboro wa ni; katugu wi yen ma no wi go lere.

14 «Maga koon to wi nosepyo lenana wa tifaga mbe sinle wi jo wi ni; katugu wi yen ma nije†.

15 «Maga ka sinle ma pinambyo wa jo ni; katugu wi yen ma pijo, maga ka sinle wi ni†.

16 «Maga ka sinle ma nosepyo lenana wa jo ni; kiga pye ma, ma yaa ma nosepyo lenana wi tifaga†.

17 «Maga ka sinle jele wa ni, mbe sinle wi sumborombyo ni. Maga ka sinle ki jele wi pishyenwoo na wi yen jele wa ni, ko koro wo yen wi pinambyo wo sumborombyo nakoma wi

† 18:8 18.8: Zhene 35.22; Levi 20.11; Dete 22.29; 27.20 † 18:9

18.9: Levi 20.17; Dete 27.22 † 18:14 18.12-14: Levi 20.19-20

† 18:15 18.15: Levi 20.12 † 18:16 18.16: Levi 20.21

sumborombyo wo sumborombyo ni; katugu pe yen ki jele wi go leele. Ki kala li yen katijaanga†.

18 «Maga koon jo wi nosepyo sumboro wa pori ma jo mbe sinle wi ni, mbe njofa wi ta yinwege na; katugu ki mbe ya yenjara yirige njo wo naa jonlo pe sogowa.

19 «Maga ka sinle jele wa ni wi jogosanga wi ni; katugu wi yen fyongo ni†.

20 «Maga ka sinle ma lewee yenle wa jo ni, mboon yee tege fyongo ni wi ni†.

21 «Maga koon piile wa wo saraga mboo kan yarisunngo Moloki† ki yeri; kiga pye ma, ma yaa na mege ki tifaga†. Muwi mi yen Yawe Yennele le.

22 «Maga ka sinle ma nana yenle ni paa yee nga na pe ma sinle jele ni. Ki kala li yen katijaanga†.

23 «Maga ka sinle yaayogo ni mboon yee tege fyongo ni ki ni. Jele si daga mboo yee kan yaayogo yeri ki sinle wi ni; ki kapyege ki yen kala na li yen ma piri†.

24 «Yaga ka ki kagala ngele la kpe pye mbe ye yee tege fyongo ni, katugu cengele ngele mi yaa ke woolo pe puro wa ye yee, ki kagala ngele koro pe maa piin, ma pe yee tege fyongo ni.

† 18:17 18:17: Levi 20.14; Dete 27.23 † 18:19 18:19: Levi 20.18

† 18:20 18:20: Levi 20.10 † 18:21 18:21: Moloki wila pye Kana tara fenne pe yarisunngo ko ka. Eburuye senre ti ni Moloki mege ki koro wi mbe ya logo fo wunluwo nakoma na wi maa fere kala piin. † 18:21 18:21: Levi 20.1-5 † 18:22 18:22: Levi 20.13; Oromu 1.27 † 18:23 18:23: Eki 22.19; Levi 20.15-16; Dete 27.21

²⁵ Pe tara ti ni fuun ti yen fyongɔ ni ki kagala ke kala na. Ko ki ti mi yaa jɔɔɔ wa wa tara ti ni pe mbasinmɛ pi kala na. Ki tara tì je ti woolo pe na.

²⁶ «Ki kala na, yoro Izirayeli tara piile naa nambannjɛɛnɛ mbele pe yen laga ye sɔɔwɔ, yaa tanri na ngasegele koro naa na kakɔndɛgɛngɛle ke na. Yaga ka ki katijangara ta kpe pye.

²⁷ Leele mbele pàa pye ma cɛn wa ki tara ti ni ye yɛgɛ, pàa pye na ki katijangara ti piin ma tara ti tɛgɛ fyongɔ ni.

²⁸ Yoro wo na, yaga kari tɛgɛ fyongɔ ni naa, janɔgo tiga ka je ye na paa yɛgɛ nɔga na mbele pàa pye ma cɛn wa ti ni ye yɛgɛ tɪla je pe na we.

²⁹ Leele mbele fuun pe yaa kaa ki katijangara nda ta piin, pe yaa ka pe purɔ mbe pe wɔ wi woolo pe sɔɔwɔ.

³⁰ «Sɛnrɛ nda fuun m̀i yo ye kan, yeri ɛ yaa tanri ti na. Katijangara nda pàa keli na piin wa tara ti ni na ye fa pan, yaga kaa ta kpe piin, janɔgo mbe ye yɛɛ tɛgɛ fyongɔ ni ti pyewe pi kala na. Muwi mi yen Yawe Yɛnɛɛ, ye Yɛnɛɛ le.»

19

Yɛnɛɛ laa jaa paa li gbogo yɛgɛ nɔga na

¹ Yawe Yɛnɛɛ làa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi sɛnrɛ nda ti yo Izirayeli gbogolomo woolo pe kan wi pe pye fɔ:

«Ye pye kpoyi, katugu mi ña Yawe Yenñele, ye Yenñele le, mi yen kpoyi†.

³ «Ye ni fuun nuñgba nuñgba yaa ye teele naa ye ñeele pe gbogo, yaa na cɛnpilige ki cɛɛn. Muwi mi yen Yawe Yenñele, ye Yenñele le†.

⁴ «Yaga kaa yarisunndo ti gbogo, yaga ka tuguron yan mbe yarisunndo gbegele ye yee kan. Muwi mi yen Yawe Yenñele, ye Yenñele le†.

⁵ «Na ye kaa nayinme saraga woo mi ña Yawe Yenñele na yeri, ye yaa ki wo mbe yala ki wolomɔ pi ni jaŋgo mbe yenle ki na.

⁶ Ye mbe ya mbe saraga kara ti ka saraga ki wɔpilige ki ni nakoma ki goto; nda ka koro sa gbɔn pilige taanri wogo ki na, yeri sogo.

⁷ Pilige taanri wogo ki na, na lere wa ka ki kara ta ka, ki saraga ki yaa pye fyɔngɔ yaraga, ki se yigi.

⁸ Lere ña ka ta ka, wi yaa wi kapege ki go kala li le, katugu yaraga ña ki le mi ña Yawe Yenñele na kee, wigi tege fyɔngɔ ni. Wi daga poo puro poo wo wi woolo pe sɔgɔwo.

⁹ «Na yaga ka saa ye yarilire ti kɔɔn wa ye tara sanga ña ni, kerefo wiga ka yarilire ti kɔɔn mbe gbɔn wa keere koŋgo ki na. Laga ña wi kɔɔn, shegele ñgele kè toori wa, wiga ka songoro mbe sa ke wulo.

¹⁰ Ki pyelomɔ nuñgba pi na, ye eɛzen pire ti cɔngɔɔ, ye se ka songoro wa ye eɛzen keere ti ni mbe sa shashara nda ti koro wa ti cɔ konaa mbe pire nda ti toori tara ti wulo. Ye yaa to yaga

† 19:2 19.2: Levi 11.44-45; 1 Pye 1.16 † 19:3 19.3: Eki 20.8-12; Dete 5.12,16 † 19:4 19.4: Levi 26.1; Eki 20.23; 34.17

fyonwɔ fennee naa nambanmbala pe kan peri wulo. Muwi mi yen Yawe Yenɲele, ye Yenɲele le†.

11 «Yaga kaa yuun, yaga kaa finlele, yaga kaa ye yee fanla†.

12 Yaga ka wugu na mege ki na, katugu na yaga ki pye ma, ye yaa mi ɲa ye Yenɲele na mege ki tifaga. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le†.

13 «Maga kaga yerege ma lewee yenle wa na, mbaa nii wi go na. Maga ka yu. Maga koon tunmbyee wi sara wi yaga wa ma yee yeri sa gbɔn ki goto†.

14 Maga ka nuɲgbojili wa tegele. Maga ka yaraga ka tege fyoon wa yege, ɲga wi mbe kurugo ki na. Een fo, yaa fyɛ na yege. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le†.

15 «Yaga ka kambasinɲge pye kiti konkala la ni. Maga ka fyonwɔ fo wi mbonro lere wa na wi fyonwɔ pi kala na; maga si ka legboɔ wi mbonro lere wa na wi legboɔwɔ pi kala na. Een fo, maa ma leweele yeenle pe kiti wi koon maa yala ɲga ki yen ma sin ki ni†.

16 Maga kaa ye woolo pe mege jogo la toro; maga ka yagbolo serɛya yo mbe taga ma lewee yenle na mbe ti poo gbo. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

17 «Maga ka ma lewee yenle wa panra wa ma nawa. Een fo, ma daga mboo yeri ɲgbanga wi

† 19:10 19.9-10: Levi 23.22; Dete 24.19-22 † 19:11 19.11: Eki 20.15-16; Dete 5.19-20 † 19:12 19.12: Eki 20.7; Dete 5.17; Mati 5.33 † 19:13 19.13: Dete 24.14-15 † 19:14 19.14: Dete 27.18 † 19:15 19.15: Eki 23.6-8; Dete 16.19

kapyege ki na, janngo kiga ka pye kapege ma go na wi kala na†.

¹⁸ Maga ka kayannga wɔ ma ye, maga si ka gbu tege ma nawa ma lewee yenle wi ni. Eɛn fɔ, ma lewee yenle wi daga mboon ndanla paa yege nga na mɔɔ yeɛ ndanla. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le†.

¹⁹ «Yaa tanri na ngasegele ke na. Maga ka ti ma yaayoro ti cenle shyen, nana naa jele, mbe lugu ti yeɛ na. Maga ka yariluguro cenle shyen lugu wa kere nunɲba ti ni. Maga ka yaripogo le nga pe ti jese cenle shyen ni†.

²⁰ «Na nana wa ka sinle kulojo wa ni, na pe kan nana wa yege yeri, ki pye pe fa kulojo wi go sho, wi fa si wɔ wa kulowo pi ni, na wi sinle wi ni, wi yaa tonngo yaara ti wɔ. Eɛn fɔ, pee daga mbe pe gbo, katugu jele wi fa wɔ wa kulowo pi ni ghen.

²¹ Ki nana wi yaa pan simbapolo ni wa filisaga paraga go ki yon na, wi kapege nga wi pye ki kala na, mbo wɔ Yawe Yenɲele li yeri saraga nga pe ma wɔ mbe kajogɔ gbegele.

²² Saraga wɔfo wi yaa kapere kala yagawa ja kapyege ki pye ki nana wi kan, kapege nga wi pye ki kala na, Yawe Yenɲele li yege sogowo, kapere kala yagawa ja simbapolo wi ni; pa wi kapere ti yaa kala yaga wi na.

²³ «Na yaga ka sa ye wa Kana tara ti ni, mbe tire nda ti maa seni ti cenle pyew ta lugu, yegele

† 19:17 19:17: Mati 18.15 † 19:18 19:18: Mati 5.43; 19.19; 22.39; Maki 12.31; Luki 10.27; Orɔmu 13.9; Gala 5.14; Zhaki 2.8 † 19:19 19:19: Dete 22.9-11

konɔbanɔgala taanri ke ni, pire nda ti yaa se, ye yaa la to jate fyongo ni. Yaga ka ta ka.

²⁴ Yele tijere wolo li na, tiga pire nda fuun se, ye yaa ti le mi na Yawe Yenɔɔle na kee feti wa nogo mbanla son.

²⁵ Yele kanɔgurogo wolo li na, ye yaa lari pire ti kaa. Na ye kaa ki piin ma, pa ye tire ti yaa la seni legere legere. Muwi mi yen Yawe Yenɔɔle, ye Yenɔɔle le.

²⁶ «Yaga ka yaraga ka kara ka wa laga nga pege kasanwa pi wo†. Yaga kaa kajeɔme piin, yaga si kaa jele†.

²⁷ Yaga kaa ye yinre ti nogo woo. Yaga si kaa ye siyo wi kanɔgara ti kunlu.

²⁸ Yaga ka ye witige laga ka koonlo koonlo mbege naga fo ye yen na kunwo gbele. Yaga si ka njelewe gbɔn ye witige laga ka na. Muwi mi yen Yawe Yenɔɔle le†.

²⁹ «Yaga ka ye sumborombiile pe le nanjara ni mbe pe tifaga†, jaɔgo leele paga ka ye keɔnre lime pi ni laga tara ti ni fuun ti ni.

³⁰ Yaa na cenpilige ki ceɔn, yaa na censaga paraga go ki jate. Muwi mi yen Yawe Yenɔɔle le†.

† **19:26 19:26:** Laga nga ki yo fo: *Yaga ka yaraga ka kara ka wa laga nga pege kasanwa pi wo*, seweele pele ni pege yonlogo ma yo fo: Yaga ka kara ka ti kasanwa pi ni (Zhenɔ 9.4; Levi 7.26-27; 17.10-14; Dete 12.16,23; 15.23; 18.10; 1 Sami 14.32). † **19:26 19:26:** Wunlunaɔa Sawuli wila saa jele wa yewe na wila pye na kajeɔme piin (1 Sami 28.4-25). † **19:28 19.27-28:** Levi 21.5; Dete 14.1 † **19:29 19.29:** Kila pye faa leele pele la pye na pe sumborombiile nii nanjara ni na yarisunndo ta yege gbogo (Zhenɔ 38.14-26; Dete 28.18). † **19:30 19.30:** Dete 26.2

31 «Yaga kaa kee kuulo yewefenne pe korogo saa pe yewe konaa jelefenne pe korogo saa jele pe yeri; katugu ki yaa ye tege fyongo ni. Muwi mi yen Yawe Yenjele, ye Yenjele le†.

32 «Ma daga mbaa yinrigi la foli lelengbaara ti yege sogowo lari gbogo. Pa ma yaa laga piin ma mbaa mi na ma Yenjele na gbogo. Muwi mi yen Yawe Yenjele le.

33 «Na nambanna wa ka sa cen wa ye tara, yaga kaa tege mbaa nii wi go na.

34 Eɛn fo, yoo yigi paa ye tara pyo yen. Wi daga mbe ye ndanla paa yege nga na ye yen ma ye yee ndanla we, katugu yoro fun yaa pye nambanmbala wa Ezhipiti tara. Muwi mi yen Yawe Yenjele, ye Yenjele le†.

35 «Yaga ka kambasinnye pye kiti konkala ni, nakoma metere wogo na, nakoma culo wogo na, nakoma tiwiyaraga wogo na.

36 Yaa taanla culo na wi yala wo ni, naa puwakuru na wi yala konaa litiri na wi yala wo ni. Muwi mi yen Yawe Yenjele, ye Yenjele na laa ye yirige wa Ezhipiti tara†.

37 «Yaa tanri na ngasegele naa na kakonndegengele ke ni fuun ke na, yaa ke piin. Muwi mi yen Yawe Yenjele le.»

20

*Yenjele li je yarisunndo
ti gbogowo pi na*

† 19:31 19:31: Dete 18.11; 1 Sami 28.3; 2 Wunlu 23.4; Eza 8.19 † 19:34 19:33-34: Eki 22.21; Dete 24.17-18; 27.19 † 19:36 19:35-36: Dete 25.13-16; Yomi 20.10; Eze 45.10

1 Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni ma yo

2 wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan fo:

«Na Izirayeli woo nakoma nambanmbala mbele pe yen ma cen wa pe sɔgɔwɔ, wa ka wi pyɔ wɔ saraga yarisunɲgo Moloki ki yeri, ki daga pege fo wi gbo. Tara woolo sanmbala pe yaa wi wa sinndɛere ni mboo gbo.

3 Mi jate mi yaa yiri ki lerefo wi kɔrɔgɔ mboo purɔ mboo wɔ Izirayeli woolo sanmbala pe sɔgɔwɔ, katugu wuu piile wa wɔ saraga Moloki yeri mala censaga paraga go ki tege fyongɔ ni konaa mi yen kpoyi yege nga na maga tifaga.

4 Tara woolo na paga yengɛle ton ki kapyege ki na, mbaa ki piin ndɛɛ nga ki nana wila piin pe woro naga yaan, na pe suu gbo,

5 pa kona mi jate mi yaa yiri ki nana wo naa wi go woolo pe kɔrɔgɔ konaa mbele fuun pe yaa taga wi na, mbaa nanjara piin, mbaa Moloki wi gbogo pe kɔrɔgɔ, mbe pe purɔ mbe pe wɔ Izirayeli woolo sanmbala pe sɔgɔwɔ.

6 «Na lere wa ka kari kuulo yewefenne naa jɛɛfenne pe kɔrɔgɔ sa jɛɛ pe yeri mbe yeɛ tege fyongɔ ni, mi yaa yiri ki fo wi kɔrɔgɔ mboo purɔ mboo wɔ wi woolo pe sɔgɔwɔ.

7 «Ye ye yeɛ pye kpoyi, ye ta ye pye leele mbele pe yen kpoyi, katugu muwi mi yen Yawe Yenɲele, ye Yenɲele le.

*Yenɲele li je
nandara naa jatara ti na*

8 «Yanla ngasegele ke yigi jɛnge yaa tanri ke na. Muwi mi yen Yawe Yenɲele na li ye wɔ ye pye cenle na li yen kpoyi.

9 «Lere o lere kaa to nakoma wi nɔ danga, wi daga poo gbo. Wi yaa wi kunwɔ pi go kala li le, katugu wuu to nakoma wi nɔ wi danga†.

10 «Na naɲa wa ka wi naɲa yenle wa jɔ ta, pe yaa ki jataa wo naa ki nandaa wi ni pe shyen pe gbo†.

11 «Na naɲa wa ka sinle wi to jɔ wa ni mboo to wi tifaga, ki daga pege naɲa wo naa ki jele wi ni pe gbo. Pe yaa si pe kunwɔ pi go kala li le†.

12 «Na naɲa wa ka sinle wi pijɔ ni, ki daga pe pe shyen pe gbo; katugu pè kala pye na li yen ma piri. Pe yaa pe kunwɔ pi go kala li le†.

13 «Na naɲa wa ka sinle wi naɲa yenle ni paa yege nga na pe ma sinle jele ni, ki daga pe pe shyen pe gbo; katugu pè katijaanga pye, pe yaa pe kunwɔ pi go kala li le†.

14 «Na naɲa wa ka sumboro wa naa wi nɔ pori wi jele, ki fɔ wi katijaanga pye. Ki daga pe ki naɲa wo naa jele shyen pe sogo weele. Pa kona ki kapege nga ki cenle li se la piin laga ye sogɔwɔ†.

15 «Na naɲa wa ka sinle yaayogo ni, ki daga poo gbo mbe yaayogo ki gbo fun.

16 «Na jele wa kaa ye kan yaayogo yeri ki sinle wi ni, yoo gbo ye yaayogo ki gbo. Ki daga ye pe shyen pe gbo. Pe yaa pe kunwɔ pi go kala li le†.

17 «Na naɲa wa kaa jɔnlo sumboro pori wi jɔ, ɲa wi yen wi to seylenle nakoma wi nɔ seylenle,

† **20:9 20:9:** Eki 21.17; Mati 15.4; Maki 7.10 † **20:10 20:10:** Eki 20.14; Levi 18.20; Dete 5.18 † **20:11 20:11:** Levi 18.8; Dete 22.29; 27.20 † **20:12 20:12:** Levi 18.15 † **20:13 20:13:** Levi 18.22 † **20:14 20:14:** Levi 18.17; Dete 27.23 † **20:16 20:15-16:** Eki 22.19; Levi 18.23; Dete 27.21

na paga sinle pe yεε ni, pè fεrε kala pye pe yεε ni. Pe yaa pe shyen pe puro ca woolo sanmbala pe yεε na. Katugu ki naña wì sinle wi to seyenle jεle nakoma wi nɔ seyenle sumboro ni. Pe yaa ki kambasinḡge ki go kala li lε†.

18 «Na naña wa ka sinle jεle ḡa wi yen na jogo wa ni, pe yaa pe shyen pe puro mbe pe wɔ Izirayeli woolo pe sɔḡwɔ, katugu pe shyen pè yo ma fili ki na ma jεle wi kasanwa yirisaga ki yεḡε†.

19 «Maga ka sinle ma nɔ wi nɔsepyɔ sumboro ni, nakoma ma to wi nɔsepyɔ sumboro ni. Na naña wa ka sinle wi go lere wa ni, pe shyen pe yaa pe kambasinḡge ki go kala li lε.

20 «Na naña wa ka sinle wi to wi nɔsepyɔ lenaña wa jɔ ni, kona wùu to wi nɔsepyɔ lenaña wi tifaga. Ki naña wo naa ki jεle wi ni pe yaa pe kapege ki go kala li lε. Pe yaa ku pe se piile se†.

21 «Na naña wa ka wi nɔsepyɔ lenaña wa jɔ lε mboo pye wi jɔ, kona wì fyɔḡɔ kala pye, ma wi nɔsepyɔ lenaña wi tifaga. Pe yaa ku piile fu†.

22 «Na ḡgasegele naa na kakɔnndεḡεḡεle ḡgele fuun m̀̀ yo ye kan, ye ke lε yaa tanri ke na. Pa kona tara nda mi yen na kee ye ni ye sa cεn wa ti ni, ti se je ye na.

23 Tara woolo mbele mi yaa puro mbe yirige wa ye yεḡε, yaga ka saa tanri pe kalεḡεle ke na; katugu ki tara woolo ko kagala koro pàa pye na piin, a pe kala lilan mben.

24 A m̀̀ sigi yo ye kan fɔ:

† 20:17 20:17: Levi 18.9; Dete 27.22 † 20:18 20:18: Levi 18.19

† 20:20 20:19-20: Levi 18.12-14 † 20:21 20:21: Levi 18.16

Yoro ye yaa pe tara ti ta korogɔ.

Mi yaa ti kan ye yeri ti pye ye woro.

Ki tara tori nono naa senrege ti yen na fuun wa ti ni†.

Muwi mi yen Yawe Yenɲele, ye Yenɲele le. Muwi mi ye wo ma ye tege ye ye tara woolo sanmbala pe ni.

²⁵ Ki kala na, ye daga mbe yaayoro nda ti yen fyongɔ fu ti jen mberi wo nda ti yen fyongɔ ni ti ni, mbe sannjere nda ti yen fyongɔ fu ti jen mberi wo nda ti yen fyongɔ ni ti ni. Yoro jate yaga ka jiri yaayoro nda ti yen fyongɔ ni ta na, naa sannjere nda ti yen fyongɔ ni konaa yangala jegele jegele ngele ke maa fulolo tara ti na, ma pye fyongɔ ni la na, mbe ye ye tege fyongɔ ni fun. Migi yaara ti wo ti ye ni maga naga ye na, jango ye nda ti yen fyongɔ ni ti jen.

²⁶ «Ye pye kpoyi na kan, katugu mi ɲa Yawe Yenɲele, mi yen kpoyi. Mi ye wo tara woolo sanmbala pe sogwo ma ye tege ye ye, jango ye pye na woolo.

²⁷ «Na nana nakoma jele wa ka pye jelefo, mbaa kuulo pe yewe, nakoma mbaa kajenme piin, wi daga poo gbo. Pe yaa wi wa sinndere ni mboo gbo. Wi yaa wi kunwo pi go kala li le wi ye†.»

21

*Ngasegele ngele kè tege
saraga wɔfenne pe wogo na*

† 20:24 20:24: Eki 3.8 † 20:27 20:27: 1 Sami 28.4-25

¹ Yawe Yenɲele làa Moyisi wi pye fɔ: «Ki senre nda ti yo saraga wɔfenne pe kan, Arɔn wi pinambiile wele, ma pe pye fɔ:

«Saraga wɔfɔ wa si daga mbe jiri wi sege woo wa gboo na mboo yee tege fyongɔ ni,

² kaawɔ wi go woo wo wa: Wi nɔ, naa wi to, naa wi pinambyɔ, naa wi sumborombyɔ, naa wi nɔsepyɔ lenaɲa

³ konaa wi nɔsepyɔ sumboro ɲa wi fa pɔri naɲa yeri. Wi mbe ya jiri poro wa gboo na, mboo yee tege fyongɔ ni; katugu wi fa pye naɲa wa jɔ gben.

⁴ Saraga wɔfɔ wo wi yen to wi woolo pe sɔgɔwɔ. Wii daga mboo yee tege fyongɔ ni†, wi yen kpoyi yege ɲga na mbege jɔgɔ†.

⁵ «Saraga wɔfenne pee daga mbe pe yinre ti lara ta kulu kulu, nakoma mbe pe siyɔ wi kanɲgara ti kulu; pee si daga mbe pe witire lara ta kɔɔnlɔ kɔɔnlɔ mbege naga fɔ kunwɔ to pe na†

⁶ Pe daga mbe pye kpoyi pe Yenɲele li kan. Pee daga mbe pe Yenɲele li mege ki jɔgɔ, katugu poro pe maa saara ti woo Yawe Yenɲele li yeri, to nda ti yen li yaakara nda pe ma sogo we. Ki kala na pe daga mbe pye kpoyi.

⁷ «Saraga wɔfɔ wii daga mbe nanjaa pɔri wi jɔ, nakoma sumboro ɲa wì jɔgɔ, nakoma jele ɲa

† **21:4 21.4:** ɲga kì yo fɔ: *Wii daga mboo yee tege fyongɔ ni, seweele pele ni kì yonlɔgɔ wa ma yo fɔ: Wii daga mboo yee tege fyongɔ ni wi nafenne wa gboo ni.* † **21:4 21.4:** ɲga kì yo fɔ: *Wi yen kpoyi yege ɲga na mbege jɔgɔ, seweele pele ni kì yonlɔgɔ wa ma yo fɔ: Ki fɔ wi yen kpoyi yege ɲga na mbege jɔgɔ.* † **21:5 21.5:** *Levi 19.27-28; Dete 14.1*

wi pɔɔ wùu wa, katugu saraga wɔfɔ pyew wi yen kpoyi wi Yenɲele li kan.

⁸ Yaa saraga wɔfɔ wi jate wi yen kpoyi, katugu wo wi maa ye Yenɲele li yaakara ti kaan li yeri saraga. Wi daga mbe pye kpoyi ye yeɛ na; katugu mi yen kpoyi, mi ɲa Yawe Yenɲele na li yen na ye piin kpoyi we.

⁹ «Na saraga wɔfɔ wa sumborombyɔ kaa nanjara piin mboo yeɛ tifaga, kona wi to wo wì tifaga. Ki daga pege sumboro wi sogo wee.

¹⁰ «Saraga wɔfɔ ɲa wi yen saraga wɔfenne sanmbala pe go na, wo ɲa pàa sinme mba pe ma wo yaraga na mbege le Yenɲele keɛ pa wo wa wi go ki na, maa teɛ wi ye Yenɲele kan, a wila yaripɔɔ nda tì teɛ ti ye li kan ti nii, wii daga mboo go ki yaga sagara, wii si daga mboo yaripɔɔ ti walagi mbege naga fɔ wi yen na kunwɔ gbele.

¹¹ Wiga ka fulo gboo tanla, wiga si kaa yeɛ teɛ fyongɔ ni, ali wi to nakoma wi nɔ wì ku o.

¹² Wi se ka yiri wa laga kpoyi ki ni, jango wiga ka wi Yenɲele li cɛnsaga paraga go ki teɛ fyongɔ ni; katugu sinme mba pe ma wo yaraga na mbege le Yenɲele keɛ pàa pa wo wi na, maa teɛ na tunɲgo ki na. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

¹³ «Saraga wɔfenne to wi daga mbe sumboro ɲa wi fa naɲa kala jen wo wa pɔri wi jɔ.

¹⁴ Wiga ka nanɲunɲɔ pɔri wi jɔ, nakoma jele ɲa wi pɔɔ wi wa, nakoma jele ɲa wila jɔɔ, nakoma jele ɲa wila nanjara piin. Eɛn fɔ, wi daga mboo jɔ wi le wa saraga wɔfenne sege ki ni, wi pye sumboro ɲa wi fa naɲa kala jen;

15 jaŋgo wiga ka setirige piile pele le wa wi sege ki ni, mbele pe yen fyongɔ ni; katugu mi ŋa Yawe Yenŋele, m̀̀u wɔ maa tege wi ye na ye kan.»

16 «Yawe Yenŋele làa para Moyisi wi ni ma yo

17 wigi senre nda ti yo Arɔn wi kan fɔ: «Mbele fuun pe yaa ka yiri punɔ na, wa ma setirige piile pe ni, naŋa ŋa fuun ka ka pye sɔ ni wi witige laga ka na, wi se ka fulo wa saraga wɔsaga ki tanla mboo Yenŋele li yaakara ti kan li yeri.

18 Naŋa ŋa fuun wi yen sɔ ni wi witige laga ka na, wa kpe si daga mbege tunŋo ki pye. Ko kɔrɔ wo yen fyɔn, naa jejɔgɔfɔ, naa ŋa wi yege cenwe pì jɔgɔ wi na, naa ŋa wi witige laga kà wɔ wa ki yɔnlɔ,

19 naa naŋa ŋa wi jele nakoma wi kee kaw wi na,

20 naa punɔnɔ fɔ, naa ŋa wì pɔngɔ, naa ŋa wi yenle li fi wi na, naa ŋa yama yen wi witige selege ki na konaa naŋa ŋa pè san.

21 Ma setirige pyɔ ŋa ki sɔ ŋa wa yen wi na, wo wa si daga mbe fulo wa saraga wɔsaga ki tanla, mbe saara nda pe ma sogo ta wɔ Yawe Yenŋele li yeri. Sɔ ŋa wi yen wi na wi kala na, wiga ka fulo wa mboo Yenŋele li yaakara ti kan li yeri.

22 Wi mbe ya mbaa wi Yenŋele li yaakara ti kaa, to ti yen yarikanra nda ti yen kpoyi konaa nda ti yen jende kpoyi.

23 Eɛn fɔ, sɔ ŋa wi yen wi na wi kala na, wii daga mbe fulo wa paraga ŋa pè pɔ ma censaga paraga go ki kɔn shyen ki tanla, wii daga mbe yongɔ saraga wɔsaga ki tanla. Wii daga mbanla censaga paraga go ki tege fyongɔ

ni, katugu muwi mi yen Yawe Yenḡele na li maa saraga wofenne pe piin kpoyi na yeε kan.» »

²⁴ A Moyisi wi sigi senre ti yo Aron naa wi pinambiile konaa Izirayeli woolo sanmbala pe ni fuun pe kan.

22

Ngasegele ḡgele kè tēge saraga yaakara wogo ki na

¹ Yawe Yenḡele lāa para Moyisi wi ni ma yo fo:

² «Para Aron wi pinambiile pe ni, ma pe pye fo pe pe yeε yingiwε jēn yarikanra nda tì tēge ti ye ti wogo na, to nda Izirayeli woolo pe maa paan ti ni na kan we, jango na mēge ki yen kpoyi yege ḡga na, paga kaga tēge fyongɔ ni. Muwi mi yen Yawe Yenḡele le.

³ Ki yo pe kan naa fo:

«Pe setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri punɔ na, na naḡa wa ka ka pye fyongɔ ni wa pe ni, mbe si fulo yarikanra nda tì tēge ti ye na kan ti tanla, to nda Izirayeli woolo pe maa paan ti ni na kan, pe yaa wo purɔ mboo yirige wa na yege sɔgɔwɔ. Muwi mi yen Yawe Yenḡele le.

⁴ Aron setirige piile pe ni, saraga wɔfo ḡa fuun yayenwe ka to wi na nakoma fyomḡge, wo wa si daga mbe yarikanra nda tì tēge ti ye na kan ta ka, fo wi ka sa pye fyongɔ fu. Na ka jiri gboo na mboo yeε tēge fyongɔ ni, naa ḡa wi nama tɔnmɔ pi wo wi na, wo wa si daga mbe ta ka fun;

⁵ naa ḡa ka jiri yangala jēgele jēgele ḡgele ke maa fulolo tara ti na la na, koro ḡgele ke ma lere tēge fyongɔ ni we, konaa ḡa ka jiri lere ḡa

wi yen fyongɔ ni wa na, ali mbege ta ki fyongɔ kala li yen yege o yege.

⁶ Na ka jiri ki yaara ta na, wi yaa pye fyongɔ ni fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ. Na wii ka woli mbe kɔ, wi se ya mbe yarikanra nda ti tege ti ye na kan ta ka.

⁷ Na yɔnlɔ kiga ka to mbe kɔ, pa wi yaa pye fyongɔ fu, kona pa wi mbe ya yarikanra nda ti tege ti ye na kan ta ka naa, katugu to ti yen wi yaakara re.

⁸ Saraga wɔfɔ wii daga mbe yarikugo nakoma wongbɔ na cenge gbo wa kara ka mboo yee tege fyongɔ ni. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

⁹ «Saraga wɔfenne pe daga mbanla senyoro ti yigi la tanri ti na, jango paga ka pye kapege pyefenne yaakara wogo na; katugu na paga ti tege fyongɔ ni, pe yaa ku. Muwi mi yen Yawe Yenɲele na li pe tege pe ye na yee kan.

¹⁰ «Lere na woro saraga wɔfɔ, wo wa kpe si daga mbe yarikanra nda ti tege ti ye na kan ta ka. Ali saraga wɔfɔ wi nambanndorowo nakoma wi tunmbyee na wi maa sara, pee daga mbe ta ka.

¹¹ Eɛn fɔ, saraga wɔfɔ wiga kulo na lɔ penjara ni nakoma kulo na pɛ se wa wi go, wo mbe ya mbaa saraga wɔfɔ wi yaakara ta kaa.

¹² Na saraga wɔfɔ wi sumborombyɔ wiga pɔri nana na wi woro saraga wɔfɔ wa yeri, yarikanra nda ti tege ti ye na kan, saraga nga pe ma lagala wa ti na, ki sumborombyɔ wii daga mbaa ki kaa.

¹³ Na saraga wɔfɔ wi sumborombyɔ wiga pye nanɲunjo nakoma wi polo wuu wa, mbe sigi ta wii piile se, na wiga songɔrɔ sa cɛn wa wi to wi

go paa yege nga na wi sumborowo sanga wila pye, kona wi mbe ya mbaa wi to yaakara ta kaa. Eɛn fɔ, lere ɲa woro saraga wɔfɔ, wo wa kpɛ si daga mbe ta ka.

¹⁴ Na lere wa ka wa mbe la mbe yarikanra nda ti tɛge ti ye na kan ta ka, wi daga mbege yɔngɔ kan saraga wɔfɔ wi yeri mbege walisaga kanɟurugo wogo taga wa ti na.

¹⁵ «Izirayeli woolo pe yarikanra nda pɛ lagala ma tɛge ti ye, ma kan Yawe Yɛnɲɛle li yeri, saraga wɔfɛnnɛ pee daga mberi tɛge fyɔngɔ ni.

¹⁶ Na paga ti ka mbege ta pe cɛnwɛ pi woro ma yɔn†, pa pe yaa ti ki pye kapege pe ye go na, nga ki daga pege kɔ. Muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛle na li yɛn na yarikanra ti teri ti ye na ye kan†.»

¹⁷ Yawe Yɛnɲɛle lɔa para Moyisi wi ni ma yo

¹⁸ wigi sɛnrɛ nda ti yo Arɔn naa wi pinambiile konaa Izirayeli woolo pe ni fuun pe kan wi pe pye fɔ:

«Lere o lere wi yɛn Izirayeli woo, nakoma nambanɲa ɲa wi yɛn ma cɛn laga Izirayeli woolo pe sogowɔ, na wa kaa jaa mbe saraga sogowogo wɔ Yawe Yɛnɲɛle li yeri, konaa mbe yɔn fɔlɔ tɔn, nakoma ki pye nayinmɛ yarikanga,

¹⁹ na kaa pye ki fɔ wila jaa wi saraga ki yigi, wi daga mbe pan yaayogo nanɲa ni, nga ki yɛn

† **22:16 22:16:** Nɲa ki yo fɔ: Na paga ti ka mbege ta pe cɛnwɛ pi woro ma yala, pa pe yaa ti ki pye kapege pe go na, sɛwɛɛle pele ni ki yo wa fɔ: Na paga Izirayeli woolo pe yaga paga ti ka, pe yaa ti ki pye kapege pe go na. † **22:16 22:16:** Nɲa ki yo fɔ: Muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛle na li yɛn na yarikanra ti teri ti ye na ye kan, ki mbe ya logo fun fɔ: Muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛle na li yɛn na saraga wɔfɛnnɛ pe teri pe ye na ye kan.

jeregisaga fu, ko yen napolo, nakoma simbapolo nakoma sikapolo.

²⁰ Yaga ka yaayogo nga ki yen jeregisaga ni ka wo saraga; katugu ki saraga ki se yigi†.

²¹ Na lere wa kaa jaa mbe nayinme saraga wo Yawe Yenɲele li yeri mbe yon folo ton, nakoma ki pye nayinme yarikanga, wi daga mbe pan nege, nakoma sumbyo nakoma sugbo ni. Ki yaayogo ki daga mbe pye jeregisaga fu, so ka ka pye ki na, pa kona wi saraga ki yaa yigi.

²² Yaga ka yaayogo nga ki yen fyoon ka wo saraga Yawe Yenɲele li yeri, nakoma nga ki laga ka kaw ki na, nakoma nga ki yen jekongo ni, nakoma nga sanɲbanra yen ki na, nakoma nga kurukurugo nakoma kawa to ki na. Yaga ka ka wo saraga nga pe ma sogo wa saraga wosaga ki na Yawe Yenɲele li kan.

²³ Na nege nakoma sumbyo wa witige laga ka wo wa ki yonlo, nakoma na wiga pongo, ma mbe ya mboo wo paa nayinme yarikanga yen; een fo, na maga ki tege mbe yon folo ton, ki saraga ki se yigi.

²⁴ Yaayogo nga pege yogolo ke yaari, nakoma pege san, nakoma pege yogolo ke laga nakoma ma ke kon, yaga ka ka wo saraga Yawe Yenɲele li yeri. Na yaga ka sa cen wa ye tara, yaga kaa ki kapyere cenle li piin.

²⁵ Yaayoro nda pe pye ma, yaga ka yenle mbe ka sho nambanɲa wa yeri mbege wo yarikanga, ki pye Yawe Yenɲele li yaakara, katugu pege san, nakosima ki witige laga ka wo wa ki yonlo. Kiga

† 22:20 22:20: Dete 17.1

pye ma, ye saraga ki se yigi ye kan.»

²⁶ Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni naa ma yo fo:

²⁷ «Napige nakoma simbapige nakoma sikapige ki senɲolo, ki daga mbe koro le ki no wi tanla fo sa gbɔn piliye kolɔshyen. Mbe le le pilige kolɔtaanri wogo ki na, ki mbe ya wo mi na Yawe Yenɲele na yeri saraga nga pe ma sogo.

²⁸ Eɛn fo, yaga ka nano, nakoma simbano nakoma sikano naa wi pyo pe pinle mbe pe gbo pilige nunɲba ki ni.

²⁹ «Na ye kaa jaa mbe saraga wo mi na Yawe Yenɲele na yeri mbanla son, yege wo ki wolomo pi na, jango ki yigi ye kan.

³⁰ Saraga ki wɔpilige, yege kara ti ka, yaga ka ta yaga ti wonlo ti yiri. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

³¹ «Yanla ngasegele ke yigi yaa tanri ke na. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

³² Yaga kanla mege ki tifaga, ko nga ki yen kpoyi we. Yoro Izirayeli woolo mi yen kpoyi yege nga na, yaa ki gbogo. Muwi mi yen Yawe Yenɲele na li ye wo ma ye tege ye ye na yeɛ kan.

³³ Mi ye yirige wa Ezhipiti tara mbe pye ye Yenɲele. Muwi mi yen Yawe Yenɲele le.»

23

Fetiye mbele Izirayeli woolo pe daga mbaa piin

¹ Yawe Yenɲele làa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan wi pe pye fo:

«Fetiye mbele ye daga mbaa piin Yawe Yenḡeḡe li meḡe ni poro weḡe yeḡn. Wagati ḡa wì teḡeteḡe fetiye pe wogo na, na wi ka gbḡn, yeḡe yari leeḡe pe kan pe gbogolo panla gbḡḡ.

Cenpilige shereḡe

³ «Yapelege ki ni, ye yaa la tunḡo piin piliye kḡḡlḡni, pilige kḡlḡshyeḡ wogo ko yeḡ cenpilige, wogopilige ḡa ki teḡe ki ye yaa ye yeḡ gbogolo ki ni na meḡe ni. Ye se ka tunḡo ka kpe pye ki pilige ki ni. Ki yeḡ cenpilige Yawe Yenḡeḡe li kan laga o laga ye yaa ka pye mbe cen we†.

⁴ «Fetiye sanmbala mbele ye yaa kaa piin mbaa gbogolo Yawe Yenḡeḡe li meḡe ni, mbaa li gbogo, mbe yala wagati ḡa wì teḡeteḡe wi ni, poro weḡe yeḡn:

Paki feti naa leve fu buru feti pyewe (Nḡmbu 28.16-25)

⁵ «Yeḡe li yeḡḡe koḡḡbanḡa ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki yḡnlḡkḡḡḡ, ye yaa Paki feti wi pye Yawe Yenḡeḡe li meḡe ni†.

⁶ «Ki yeḡḡe nunḡba ki pilige ke ma yiri kaḡḡurugo wogo ki na, leve fu buru wi ma ka feti ḡa na, ye yaa wi le mbaa wi piin Yawe Yenḡeḡe li meḡe ni. Ye yaa la leve fu buru kaa fo sa gbḡn piliye kḡlḡshyeḡ.

⁷ Ki piliye kḡlḡshyeḡ yi pilige koḡḡbanḡa ki na, ye yaa gbogolo mbeli gbḡḡ. Ye se ka ye tunḡo ka kpe pye ki pilige ki ni.

† 23:3 23.3: Eki 20.8-10; 23.12; 31.15; 34.21; 35.2; Dete 5.12-14

† 23:5 23.5: Eki 12.1-13; Dete 16.1-2

⁸ Ki piliye koloshyen yi ni, pilige nungba nungba pyew, ye yaa saraga nga pe ma sogo ka wo Yawe Yenñele li yeri. Pilige koloshyen wogo ki na, ye yaa gbogolo mbeli gbogo. Ye se ka ye tunngo ka kpe pye ki pilige ki ni†.»

*Feti ña wi ma pye
yirilire pɔgolo konɔbannɔgala
ke wogo na*

⁹ Yawe Yenñele laa para Moyisi wi ni ma yo

¹⁰ wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan wi pe pye fo:

«Tara nda mila kaan ye yeri, na yaga ka sa ye wa ti ni sanga ña ni, mbaa yarilire koon wa ti ni, yaa paan ye yarilire pɔgolo konɔbannɔgala ñgele ye yaa kaa koon ke ni saraga wofɔ wi kan.

¹¹ Saraga wofɔ wi yaa yarilire pɔgolo ke le mbe ke yirige mbe ke kan saraga na yeri cenpilige ki goto, jango wi saraga ki yigi wi kan.

¹² Pilige nga ni yaga yarilire pɔgolo ke yirige mbe ke kan saraga, ye yaa simbapolo yirifonno ña wi ta yele nungba, ma pye jeregisaga fu wa wo na yeri saraga sogowogo.

¹³ Ye yaa muwe tiyoon culo kogoloni taga wi na, mba pe sinme pinle pi ni, pi yaa pye saraga nga pe ma sogo Yawe Yenñele li kan, nga ki nuwo taan pi yen mali ndanla, konaa duven litiri nungba naa kongɔ ni, mboo pye saraga nga pe ma wo.

¹⁴ Yaga ka ki yarilire fonndo ta pye buru mbe ka, nakoma mberi pire ta kala mberi ka, nakoma mbe pire fonndo nda wa sheshegele ke na ta ka,

† 23:8 23.6-8: Eki 12.14-20; 23.15; 34.18; Dete 16.3-8

fɔ ndɛɛ ye ka pan ye we Yɛnɲɛɛ li yarikanga ki kan li yeri pilige ɲga ni we. Ki yɛn ɲgasele na li yɛn kɔsaga fu ye setirige piile mbele pe yaa ka yiri punɲo na pe ni fuun pe kan, laga o laga ye yaa ka pye mbe cɛn we.

*Yarilire ti kɔnwɔ feti
(Nɔmbu 28.26-31)*

¹⁵ «Cɛnpilige ki goto, yarilire pɔɔɔɔ kɔɲɔɲɔɲɔɲɔ pɛ ke yirige ma ke kan saraga, ma pan ke ni pilige ɲga ni, ye yaa ki ɛ le ki pilige ki na mbe jiri sa ta yapelege jɛnyɛ jɛnyɛ kɔɔɔshyɛn.

¹⁶ Ki wagati wi yaa pye piliye nafa shyɛn ma yiri kɛ, mbe sa yala cɛnpiliye kɔɔɔshyɛn wogo ki goto wi ni. Ki pilige nafa shyɛn ma yiri kɛ wogo ki na, ye yaa muwɛ yarikanga kan Yawe Yɛnɲɛɛ li yeri naa fɔɲɲɔɔ†.

¹⁷ Ye yaa pan buru shyɛnzhyɛn ni mbe yiri wa ye cɛnsara ti ni, mbe pan mboo yirige mboo kan saraga Yawe Yɛnɲɛɛ li yeri. Ye buru wi ni fuun nɲɲɔɲɔɲɔɲɔ wi gbegele muwɛ tiyɔɔn culo taanrindaanri ni, ye leve le wi ni yoo fɔ. Ki yarikanga ki yaa kan li yeri mbe yiri wa ye yarilire fɔɲɲɔɔ kɔɲɔɲɔɲɔɲɔɲɔ ti ni.

¹⁸ Mbe taga wa buru ɲa yɛ kan yarikanga wi na, ye yaa pan simbapɛnɛ yirifɔɲɲɔɲɔɲɔ kɔɔɔshyɛn ni, mbele pɛ ta yɛɛ nɲɲɔɲɔɲɔɲɔɲɔ

† **23:16 23:16:** Ki piliye nafa shyɛn ma yiri ke ye, pa yì ta wa Gireki sɛnre ti ni. Gireki sɛnre ni, pe maa ki feti wi yinri Pantikoti. Wa (ɛki 23.16) laga ki ni pe maa ki feti wi yinri yarilire kɔɲɔ feti kɔnaa yarilire fɔɲɲɔɔ kɔɲɔɲɔɲɔɲɔɲɔɲɔ konsanga feti (Nɔmbu 28.26; Dete 26)

ma pye jeregisaga fu, naa napolɔ nunɔgba konaa simbapene shyen ni, mbe pe wo Yawe Yenɔɔle li yeri saraga sogowogo, naa muwe saraga nga ki ma taga wa ki na konaa duven saraga nga pe ma wo ki ni. Ti yen saara nda pe ma sogo, ti nuwo taan pi yen ma Yawe Yenɔɔle li ndanla.

¹⁹ Ye yaa sikapolɔ nunɔgba wo fun saraga mbe kapere kala yagawa ja, mbe simbapene yirifonmbolo mbele pe ta yeɛ nunɔgba nunɔgba pe shyen wo nayinme saraga.

²⁰ Saraga wofɔ wi yaa buru na pe yarilire fonndo konɔɔbanda ti tege maa gbegele wo naa yaayoro to naa simbapene yirifonmbolo shyen pe yirige mbe pe kan Yawe Yenɔɔle li yeri. Ki yaara ti yaa pye mbe tege ti ye Yawe Yenɔɔle li kan, mbe pye saraga wofɔ wo woro.

²¹ Ki pilige nunɔgba ki ni, ye yaa leele pe yeri mbe gbogolo mbanla gbogo. Ye se ka ye tunngo ka kpe pye. Ki yen ngasele na li yen kosaga fu ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri pungo na pe kan, laga o laga ye yaa ka pye.

²² «Na yaga kaa ye yarilire ti kon sanga na ni wa ye tara, yaga ka yarilire ti kon mbe gbɔn wa kere konɔɔ ki na. Laga nga ye kon yaga ka songoro sa sheshegele ngele ke toori wa ke wulo. Ye to yaga wa fyonwo fenne, naa nambanmbala pe kan. Muwi mi yen Yawe Yenɔɔle le†.»

Mbaanra winme feti
(Nɔmbu 29.1-6)

²³ Yawe Yenɔɔle laa para Moyisi wi ni ma yo

† 23:22 23:22: Levi 19.9-10; Dete 24.19-22

24 wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan wi pe pye fo:

«Yele li yenge koloshyen wogo, ki pilige kongbanna ki yaa pye wogopilige ye kan, mbe ti ye nawa to na wogo ki na; ye yaa mbaanra win mbe gbogolo mbanla gbogo.

25 Ye se ka ye tunngo ka kpe pye ki pilige ki ni. Ye yaa saara nda pe ma sogo ta wo mi na Yawe Yenhele na yeri.»

Kapere ti kala yagawa japilige

(Nombu 29.7-11)

26 Yawe Yenhele laa para Moyisi wi ni ma yo fo:

27 «Yele li yenge koloshyen wogo ki pilige ke wogo ki yaa pye kapere ti kala yagawa japilige. Ye yaa gbogolo mbanla gbogo, mbe yenge le, mbe saara nda pe ma sogo ta wo Yawe Yenhele li yeri.

28 Yaga ka tunngo ka kpe pye ki pilige ki ni, katugu ki pilige ki yen kapere ti kala yagawa japilige, nga ni kapyege nga pe ma pye mbe kapere ti kala yagawa ja pe yaa ki pye ye kan Yawe Yenhele li yegge sogowo.

29 Lere na fuun si yenge le ki pilige ki ni, pe yaa wi puru mboo wo Izirayeli gbogolomwo woolo pe sogowo.

30 Lere na fuun ka tunngo pye ki pilige ki ni, mi jate mi yaa wi tongo mboo wo Izirayeli woolo pe sogowo.

31 Yaga ka tunngo ka kpe pye ki pilige ki ni. Ki yen ngasele na li yen kosaga fu ye setirige piile mbele pe yaa ka yiri pungo na pe kan, laga o laga ye yaa ka pye mbe cen.

³² Ki pilige ki yaa pye wogopilige ye kan paa cɛnpilige ki yen. Ye yaa yenje le ki ni. Mbege ɛ ki yenje ki pilige kolɔjɛɛ wogo ki yɔnlɔkɔɔ, fɔ sa gbɔn ki goto yɔnlɔkɔɔ, ye yaa ki tɛɛ wogopilige†.»

Gbataala nɔɔ feti
(*Nɔmbu 29.12-39*)

³³ Yawe Yɛnɛɛ lɔa para Moyisi wi ni ma yo

³⁴ wigi sɛnrɛ nda ti yo Izirayɛli woolo pe kan wi pe pye fɔ:

«Mbege ɛ yɛɛ li yenje kolɔshyɛn wogo ki pilige kɛ ma yiri kanɟurugo wogo ki na, fɔ sa gbɔn yapelege nunɟba, ye yaa Gbataala nɔɔ feti† wi pye Yawe Yɛnɛɛ li mɛɛ ni.

³⁵ Feti wi pilige konɟbanɟa ki na, ye yaa gbogolo mbanla gbɔɔ. Ye se ka ye tunɟo ka kpe pye ki pilige ki ni.

³⁶ Ki yapelege ki pilige nunɟba nunɟba pyew ki ni, ye yaa saara nda pe ma sogo ta wɔ Yawe Yɛnɛɛ li yeri. Pilige kolɔtaanri wogo ki na ye yaa gbogolo mbanla gbɔɔ, mbe saara nda pe ma sogo ta wɔ na yeri. Ye yaa gbogolo ki pilige ki ni fuun ki ni mbanla gbɔɔ, ye se ka tunɟo ka kpe pye†.

³⁷ «Ko fetiye mbele poro wɛɛ ye yaa la piin Yawe Yɛnɛɛ li mɛɛ ni. Ye yaa la ye yɛɛ gbogolo

† **23:32 23.26-32:** Levi 16.29-34 † **23:34 23.34:** Yarilire konɟolo feti paa kaa naa yinri punɟo na Gbataala nɔɔ feti. Paa pye naa piin yɛɛ li yenje kolɔshyɛn wogo ki pilige kɛ ma yiri kanɟurugo wogo ki na. Ko feti wo la pye naga nari fɔ pɛ yarilire ti kɔn tɪ kɔ, ɛrɛzɛn naa figiye pire konaa oliviye pire to tende; Dete 16.13; Levi 23.34-43. † **23:36 23.33-36:** Dete 16.13-15

pe na mbaa li gbogo, mbaa saara sogoworo woo li yeri, naa muwe saara, naa nayinme saara, konaa duven saara nda pe ma wo ti ni, mbe yala feti wi pilige pyew saara wolomo pi ni.

³⁸ Ki saara ti yaa wo mbe taga wa nda ye maa woo Yawe Yenɲele li yeri cenpilige ki ni ti na, naa ye yarikanra ti na, konaa ye saara nda ye ma wo mbe yon folo ton nakoma ye nayinme saara ti na.

³⁹ «Yeɛ li yenɲe koloshyen wogo ki pilige ke ma yiri kangurugo wogo ki na, ye kere yarilire ti konɲolo, ye yaa feti wa pye piliye koloshyen Yawe Yenɲele li meɛ ni. Pilige konɲanɲa konaa pilige kolotaanri wogo ki ni, to yaa pye wogopiliye†.

⁴⁰ Pilige konɲanɲa ki na, ye yaa ye tire pire tiyonro ta le, naa sengembanra ni, naa tige njere nda ti fun ta ni, konaa logo yon soli tire njere ta ni, mbe yogori Yawe Yenɲele li yeɛ sogowo fo sa gbon yapelege nunɲba.

⁴¹ Yeɛ pyew yaa ki feti na wi piin piliye koloshyen ni Yawe Yenɲele li yeɛ sogowo, yeɛ li yenɲe koloshyen wogo ki na. Ki yen ngasele na li yen kosaga fu ye setirige piile mbele pe yaa ka yiri punɲo na pe kan.

⁴² Ki yapelege ki ni, yoro Izirayeli woolo ye daga mbaa cen gbataala ngo. Izirayeli tara piile pe ni fuun pe daga mbaa cen gbataala ngo.

⁴³ Ko yaa pye ma, jango ye setirige piile pege jen fo naa mila ye telɛye pe yirige wa Ezhipiti tara, mila ti a pe cen gbataala ngo. Muwi mi

† 23:39 23:39: Eki 23.16; 34.22

yen Yawe Yenņeļe, ye Yenņeļe le.»

⁴⁴ Fetiye mbele pe daga mbaa piin Yawe Yenņeļe li mege ni, pa Moyisi wila pe senre yo Izirayeli woolo pe kan yeen.

24

*Yenņeļe censaga paraga go
ki fitanladaga kala
(Eki 27.20-21)*

¹ Yawe Yenņeļe lāa para Moyisi wi ni ma yo fo:

² «Ki yo Izirayeli woolo pe kan fo pe pan pe oliviye tire pire nda pē sun ti sinme piiri kan ma yeri; po pi yaa pye fitanla wi sinme we, janngo fitanlaye paa yiin sanga pyew yembinē.

³ Aron wi yaa fitanladaga wi gbegele mboo tege wa filisaga paraga go ki ni, wa paraga nga pē pō maga kōn shyen ki yege; ko nga ki yen ma yon finliwe senre kesu wi yege ton we; janngo fitanlaye paa yiin suyi Yawe Yenņeļe li yege sōgōwō, mbege le yōnlōkōgō fo sa gbōn lalaaga ki na. Ki yen ngasele na li yen kōsaga fu yoro naa ye setirige piile mbele fuun pe yaa ka yiri puņgo na ye kan.

⁴ Aron wi yaa fitanlaye pe gbegele wa fitanladaga wi na, wo ņa pē gbegele te piiri ni, janngo paa yiin suyi Yawe Yenņeļe li yege sōgōwō.

*Buru ņa pe ma kan Yenņeļe yeri
wi kala*

⁵ «Ma muwe tiyōon le ma buru ke ma yiri shyen gbegele pi ni, wi ni fuun nuņgba nuņgba wi nuguwō pi pye culo kōgōlōni kōgōlōni.

⁶ Ma yaa ki buru wi tɛgɛ kɔŋgolo shyen wa tabali ɲa pè gbegele tɛ piiri ni wi na Yawe Yɛnɲɛlɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ. Kɔnɔ nunɲba li yaa pye buru kɔgɔloni†.

⁷ Ma yaa wusuna nuwɔ taan piiri tɛgɛ mbe yala kɔŋgolo shyen ke ni fuun nunɲba nunɲba ke ni. Kona, ma yaa wi sogo buru wi yɔnlɔ paa saraga ɲga pe ma sogo Yawe Yɛnɲɛlɛ li kan ki yen; ki yen nandowo saraga buru wi wogo na.

⁸ «Cɛnpilige pyew paa ki buru ɲa wa teri Yawe Yɛnɲɛlɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ, kila piin ma sanga pyew. Izirayeli woolo paa ki piin ma suyi, ki yen yɔn finliwe mba pi yen kɔsaga fu.

⁹ Ki buru wi yaa pye Arɔn naa wi pinambiile poro woo. Pe yaa kaa wi kaa laga kpoyi ka ni; katugu wi yen yaraga ɲga ki yen ma tɛgɛ ki yɛ pew, ma yiri wa yarikanra nda pe ma sogo Yawe Yɛnɲɛlɛ li kan ti ni. Ki yen tasaga ɲga ki yaa la kaan pe yeri suyi†.»

*Lere ɲa ka Yɛnɲɛlɛ li mɛgɛ ki jɔgɔ
nakoma ɲa ka lere gbo
wi jɔlɔgɔ kala*

¹⁰ Izirayeli tara fenne jɔ wa pinambyɔ to la pye Ezhipiti tara fenne naɲa wa. Pilige ka, a ki pinambyɔ wì si kari wa Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ ma saa na wiin Izirayeli woolo naɲa wa ni wa paara yinre censaga ki ni.

¹¹ A Izirayeli tara fenne jɔ wi pinambyɔ wì si Yɛnɲɛlɛ li mɛgɛ ki jɔgɔ mali dangɔ. A pè suu yigi ma kari wì ni Moyisi wi kɔrɔgɔ. Paa pye

† 24:6 24.5-6: Eki 25.30 † 24:9 24.9: Mati 12.4; Maki 2.26; Luki 6.4

na ki naŋa wi nɔ wi yinri Shelomiti. Shelomiti wila pye naŋa ŋa pàa pye na yinri Debiri wo sumborombyɔ, ma yiri wa Dan cɛnlɛ li ni.

¹² A pè si saa ki naŋa wi tɛgɛ laga ka ni maga tɔn wi na, nɛɛ ŋga Yawe Yɛnɛɛ li mbaa yo pe pye wi na ki singi mbege jɛn.

¹³ Kona, a Yawe Yɛnɛɛ li si Moyisi wi pye fɔ:

¹⁴ «Ti pe kari naŋa mɛjɔɔgɔfɔ wi ni wa paara yinɛ cɛnsaga ki puŋgo na. Leele mbele fuun pège sɛnrɛ ti logo wi yeri, pe pe keyɛn yi taga wa wi go ki na†; kona Izirayɛli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe yaa wi wa sinndɛɛɛ ni mboo gbo.»

¹⁵ Maga sɛnrɛ nda ti yo Izirayɛli woolo pe kan fɔ: «Lere ŋa fuun ka mi ŋa wi Yɛnɛɛ na danɔa, wi yaa wi kapege ki go kala li le.

¹⁶ Lere ŋa fuun ka mi ŋa Yawe Yɛnɛɛ na mɛgɛ ki jɔgɔ, wi yɛn Izirayɛli tara pyɔ o, wi yɛn nambanna o, wi daga poo gbo. Izirayɛli gbogolomɔ woolo pe ni fuun pe yaa wi wa sinndɛɛɛ ni mboo gbo.

¹⁷ «Na lere wa ka wi lewee yɛnlɛ wa gbo, wi daga poo gbo†.

¹⁸ Na wiga wi lewee yɛnlɛ wa yaayogo gbo, wi daga mbege yɔngɔ kan wi yeri wege.

¹⁹ «Na lere wa ka wi lewee yɛnlɛ wa wɛɛgɛ, poo wɛɛgɛ fun paa yɛgɛ ŋga na wùu wɛɛgɛ we.

²⁰ Witige laga ka ka kaw, witige laga kayi ki yaa kaw mbege fɔgɔ tɔn; yɛnlɛ li yaa tɛgɛ mbe yɛnlɛ li fɔgɔ tɔn; ŋganla li yaa tɛgɛ mbe ŋganla li fɔgɔ

† 24:14 24:14: Pe pe keyɛn yi taga wa wi go ki na, ki sɛnrɛ ti yɛn naga nari ma yo ki lerefɔ wo nunɔba wi yaa wi kapere ti go kala li le. † 24:17 24:17: ɛki 21.12

ton; jɔgɔwɔ mba wì pye wi lewee yenle wi na po cenle pi yaa pye wi na fun†.

²¹ «Lere wa ka yaayogo gbo, wi yaa ki yɔngɔ kan. Lere wa ka wi lewee yenle gbo, wi daga poo gbo.

²² «Kiti kɔngɔ ngasele nunɔba lo lì tɛgɛ nambanmbala poro naa yoro Izirayeli tara pile ye kan, katugu muwi mi yen Yawe Yenɔɔle, ye Yenɔɔle le†.»

²³ A Moyisi wì sigi senre ti yo Izirayeli woolo pe kan. A pè si yiri naɔa ɔa wìla Yenɔɔle li mɛgɛ ki jɔgɔ wi ni, ma kari wa paara yinre censaga ki punɔgo na, mɛɛ saa wi wa sinndɛɛre ni maa gbo. Nɔga Yawe Yenɔɔle làa yo Moyisi wi kan, pa pàa ki pye yɛɛn.

25

*Yele na pe daga mbe tara ti yaga
ti wogo*

(Dete 15.1-11)

¹ Yawe Yenɔɔle làa para Moyisi wi ni wa Sinayi yanwiga ki na ma yo

² wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan fo:
«Na yaga ka sa ye wa tara nda mi yaa kan ye yeri ti ni, ye yaa kaa ti yari tila wogo wagati wa ni Yawe Yenɔɔle li mɛgɛ ni.

³ Yɛgɛle kɔgolɔni ni, ye yaa la ye kɛɛɛ yariluguro ti nuru, mbaa ye ɛɛɛɛn tiire njere ti yaanla†, mbaa ti pire ti coo.

† 24:20 24:20: Eki 21.23-25; Dete 19.21; Mati 5.38 † 24:22 24:22: Nɔmbu 15.16 † 25:3 25:3: Pe ma ɛɛɛɛn tiire njere ti yaanla ti ta ti fun tila seni jɛɔgɛ.

⁴ Ɛɛn ƒɔ, yɛɛ kolɔshyen wolo lo yaa pye tara ti wogoyɛɛ mbe tɛgɛ li yɛ Yawe Yɛnɲɛɛ li kan. Tara ti yaa wogo ki yɛɛ li ni fuun li ni. Ye se ka yaruluguro lugu wa ye kɛɛɛ ti ni, ye se si ka ye ɛɛɛn tiire njere ti yaanla.

⁵ Yɛɛ na li toro li yarilire ti kɔnɲɔɔ, nda ka fi ti yɛ wa ye kɛɛɛ ti ni mbe sɛ, ye se kari kɔn. Ɛɛɛn tiire njere nda ye sila yaanla, tiga pire nda sɛ mbe yanlaga, ye se kari cɔ; katugu ki yɛɛ li ni fuun li yaa pye tara ti wogoyɛɛ.

⁶ Ye yaa tara ti yaga ti wogo yɛɛ na ni, yarilire lara nda ka sɛ wa ye kɛɛɛ ti ni, to ti yaa pye ye yaakara, yoro naa ye kulonambala, naa ye kulojaala, naa ye tunmbyeele mbele pe yɛn na tunɲo piin sara na konaa nambanmbala mbele pe yɛn ma cɛn wa ye ni pe ni.

⁷ Ki yarilire lara nunɲba to ti yaa pye ye yaayoro ti yaakara fun, konaa ye tara wonɲaala pe yaakara[†].

Yɛɛ na pe yinri zhubile li sɛnɛ

⁸ «Ye yaa wogoyɛɛɛ ke kolɔshyen jiri, ko yɛn yɛɛɛ kolɔshyen tɛgɛsaga kolɔshyen, ke ni fuun ke yaa sa pye yɛɛ nafa shyen ma yiri kolɔjɛɛ.

⁹ Ki yɛɛ nafa shyen ma yiri kolɔjɛɛ wolo li yɛnɲɛ kolɔshyen wogo, ki pilige kɛ wogo ki na, ko ɲga ki yɛn kapere ti kala yagawa japilige, ye yaa mbaanra win wa tara ti lagapyew mberi magala li gbɔgɔ. ¹⁰ Ki pyelɔmɔ pi na ma, ye yaa ki yo mbege naga ƒɔ yɛɛ nafa shyen ma yiri kɛ wolo li tɛgɛ li yɛ Yɛnɲɛɛ kan; mbege yari fun leele pe ni fuun pe kan tara ti lagapyew ƒɔ pe mbe ya wɔ

[†] 25:7 25.1-7: Ɛki 23.10-11

kulowo pi ni. Ki yeƵe ye yaa lali yinri zhubile†. Ki yeƵe liga gbɔn, lere Ƶa fuun pàa wi keƵe yaara sho wi yeri, ti yaa songoro ki fo wi na; lere Ƶa fuun pàa lo kulo, wi yaa songoro wa wi sege ki ni.

¹¹ YeƵe nafa shyen ma yiri ke wolo pyew li yaa pye zhubile yeƵe ye kan. Ye se ka yariluguro lugu wa ye keere ti ni; yarilire lara nda ka se wa ye keere ti ni ye se kari pire ti kon. Ezen tiire njere nda ti sila yaanla, tiga pire nda se mbe yanlaga, ye se kari co;

¹² katugu ki yeƵe lo li yen zhubile yeƵe le; ye daga mbaa li jate fo li yen ma tege li ye YenƵele kan. Een fo, yariluguro nda ka fi ti ye wa ye keere ti ni, ye yaa la to kaa.

¹³ «Zhubile yeƵe liga gbɔn, lere Ƶa fuun pàa wi keƵe yaara sho wi yeri, ti yaa songoro wi na.

¹⁴ Ye ni, na wa kaa jaa mbe tara laga ka pere nakoma mbe ka lo wi sefo wa yeri, wa ka ka wa li.

¹⁵ Na yaga laga ka lo nakoma mbe pere ye sefo wa yeri, yegele ngele ke toro ma taga zhubile yeƵe li na, ye yaa ke jate, mbe laga ki sonngo ki kon mbe yala yarilire konyegele ngele ke yen na paan ke ni, sanni zhubile yeƵe li sa gbɔn.

¹⁶ Yegele ngele ke koro, na kaga lege, laga ki sonngo ki yaa gbogo mbe yala ke ni; yegele ngele ke koro, na kaga kologo, laga ki sonngo ki yaa

† 25:10 25:10: Maga logo zhubile, ko koro wo yen mbe mbanlaga win. Leele mbele pe yaa wo wa kulowo pi ni, pe yaa wo wa pi ni yeƵe na ni, ko mbanlaga winme po pila pye na ki yeƵe li lesanga wi nari, ki koro wi yen fun yogorimo.

tirige mbe yala ke ni; katugu laga ki yaa pere ma yeri mbe yala yarilire konyegele ke yon ko ni.

¹⁷ Ye ni, wa kpe ka kaa lewee yenle wa dufile. Een fo, ye daga mbaa fye ye Yennele li yege; katugu muwi mi yen Yawe Yennele, ye Yennele le.

¹⁸ Yaa tanri na ngasegele ke na, yanla kakonndegengele ke yigi yaa tanri yaa yala ke ni. Pa kona ye yaa cen wa tara ti ni yeyinnye na pow.

¹⁹ Tara ti yarilire ti yaa la yongo ye kan jenge, ye yaa la nii la tinni, mbe cen wa tara ti ni yeyinnye na pow.

²⁰ «Kana ye yaa ye yee yewe mbe yo fo: Yingi we yaa la kaa yele koloshyen wolo lo ni, naa ki kaa pye we se yariluguro lugu, we se si yarilire kon we?

²¹ Ye wele, mi na Yawe Yennele, mi yaa duwaw ye na yele kogoloni wolo li ni, mbe ti ye yarilire ti yon jenge ti yele taanri woro bo.

²² «Yele kolotaanri wolo li ni, ye yaa yariluguro lugu wa ye keere ti ni; een fo, ki yele li ni, yarilire lere to ye yaa la kaa fo sa gbom yele kolojere wolo li yarilire ti na. Sanni ki yarilire fonndo ti sa gbom, yarilire lere to ye yaa la kaa.

*Yaara nda pe jori ma pere
ti go shogo kala*

²³ «Yaga ka tara ta pere ti koro na wiri lo wi kan suyi, katugu tara ti yen mi na Yawe Yennele na woro. Ye yen nambanmbala, ma pye cenfenne laga na yeri.

²⁴ Ki kala na, wa tara nda fuun mi yaa kan ye yeri ti ni, ye yaa ngasegele tegetege, ngele ke

yaa ti leele pe ya paa tara nda ti yen pe woro ti go shoo.

²⁵ «Na fyonwo ka to ma sefo wa na, a wuu tara laga ka pere, wi go lere na wi yongo wi ni, wa ka pye wa, na ki kologo yen wi yeri wigi go sho, ki lerefo wi daga mbege go sho.

²⁶ Na tara ti go shofa woro lere na yeri, na wo jate wiga yaraga ta mbe ya mboo tara laga ki go sho wi ye,

²⁷ laga ki perengolo, yegele ngele ke toro wi yaa ke jiri. Yegele ngele ke koro fo sa gbɔn zhubile yele li na, wi yaa ke penjara yon ki jate mbege sara na wila laga ki lo wi yeri. Pa kona wi laga ki yaa songoro mbe pye wi wogo naa.

²⁸ Een fo, na wii yaraga ta mbe laga ki go sho, pa tara laga ki yaa koro na wila ki lo wi kee na fo sa gbɔn zhubile yele li na. Ki wagati wiga ka gbɔn, tara laga ki yaa songoro mbe pye ti fo kongbanna wi wogo.

²⁹ «Ca nga malaga sigembogo yen maga maga, na lere wa ka ki go ka pere, kologo nga ki yen wi yeri wigi go sho ki yaa pye yele nungba poni fogo ni; mbege le le ki perepilige ki na fo sa gbɔn ki yelapanna.

³⁰ Ki go na pee ya mbege go sho yele nungba fogo ni, ki yaa koro ki lofo wo naa wi setirige piile pe kan suyi. Ali na zhubile yele liga gbɔn, pe se kaga songoro ki perefo wi na.

³¹ Een fo, cara nda malaga sigembogo woro mari maga, yinre ti yen na jate paa keere nda ti yen wa tara ti ni ti yen. Pe mbe ya mbe to go sho sanga pyew. Zhubile yele liga si gbɔn, ti yaa

songoro ti fenne pe na.

³² «Levi setirige piile pe cara† to na, yinre nda ti yen wa ti ni, ki kologo yen pe yeri paa ti go shoo sanga pyew.

³³ Na lere wa ka Levi setirige pyo wa go lo, zhubile yele liga gbɔn, go ki lofo wi yaa yiri wa ki ni mbege kan gofo wi yeri†; katugu Levi setirige piile pe yinre nda wa pe cara ti ni to ti yen pe korogo wa Izirayeli woolo sanmbala pe sogowo.

³⁴ Lara nda ti yen ma Levi setirige piile pe cara ti maga, tii daga mbe pere, katugu ti kan Levi setirige piile pe yeri mbe pye pe woro sanga pyew†.

Fogo taga kala fyɔnwɔ fo na

³⁵ «Na fyɔnwɔ ka to ye sefenne wa na, na wi kee kiga koro waga ye sogowo, ye daga mboo saga, jango wi ya wi cen wa ye ni† paa nambannjeen yen nakoma nambandorowo yen.

³⁶ Yaga kaa tonli jaa wi go na, si ka logo tonli pee. Ye daga mbege naga wi na wa ye tangalomo pi ni fo ye yen na fyɛ mi na ye Yennele na yegɛ; jango ye sefo wi ya wi cen wa ye ni.

† **25:32 25.32:** Levi setirige piile pe cara wogo yege wele wa Nombu 35.1-8; Zhouzu 21.1-42; 1 Kuro 6.39-66. Levi setirige piile pe sila tara ta ta pa Izirayeli woolo sanmbala pe yen; Zhouzu 14.4.

† **25:33 25.33:** Laga nga ki yo fo: *Zhubile yele liga gbɔn, go ki lofo wi yaa yiri wa go ki ni*, Eburu senre ti ni ki mbe ya logo fun fo: Ali na kaa pye Levi setirige pyo wo wawi wila go ki lo, wi yaa yiri wa ki ni zhubile yele li ni. † **25:34 25.34:** Cara nda tila pye ma Levi setirige piile pe cara ti maga tila pye pe yaayoro kasara.

† **25:35 25.35:** Dete 15.7-8

³⁷ Na yaga wi jin penjara ni, yaga kaa tɔnli jaa ti go na, na yaga suu jin yarilire ni, yaga kaa tɔnli jaa wa ti go na†.

³⁸ Muwi mi yen Yawe Yennɛɛ, ye Yennɛɛ na li ye yirige wa Ezhipiti tara mbe Kana tara ti kan ye yeri, jaŋgo mbe pye ye Yennɛɛ.

*Izirayeli woo si daga
mbe koro kulowo ni*

³⁹ «Na fyɔnwɔ ka to ma sefo wa na mbe ti wuu yɛɛ pɛɛ ma yeri mbaa tunŋgo piin, maga ka kulowo tunndo kan wi yeri.

⁴⁰ Ɛɛn fo, ye daga mboo yigi paa ye tunmbyee yen, ŋa wi maa tunŋgo piin sara na, nakoma paa ye nambannjɛɛn yen. Wi yaa la tunŋgo piin ma kan fo sa gbɔn zhubile yeɛ li na.

⁴¹ Na liga gbɔn, pa wi yaa wɔ wa ma yeri wo naa wi piile pe ni, mbe songɔɔ wa wi go woolo pe kɔɔɔ, mbe sa cɛn tara nda wi teleye paa ta kɔɔɔ ti na.

⁴² Katugu Izirayeli woolo pe yen na tunmbyeele, poro mbele mi yirige wa Ezhipiti tara ti ni we. Ki kala na, paga kaa pe pɛɛ paa yege ŋa na pe maa kulolo pe pɛɛ.

⁴³ Yaga kaa kaŋgbanga piin pe na. Ɛɛn fo, yege naga wa ye tangalɔmɔ pi ni fo mi ŋa ye Yennɛɛ ye yen nala gbogo.

⁴⁴ «Kulolo kala ka pye ye na, tara nda woolo pe yen ma ye maga, yaa ye kulonambala naa ye kulojaala pe loo wa pe yeri.

⁴⁵ Ye mbe ya mbaa nambanmbala mbele pɛ pan ma cɛn ye sɔɔwɔ pele loo ye kulolo fun,

† 25:37 25:37: Ɛki 22.24; Dete 15.7-11; 23.20-21

mbaa pe sege woolo mbele pè se wa ye tara pele loo kulolo. Ye mbe ya mbaa pe loo kulolo pe pye ye woolo.

⁴⁶ Pungo na, ye mbe ya mbe pe yaga ye pinambiile pe kan kōrōgō. Pe yaa pye ye kulolo fō sanga pyew. Eɛn fō, ye sefenne Izirayeli woolo sanmbala poro na, wa kpe ka ka kanɓbanga taga wa na ye ni†.

⁴⁷ «Nambannjɛɛnɛ mbele pe yɛn wa ye ni nakoma mbele pè pan ma cɛn mbe wagati jenri pye wa ye ni, na wa ka pye penjagborō fō, fyɔnwɔ mbe si to ma sefō Izirayeli woo wa na, wuu yɛɛ pɛrɛ ki nambanna wi yeri, nakoma ki nambanna wi go lere wa yeri,

⁴⁸ wi yɛɛ pɛrɛngɔɔ, ki kologo mbe ya kan wi yeri poo go shɔ. Wi nɔsepyɔ lenaɓa mbe ya mboo go shɔ.

⁴⁹ Na wi nɔsepyɔ lenaɓa woro wa, wi tojɛɛ mbe ya mboo go shɔ, nakoma wi tojɛɛ wo pinambyɔ, nakoma wi go lere ɓa wi yɔngɔ wi ni wo wa. Wo jate wiga ka yaraga ta, wi mbe ya mboo yɛɛ go shɔ.

⁵⁰ Pa kona, wi yaa yɛgɛɛ ke jate wo naa ɓa wùu lo wi ni, mbege ɛ yɛɛ na wila wi yɛɛ pɛrɛ li na fō sa gbɔn zhubile yɛɛ na laa paan li na. Wi yaa wi go shɔgɔ sɔnɓgɔ ki kɔn mbe yala yɛgɛɛ yɔn ɓa ki koro ko ni; ki penjara ti yaa jate mbe yala tunmbyee wi pilige nunɓba sara wi ni.

⁵¹ Yɛgɛɛ yɔn ɓa ki koro zhubile yɛɛ lii gbɔn, na kaga ɛgɛ, pa kona, penjara nda wi lofō wila kan maa lo, wi yaa ti ɛgɛrɛ sɔngɔrɔ wi lofō wi na.

† 25:46 25.39-46: Eki 21.2-6; Dete 15.12-18

⁵² Yegεε ηgele kè koro fɔ sa gbɔn zhubile yeε li na, na kiga pye kee legε, wi yaa ke jate mboo go shɔgɔ penjara ti songɔɔ wi lofɔ wi na mbe yala yɔn ηga kɪ koro ko ni.

⁵³ Mboo ta wa wi tafɔ wi yeri, wi daga mbaa jate paa tunmbyee ηa pe ma le yeε nunɔba tunɔgo na wa yen. Yaga ka ti wi tafɔ wila kanɔbanga piin wi na.

⁵⁴ Na ye sefɔ pe suu go shɔ ki yege ηga ko ka na, pa kona zhubile yeε liga gbɔn, wo naa wi piile pe ni pe yaa wɔ wa wi tafɔ wi yeri.

⁵⁵ Katugu yoro Izirayeli woolo ye yen na tunmbyeele, mà jen muwi mì ye yirige wa Ezhipiti tara; muwi mi yen Yawe Yenηεle, ye Yenηεle le.

DUWAW KONAA DANGA SENRE

26

26-27

Na maga Yenηεle li senre ti le duwaw ηa ma ma ta li yeri

¹ «Yaga ka yarisunndo gbegele ye yeε kan; yaga ka yaraga ka yanleε te mbege yerege, nakoma mbe sinndelegε yerege mbaa sunnu ki na; yaga ka sinndeεεε nda pè keregi keregi ta tege wa ye tara mbaa foli ti yege sɔgɔwɔ mbaa ti gbogo; katugu muwi mi yen Yawe Yenηεle, ye Yenηεle le†.

² «Yaa na cɛnpiliye yi cɛɛn, yaa na cɛnsaga paraga go ki jate. Muwi mi yen Yawe Yenηεle, ye Yenηεle le.

† 26:1 26.1: Levi 19.4; Eki 20.4; Dete 5.8; 16.21-22; 27.1

³ «Na ye kaa tanri na ngasegele ke na, mbanla kakonndegengele ke yigi mbaa tanri ke na,

⁴ pa kona mi yaa ti tisara tila paan tila yala ti wagati wi ni, jango yarilire tila yongo wa tara ti ni, tire fun tila seni.

⁵ Kona ye yarilire ye yaa ti sun fo sa gbon erenzen pire cosanga wi na, mbe erenzen wi co fun fo sa gbon yariluguro sanga wi na. Ye yaa yaakara legere ta. Ye yaa si cen wa tara ti ni yeyinnye na pow†.

⁶ Mi yaa ti yeyinnye mbe pye wa tara ti ni. Na yaga sinle, yaraga ka kpe se ka pan mbe ye jatere wi piri ye na. Mi yaa wongapeele pe ko mbe pe wo wa tara ti ni. Pe se ka yiri ye korogo mbe malaga gbon ye ni.

⁷ Ye yaa ka taga ye juguye pe na la pe puro. Ye yaa kaa pe kuun tokobi ni.

⁸ Ye ni, lere kangurugo yaa ka ye juguye pe cenme puro; ye ni, lere cenme ya ka ye juguye pe waga ke (10 000) puro. Ye yaa ka pe gbo tokobi ni.

⁹ Mi yaa la wele ye na, mbe ye pye sevenne, ye yaa se mbe lege jenge. Mi yaa ti na yon finliwe pi koro mi naa yoro we sogowo.

¹⁰ Ye yarilire ti yaa la yongo jenge fo nda ye yaa tge, ye yaa kari ka mbe mo. Ye yaa kaa lere ti woo wa ti tegesaga mbaa fonndo ti teri.

¹¹ Na censaga ki yaa pye wa ye sogowo. Mi se ka laga ye na.

¹² Mi yaa pye wa ye sogowo, mbe pye ye Yennele, ye pye na woolo†.

† 26:5 26.3-5: Dete 11.13-15 † 26:12 26.12: 2 Koren 6.16

¹³ Muwi mi yen Yawe Yenḡeḡe, ye Yenḡeḡe na li ye yirige wa Ezhipiti tara ti ni, ma ye wo wa kulowo pi ni. Jɔlɔgɔ ḡga paa taga ye na, miḡi laga ye na, koni ye mbe ya mbaa tanri ye yɔlɔgɔ ki ni caw.

*Na maga Yenḡeḡe li senre ti ke
danḡa ḡga ki mɔɔ yigi*

¹⁴ «Een fɔ, na ye woro na nuru na yeri mbaa tanri na kakɔndegengēle ke na,

¹⁵ na yaga je na lasiri wi na, mbe punḡo le na kakɔndegengēle ke ni, mbe je na ḡgasegele ke na, mbanla yɔn finliwe pi jɔgɔ,

¹⁶ kagala ḡgele mi yaa pye ye na ke ḡgele:

«Mi yaa fyere gbɔɔ wa ye na, naa cɔgɔɔ yama ni, konaa witiwerewe ni. Ki yama pi yaa ye yengēle ke jɔgɔ ye na, ye se pye senweele kpayi. Ye yaa la ye yariluguro ti nuru wagafe; een fɔ, ye juguye poro pe yaa kaa ki yarilire ti kaa.

¹⁷ Mi yaa yiri ye kɔɔgɔ mbe ti ye juguye pe ya ye ni; ye winfenne pe yaa cen ye go na. Ye yaa la fee, ali mbege ta lere woro na ye puro.

¹⁸ «Na ko kagala koro si ti yaa nuru na yeri, jɔlɔgɔ ḡga mi wa ye na ye kapere ti kala na, mi yaa ki tegesaga kɔlɔshyen wa ye na naa.

¹⁹ Mi yaa ye ye gbɔgɔwɔ fanḡga ki kɔ, mbe ti naayeri wi sheli paa tugurɔn yen, mbe ti tisaga kala li ḡgban laga tara ti ni, mbe tara ti sheli paa tuguyenre yen.

²⁰ Ye yaa tunḡo pye mbe ye fanḡga ki kɔ jaga; ye yariluguro ti se kaa yɔngɔ, ye tara tire ti se kaa seni.

21 «Na yaga si yiri mbe je na na mbe yo ye saa nuru na yeri, jɔlɔgɔ ɲga m̀ wa ye na ye kapere ti kala na, mi yaa ki tɛgɛsaga kɔlɔshyɛn wa ye na naa.

22 Mi yaa cɛnrɛ pere yirige mbe wa ye na wa ye tara; ti yaa la ye piile pe yinri mbaa ye yaayoro ti kuun. Ti yaa ka kɔn ye lɛgɛwɛ pi na mbege kan ye kɔɲgolo ke koro waga.

23 «Na ko jɔlɔgɔ kagala koro si ye koro, na yaga je bere ye woro na nuru na yeri,

24 kona mi fun mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ, mbe jɔlɔgɔ ɲga ye na ki tɛgɛsaga kɔlɔshyɛn wa ye na naa ye kapere ti kala na.

25 Mi yaa ti malaga mbe to ye na wa ye tara, mbanla yɔn finliwɛ mba yè jɔgɔ pi kayanɲa wɔ ye ni. Na yaga fe sa laralara wa ye cagbɔrɔ gbɔrɔ ti ni, pa mi yaa ti tifeleɲge yama mbe to ye na konaa mbe ye le ye juguye pe kɛɛ.

26 Mi yaa ti yaakara ti kɔ ye yeri. Jɛle kɛ yaa ka ye buru wi fɔ yira nuɲɲba ni, pe yaa kaa wi taanla culo na, mbaa wi kaan ye yeri jɛɲɛle jɛɲɛle; ye yaa ka, ɛɛn fɔ ye se tin.

27 «Ko kagala ɲgele koro ke ni fuun pyɛɲɲolo, na ye woro na nuru na yeri bere, na yaga koro mbaa jege na na,

28 kona mi fun mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ naɲɲbanwa ni, mbe jɔlɔgɔ ɲga ye na ki tɛgɛsaga kɔlɔshyɛn wa ye na naa.

29 Kona ye yaa la ye yɛɛra piile pe kaa.

30 Mi yaa ye sunzara nda wa tinndiye pe na ti jɔgɔ; yarisunɲgo ɲga pe yinri Yɔnlo, tiyagala ɲgele yè kankan naga gbogo wa ke na, mi yaa ke

koonlo mbe ke jaanri, mbe yoro jate ye gboolo pe wa wa ye yarisunndo nda ti jogo ti go na.

³¹ Mi yaa ye cagboro ti pye katara, mbe ye yarisunndo sunzara ti jogo mberi yaga waga. Mi se yenle ye saara naa ye yarikanra ti nuwo taan pilan nawa pi yinngi na na.

³² Mi yaa ye tara ti jogo jogowo pa na, fo ye juguye mbele pe yaa pan mbe cen wa, ki yaa to pe yon na.

³³ Mi yaa ti malaga mbe to ye na mbe ye jaraga cengele sanngala ngele laga tara na ke sogowo. Ye tara ti yaa koro waga, ye cara ti yaa pye katara.

³⁴ «Pa kona, wagati na fuun ye yaa pye wa ye juguye pe tara mbe ye tara ti yaga waga, ti yaa wogo ko wagati wo ni, wagati na ye mbaa yaga ti wogo wi yonlo.

³⁵ Ki wagati na fuun tara ti yaa koro waga, ti yaa wogo. Wogowo mba pi sila ta ye wogoyegele ke ni, ma ye ta wa ti ni, ti yaa wogo ki yonlo.

³⁶ «Yoro mbele ye yaa ka koro wa ye juguye pe tara, mi yaa sunndo kongo wa ye na, fo ali tifelege kiga wenge nungba tin, ye yaa la fee ki tinme pi yege. Ye yaa kaa fee paa yege nga na lere jugu kaa wi puro tokobi ni wi maa fee we; ye yaa kaa tuun ali mbege ta lere woro na ye puro o.

³⁷ Ye yaa kaa kunrugu ye yee na paa yege nga na lere ma kaa na fee wi jugu yege we, mbe sigi ta lere woro na ye puro. Ye se ka ya yere mbe ye juguye pe sige.

³⁸ Ko ki ni fuun pungo na, ye yaa ku cengele kele yege sogowo, ye yen ye juguye mbele tara,

pe yaa ye gbo mbe ye kɔ.

³⁹ Yoro sanmbala mbele ka koro yinwege na wa ye juguye pe tara, ye yaa la waga ye kapere to naa ye tɛɛye pe kapere ti kala na.

*Υενηεε li yaa
li yɔn finliwε pi yigi
Izirayeli woolo pe ni*

⁴⁰ «Εεν ƒɔ, leele mbele pe yaa ka koro yinwege na pe yaa kaga jɛn ƒɔ poro naa pe tɛɛye pe ni pɛ kapere pye na na, ma yiri ma je pe woro na nuru na yeri.

⁴¹ Pe yaa kaga jɛn fun ƒɔ ko ki ti m̀ yiri pe kɔrɔgɔ mbe pe torogo wa pe juguye pe tara. Na paga ka pe mbasinmε pi jɛn, mbe kannga mbe pe yεε tirige, mbege jɛn ƒɔ jɔlɔgɔ nga k̀ taga pe na pe kapere ti kala na k̀ yala pe ni,

⁴² pa kona mi yaa jatere pye na yɔn finliwε mba m̀la le Zhakɔbu ni pi na, naa na yɔn finliwε mba m̀la le Izaki ni pi na, konaa na yɔn finliwε mba m̀la le Abirahamu ni pi na. Mi yaa jatere pye fun yɔn ƒɔlɔ na m̀ lε pe tara wogo ki na li na†.

⁴³ Mbe pe ta pɛ yiri wa tara ti ni mari yaga, a t̀ koro waga, ti yaa wogo ki wagati wi ni. Ko sanga wo ni, pe yaa ki jɛn ƒɔ jɔlɔgɔ nga k̀ taga pe na k̀ yala; katugu pɛ je na ngasegele ke na, ma pungo le na kakɔndεgengele ke ni, koro ngele k̀ yiri laga na yeri we.

⁴⁴ Konaa ki ni fuun, ali mbe pe ta wa pe juguye pe tara, mi se ka pe wa pew; pe kala li se kanla mben ƒɔ sa gbɔn mbe pe tɔngɔ mbe pe kɔ. Mi

† 26:42 26:42: Zhens 17.7-8; 26.3-4; 28.13-14

se kanla yon finliwe pi jɔgɔ mi naa poro sɔgɔwɔ. Muwi mi yen Yawe Yɛnɛɛle, pe Yɛnɛɛle le.

⁴⁵ Mi yaa la jatere piin na yon finliwe pi na pe kan, po mba mɪla le pe tɛɛye pe ni we; poro mbele mɪla yirige wa Ezhipiti tara ti ni cɛngɛɛ sanɲgala ke yɛgɛ sɔgɔwɔ, janɲo mbe pye pe Yɛnɛɛle. Muwi mi yen Yawe Yɛnɛɛle le.»

⁴⁶ Nɲasegele naa kakɔnndɛgɛngɛle naa senyoro nda Yawe Yɛnɛɛle lɔa yo Moyisi wi kan wa Sinayi yanwiga ki na ma yo wiri yo Izirayeli woolo pe kan tori yɛɛn.

27

*Maga yon fɔlɔ le,
penjara yon nɲa ki daga mbe wɔ*

¹ Yawe Yɛnɛɛle lɔa para Moyisi wi ni ma yo

² wigi senre nda ti yo Izirayeli woolo pe kan wi pe pye fɔ:

«Na lere wa ka yon fɔlɔ le mbe lewee kan Yawe Yɛnɛɛle li yeri, wi mbe ya mboo yon fɔlɔ li tɔn penjara yon ka ni.

³ Penjara yon nɲa ki daga mbaa sara ki nɲa: Na kiga pye naɲa pe yaa go shɔ, mbege le nɲa wɪ ta yeɛ nafa sa gbɔn yeɛ nafa taanri, wi go shɔgɔ penjara ti yaa pye warifuwe pyɔ nafa shyen ma yiri ke, mbe yala cɛnsaga paraga go ki warifuwe pyɔ jatere wi ni.

⁴ Na kiga pye jɛle wi, wi go shɔgɔ penjara ti yaa pye warifuwe pyɔ nafa ma yiri ke.

⁵ «Mbege le lenambyɔ nɲa wɪ ta yeɛ kanɲurugo sa gbɔn yeɛ nafa fɛnnɛ pe na, wi go shɔgɔ penjara ti yaa pye warifuwe pyɔ

nafa. Wiga pye sumboro, wi go shogɔ penjara ti yaa pye warifuwe pye ke.

⁶ «Mbege le ɲa wì ta yenge nunɗba sa gbɔn fɔ yeɗe kanɗurugo fenne pe na, wiga pye lenambyɔ, wi go shogɔ penjara ti yaa pye warifuwe pyɔ kanɗurugo; wiga pye sumboro, ti yaa pye warifuwe pyɔ taanri.

⁷ «Mbege le mbele pè ta yeɗe nafa taan-rindaanri konna pe yege fenne pe ni, na wiga pye naɲa, wi go shogɔ penjara ti yaa pye warifuwe pyɔ ke ma yiri kanɗurugo; na wiga pye jeɗe, ti yaa pye warifuwe pyɔ ke.

⁸ «Lere ɲa wì yɔn folo li le, wiga pye fyɔnwɔ fɔ, na wi se ya mbe penjara yɔn ɲga ki naga ki sara, pe yaa kari wi ni wa saraga wɔfɔ wi yeri. Saraga wɔfɔ wi yaa penjara yɔn ka naga mbe yala yɔn folo lefɔ wi tawa pi ni.

⁹ «Na kaa pye yɔn folo wili le mbe yaayogo kan, ɲga pe mbe ya wɔ saraga Yawe Yennɗe li yeri, ki yaayogo ki yaa la jate kì tɛge ki ye na kan.

¹⁰ Pe se ka ki yaayogo ki suru ka ni, pe se ka yaayogo tiyɔngɔ suru yaayogo tijaanga ni, nakoma mbe yaayogo tijaanga suru yaayogo tiyɔngɔ ni; katugu na paga ki yaayogo ki suru ka yege ni, ti shyen ti yaa la jate ti tɛge ti ye li kan.

¹¹ Na kaa pye yɔn folo wili le mbe yaayogo ɲga kan ki yen yaayoro nda ti yen fyongɔ ni† ko ka, ɲga ki se ya wɔ saraga Yawe Yennɗe li yeri, pe yaa kari ki ni wa saraga wɔfɔ wi yeri.

† 27:11 27.11: Yaayoro nda ti yen fyongɔ ni to tari nda shɔn, naa sofile konna yongɔme; Levi 11.2-8.

12 Saraga wɔfɔ wi yaa ki penjara yɔn ki naga mbe yala yaayogo ki tiyɔnwɔ nakoma ki tijangawa po ni; ko penjara to pe yaa sara mbe yala yɔn n̄ga wì naga ki ni.

13 Na kiga pye yaayogo fɔ wi yen na jaa mbe yaayogo ki go shɔ, saraga wɔfɔ wiga penjara yɔn n̄ga naga, wi yaa ki sara mbege walisaga kan̄gurugo wogo taga wa ki na.

14 «Na lere wa kaa jaa mboo go tɛgɛ ki yɛ, mbege pye yaraga n̄ga k̄i tɛgɛ ki yɛ Yawe Yen̄ɲɛɛ li kan, saraga wɔfɔ wi yaa ki sɔn̄n̄gɔ ki kɔn mbe yala ki tiyɔnwɔ nakoma ki tijangawa pi ni. Ko penjara to pe yaa sara mbe yala ki yɔn ki ni.

15 Na wì go ki tɛgɛ ki yɛ li kan, na wi kaa jaa mbege go shɔ, wi yaa penjara yɔn n̄ga k̄i naga ki sara, mbege yɔn ki walisaga kan̄gurugo wogo taga wa ki na, kona go ki yaa sɔngɔrɔ mbe pye wi wogo naa.

16 «Na lere wa ka tara nda wì ta kɔrɔgɔ ki laga ka tɛgɛ ki yɛ Yawe Yen̄ɲɛɛ li kan, ki sɔn̄n̄gɔ ki yaa kɔn mbe yala yariluguro nda ti mbe ya lugu wa ti lɛgɛwɛ po ni. Na kaa pye ɔrizhi† pyɔ culo cɛn̄mɛ taanri (300) wi, ki penjara yɔn ki yaa pye warifuwe pyɔ nafa shyen ma yiri kɛ.

17 Na wiga kɛrɛ ti tɛgɛ ti yɛ Yen̄ɲɛɛ kan zhubile yeɛ li ni, maga penjara yɔn n̄ga naga, ko ki yaa yere.

18 Na wiga kɛrɛ ti tɛgɛ ti yɛ Yen̄ɲɛɛ kan zhubile yeɛ li torɔngɔɔ, saraga wɔfɔ wi yaa penjara yɔn ki kɔn mbege tirige mbe yala yegeɛ yɔn n̄ga k̄i koro sann̄i zhubile yeɛ li sa gbɔn ke ni.

† 27:16 27:16: Yarilire nda pe yinri ɔrizhi ti yen paa mali yen, pe maa ti muwe pi piin buru.

19 «Na kere ƒo wi kaa jaa mbe kere ti go sho, saraga wofɔ wi ka penjara yon nga naga, wi yaa ki sara, mbege walisaga kanjurugo wogo taga wa ki na.

20 «Na wii kere ti go sho, wiga ti pere lere wa yegɛ yeri, ko punɔ na wi se ka ya mberi go sho naa.

21 Kona zhubile yeɛ liga gbɔn, ɲa wì kere ti lo, wi yaa wo wa ti ni, ti yaa kan Yawe Yenɲele li yeri paa kere nda pe ma teɛ ti ye pew li kan ti yen. Pa ti yaa pye saraga wofɔ wi woro.

22 «Na lere wa ka kere nda wì lo wi yeɛ kan ti kan Yawe Yenɲele li yeri, ki pye nda ti yen wi korɔgo to ta ma,

23 saraga wofɔ wi yaa kere ti sonɲgo ki kon mbe yala yegɛle yon nga kì koro sanni zhubile yeɛ li sa gbɔn ke ni. Kere ti kanfo wi yaa ki penjara ti sara ki pilige nunɲba ki ni; katugu kere ti kan Yawe Yenɲele li yeri.

24 Na zhubile yeɛ liga gbɔn, pàa kere ti lo nana ɲa yeri, ti yaa songoro ki ƒo wi na, ko korɔ wo yen ƒo ɲa wila ti ta korɔgo we.

25 «Penjara yon nga fuun ki yaa naga, ki daga mbe kon mbe yala censaga paraga go ki warifuwe pyo jatere wi ni; ki warifuwe pyo nunɲba wi nuguwo pi yen giramu ke.

Yarikanra sannda ti wogo

26 «Yaayoro ti pinambire konɲbannda ti yen na woro makɔ. Lere si daga mboo yaayogo ka pinambige teɛ ki ye Yawe Yenɲele li kan, napige yi o, simbapige yi o, nakoma sikapige yi o; katugu pinambyo konɲbanɲa pyew wi yen ma teɛ wi ye Yawe Yenɲele li kan.

27 Yaayoro nda ti yen fyongɔ ni, na kiga pye ko ka pinambige konɔbanɔnga yi, ki fɔ wi yaa ki go shɔ mbe yala penjara yɔn nga ki yaa naga ki ni, mberi walisaga kanɔgurugo wogo ki taga wa ti na. Na yaayogo fɔ wi sigi go shɔ, saraga wɔfɔ wi mbe ya mbege pɛrɛ mbe yala yɔn nga wi yaa naga ki ni.

28 «Na lere wa kaa kɛɛ yaraga ka tɛɛ ki ye pew Yawe Yɛnɔɛle li kan, na kaa pye lere wi, nakoma yaayogo, nakoma kɛrɛ ri, mbe yiri wa tara nda wila ta kɔrɔgo ti ni, ki yaraga ki se ya pɛrɛ, pe se si ya mbege go shɔ; katugu yaraga nga fuun ki tɛɛ ki ye pew li kan, ki yen jɛnɔge kpoyi ma pye li wogo†.

29 Ali kaa pye pɛ lere wa tɛɛ wi ye pew Yawe Yɛnɔɛle li kan, pe se kaa go shɔ, ɛn fɔ wi daga poo gbo†.

Yaga sɛnrɛ

30 «Yaga na fuun wi ma ta wa ye kɛrɛ ti ni, ye yarilire yaga wowi yo, nakoma ye tige pire yaga wowi yo, wi yen Yawe Yɛnɔɛle li woo, wi yen ma tɛɛ wi ye li kan.

31 Na lere wa kaa jaa mbe yaga wi go shɔ, wi yaa yaga wi penjara yɔn ki sara mbege walisaga kanɔgurugo wogo taga wa ki na.

32 Nɛrɛ, naa simbaala konaa sikaala poro yaga wo na, tɛgɛrɛ tɛgɛkanɔgala li yaa taga nga fuun

† 27:28 27:28: Nɔmbu 18.14 † 27:29 27:29: Lere na sɛnrɛ ti yen na yuun na ki laga nga ki na fɔ ki daga poo gbo, wo wi yen lere na wi maa yarisunɔgo ka yege gbogo ma Yɛnɔɛle lo yaga, mbe sigi ta paa wi tɛɛ wi ye pew Yɛnɔɛle li kan (ɛki 22.19).

na, ko koro wo yen ke wogo ye, ko yaa kan Yawe Yenhele li yeri.

³³ Yaayoro fo wii daga mberi wele na kaa pye ti yon nakoma ti yen ma tijanga. Wii daga mbe ka suru ka yegε ni. Na wiga ka suru ka ni, ti shyen ti yaa pye mbe tεge ti ye Yawe Yenhele li kan; pe se ya mberi go sho†.»

³⁴ Ki ngasegele ngele koro wele Yawe Yenhele laa kan Moyisi wi yeri wa Sinayi yanwiga ki na ma yo wi ke yo Izirayeli woolo pe kan.

† 27:33 27.30-33: Nombu 18.21; Dete 14.22-29

**Bibulu Jinmiire ni
Sénoufo, Djimini: Bibulu Jinmiire ni Bible**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Djimini Senoufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

a4863791-1c91-5f31-9a8f-034a18a2f8d8